

СУКОБ

Ненад Вујановић Шеша

СУКОБ
Ненад Вујановић Шеша

Ненад Вујановић Шеша

СУКОБ

Песме, дневничке и друге белешке

Приредио Александар Милосављевић

Нови Сад

2019.

Ре~~и~~родукуције слика су ау~~ш~~орски радови Ненада Вујановића Шеше.

СУКОБ

Хоћу ли сознани
Шта је то новина
Где је разнина
А где је тај мир
Или баш нема мере та шишина
Шта је жеља а шта ћусти мир.
И неознана и ниска
Јесам ли стварно жељан додира
И ова луда душевна стиска
Тешка а тако ми блиска
Јесте или не ћу за мир.
Уреду, пристајем
Услове сам одреди
Шта да заложим?
Ево себе чишавој дајем
А ши немој ништа
И нема ћосле; Ја се кајем?
Нема!
За мене не брини.
Па води тамо
Где ни сам не знаш ћуј
Не љубиш ништа.
Ништа ниси дао,
Будало.

Предговор

Предраћи Момчиловић

СКИЦЕ ЗА ПОРТРЕТ ПРИЈАТЕЉА

Ако време одузме од сећања неке људе и догађаје, онда је то најбољи показатељ да ни ти људи а ни догађаји нама нису много значили. Када је реч о Ненаду Вујановићу Шеши, ствари стоје другачије.

Свако сећање на овог дивног човека, мог колегу са класе, глумца, сликара, музичара, драгог пријатеља и веома сензибилног, одговорног и оданог партнера, у мени буди читав мозаик догађаја који се, као у каквом калеидоскопу преплићу. Тако да се временена и места мешају, па неке ситуације из студентских дана лете у време нашег заједничког играња у Српском народном позоришту, док се догађаји из Новог Сада селе у Сарајево, Сплит или Скопље. Ипак, три момента су увек тачно на месту и у времену свог дешавања, зато и желим да их поделим са вама, јер ми се чини да најбоље одсликавају поједине сегменте његове личности.

Први ме враћа у 1986. годину. У Сарајеву су те јесени одржани дани Новог Сада. У екипи која презентује Нови Сад сам и ја. Играм монодраму *Портонојева бољка* Филипа Рота. Шеша је у ангажману у Камерном театру 55. Представу сам одиграо у малој дворани Скендерије и, пошто је након ње концерт у великој сали одржао Ђока Балашевић, нисам очекивао да ће ико од присутне публике остати у сали. Полако сам скинуо шминку и костим и онако „разграћен“ вратио се на сцену да покупим реквизиту, не очекујући никога у публици. Одједном, из полумрака сале чуо сам аплауз, смех и речи: „Па можда си и тако у гађама и мајци могао да одиграш Портноја“. Трагао сам се, сео на кревет који је био део реквизите и у полуутами угледао насмејано лице мог „класића“ Шеше. Поздравили смо се срдачно и на моје питање како то да и он није отишао на Ђокин концерт, шеретски ми је одговорио: „Нисам хтео без тебе. Сад ћемо ми заједно“. Брзо сам се обукао, спаковао костим у торбу и потрчао ка великој сали Скендерије. Шеша ме је

зауставио и рекао: „Не тамо, прати ме“. Изашли смо из зграде, сели у такси и за десетак минута седели у његовом изнајмљеном сарајевском стану. На брзину је веома вешто, од свега што је пронашао у остави и фрижидеру, направио царску вечеру, а када смо сели за сто, из фиоке је извукao Балашевићeve касете и пустио музику. Јели смо, пили ракију и до зоре причали о позоришту, Сарајеву, „Промени“, Новом Саду, нама и осталима са наше класе. Када ме је ујутру испраћao, објашњавајући ми како да стигнем до Хотела „Европа“ где сам био смештен, трудећи се да делује озбиљно, рекао је: „И да знаш да би било добро да једном одиграш Портноја у гађама и трико мајци“. Онда је праснуо у смех и додао: „Видиш, нама је Ђока певао целу ноћ, а овима у Скендерији само два сата“.

Други моменат се десио крајем деведесетих. Шеша је већ десетак година био у сталном ангажману у СНП-у. Играо је и у пројектима ван куће. Прихватање нових позоришних изазова – то нам је остало од „Промене“. Виђали смо се повремено, углавном на заједничким представама и проблема. Једног дана, дошао сам у позориште да оверим здравствену књижицу и пошто нисам имао никаквих обавеза сишао сам у „Стерију“, да попијем кафу. Било је девет највише пола десет. Клуб је био празан, осим конобара и шанкерке нисам уочио никога. Наручио сам кафу, узео новине са шанка и упутио се ка сепареу. У том тренутку тргао ме је звук уједначеног ритма ударалки. Мислим да се зову конге. Застао сам и угледао Шешу како – мењајући разне ритмове и темпа – вежба. Не знам колико сам тако стајао, можда читавих пола сата, док је он непрестано „вежбао-ударао“. У једном моменту је подигао поглед, насмејао се широко и кроз осмех ми рекао: „Наступамо вечерас, ‘Апсолутно Романтично‘. Извини, морам мало да вежбам, а сад је најбоље време, нема никога. Дођи, ако си слободан“. Те вечери сам дошао на њихов концерт. Била је неописива гужва, па сам све време стајао за шанком. Када су око поноћи завршили, пришао сам Шеши, честитао му и позвао га да ми се придружи за шанком. Пристао је уз опаску да прво мора да „спакује“ инструмент. Дуго смо те ноћи били за шанком. Разменили смо свега неколико реченица. Углавном смо ћутали. У том ћутању је речено пуно тога, и о земљи која се распала, и још се распада, и о

позоришту које се умртвљује, и још није умрло, и о нама који се не миримо са тим, а ипак смо мирни.

Трећа слика је – слика. Наиме, почетком деведесетих Гордани Торбици, великом залубљенику у позориште и тадашњој секретарици у Драми СНП-а, пало је на памет да направи изложбу слика, а излагали бисмо ми који нисмо сликари, а понекад нешто нацртамо или насликамо. Донео сам у канцеларију Драме, где су прикупљани радови, своје дело, уље на дасци. У тој гомили слика које су биле поређане уза зид, привукао ми је пажњу портрет кловна. Била је то слика јарких боја, јасна, препознатљива а ипак зачудна. У осмех развучене накарминисане усне а у оку скоро неприметна суза. Окренуо сам се ка Гордани и сасвим тихо рекао: „Ово је Шеша насликао аутопортрет“. „Откуд знаш да је то Шешина слика? Да ли си је већ видео“, питала ме је. „Нисам је никад видео, и није ми нико рекао. Једноставно сам га препознао“, одговорио сам и изашао. Неколико дана након отварања изложбе, на коктелу сам му пришао и испричао догађај из канцеларије. Насмејао се и преко пића ми рекао: „Све што радимо су наши аутопортрети“.

Сада, када је од свих ових догађаја прошло много времена, често се питам да ли је требало да Портноја ипак, макар једном, одиграм у гађама и трико мајици, јер СВЕ ШТО РАДИМ СУ НАШИ АУТОПОРТРЕТИ.

|

Ha ūyūy

ПУТ

Испратили ме галебови
У мени још вина од синоћ
Остали о палме окачени снови
Непроспаваних ноћи.
Сунцобран кишни
Ме бранио од Сунца
Копали сати
По Диоклецијановом граду
Остајали за мном пријатељи
Украли ми ноћи
И ево још увек их краду.
Пођох у стари а ипак непознат круг
Са ташном познатих ствари
Са мном самоћа. Moj једини знани друг.

ОПЕТ

Одлећем с погледом на море
Тужно је
Не због одласка
Не због зоре у свом граду
Ни због путовања
Тужно је због самоће
Због сивих облака (који ме краду)
„Вежите своје појасеве среће
Да вас облаци не украду
Угасите цигарете
Ближимо се Београду”.
Над Сурчином
У малим изнајмљеним собама
Познате ствари, светло
И изнајмљени животи.
Руламо ја и авион
„Хоћете такси”
Не. Мука ми је
Аутобусом ћу.

КАД БИ...

Кад би црни телефон
Зазвонио неку нову ствар
Кад би ме, натерао да ми се зноји рука
Док окрећем познат број
Кад би чуо нечији истинит глас
Кад би ме позвао себи вечерас у седам
На љуту с пољупцем
Кад бих могао препознati у мраку
Нечији витак стас
Кад од мисли на неког не бих знао
Са собом где би
Кад би ме неко сам хтео хиљаду пута
Кад ме неко ноћу не би пустио на миру
Па ипак кад ми не би дао да лутам
Тада бих сигурно знао са ким сам то јуче био
Кад би то било ја бих рекао
Да је то срећа што сам се заљубио.

НАДАМ СЕ

Бојажљиво се помаља
Иза поноћи нови дан.
Исти као и сви други
Тужан као ноћ
У којој не обитава сан
У облацима небом
Довозе надуж
Наручена ће бити
Потрошена и пре нове пошиљке
Среће
У овом тако
Пустом граду.

ВАРКА

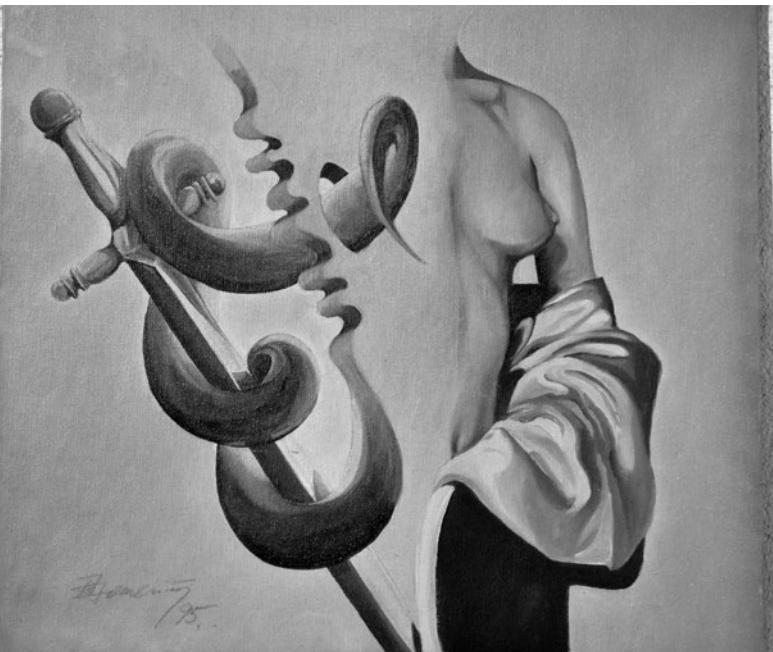
Прогоним себе
По брдима од снова
Увек се сакријем
У некој јами
Зажмурим
Као никад се нећу наћи
А кад се пробудим
Видим да нисам у никаквој планини
Него сам
У својој сопственој тами.

Залубљени су се вечерас
Сакрили у магли држећи се за руке
Мисле нико их не види
И могу да се љубе колико хоће.
А мени, хоће ли неко и мени
Загрејати руке
Док ми не постану вруће.
Па после да ме пробуди
И јутром подсети на синоћне парфеме
Пожелевши да са мном вечерас
Јастук подели.

ПЕСМА

(Мики Антић)

Песме се пишу ноћу
Када је киша али обавезно
У малом мраку
Када се стиша свет
И остане само свет од јуче
Сваку би песму
Требало писати уз свећу
Ставити главу међу дланове
И позвати слике
Овога сада онога што ће бити
И што је било.

ЉУБАВНИЦИ

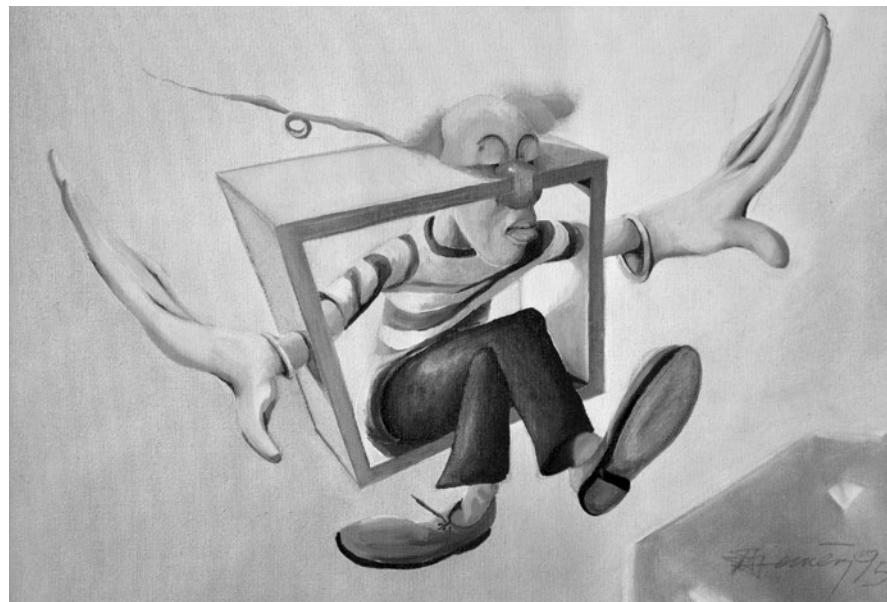
Причати приче
Не значи и изнад бити.
Слушати их, не значи
Испод њих бити
Заборавити их као што се
Љубави никад не заборављају
У крају у коме се
Све за тебе качи
Не, то не значи
Не живети их,
Него то значи
Поред тих прича бити.
Сакрити се као љубавник
Са својом женом
Сам је са њом
А лепо му је у загрљају њеном.

ДОСАДНО ВЕЧЕ

„Вријеме је на нашој страни“
Руке просуте по столовима
Кажем, у вину је истина
И дани се понекад заврше
И плакао бих
И сузе ти видим у оку
И кажем, у вину је истина
Жариште се ослања на
Јело упаљено коњаком
И баш је глупо
И баш свашта
И истина је
Гутљајем се увек завршава
А шта је прогутано није важно.

САМ

Виолине дирају бечки валцер
Хорда
И нема више љубави
Причају се само погледима ствари
Некако тајно, испод стола
Нема
Има ли негде топле руке
Са здравим ногтима
Који урањају у власи
Отварамо своје последње прозоре
Човек сам за столом
Има неког
Зато је вероватно сам.

САШИ

(20. 3. '83)

Остаје ми само песма

Срца мога

Остаје ми само суза

Од Бога

Остаје ми само рука

Од меса

Остаје ми само туга

Од беса

Остаје ми око

Од гледања

И ништа од таквог стања

Остаје ми твоја жеља

Од облака

И пијанство од врага

Остаје ми јутро

Од дана

И шума бес стабла,

Од грања

И недостаје вече

И недостаје љубав

Од играња.

С ПРОЗОРА

Собом облаци подсећају
На будућност
Небом отпловљава
Уз пошасти
Сива лагуна безнађа
С вечери почиње догађај
Вредан пажње
Љубио сам те јутрос
Био ти је небитан мој бол
Гледао сам очима
Очајника
Хватајући се за тебе
Упитала си ме за
Побратима мог.

Односе они ка непознатом
Моју сиву боју
С прозора опушак
Бацам у ноћ
Мислим о теби
Бојим се, љубав је то.

ПОСЛЕДЊА ТУРА

Не жури.
Полако сакупљај мрве.
У н-тој тури
Као и оне прве
Биће мале, тешке и слатке.

Кап је лупила црвена
Остао је на кошуљи траг
И исто празан и сам остадох
И топао и враг.

Жице су обећавале
Мирис је ловио своје
Како не рећи тајне мале
И како гледати црно
Када су около боје.

ДУХОВНО

Зашто верујем да ће други
Делити руке са мном
Надам се
Како ће причати о својим јутрима
Осећам
Немир у овом безнађу
Изгубио сам
У двобоју са очајем
Опрости ми
Догрби се
Дозволи ми
Откри се.
Осуђен сам да живим даље
Пузећи
Љубим је
Остају на длановима ожилјци
Окрећем се
Да видим велику пролазност
Остављен сам
Оне љубе друге, јаче од мене
Заборави ме
Дођи у сан
Згази ме
Остајем сам
Клонуо сам.

САМООСЕЋАЈНОСТ

Слободно ставите
Бродове у боце
Сакупљајте марке
И дерите се на стадионима
Волећу у вакуму вашег постојања
Водићу љубав по самоћама
Приватних купатила
Миловаћу вам домаћице
Које ће први пут
Осетити лагодност
Приликом скидања чипканих гађица
Купљених за вас
Осекам да сам ове године
Олистао пре зимског грања
Проплакао већ своје сузе уз пут
И завршио многонедељни пост.

И исто расплинут
И отрован љубављу
Крећем у нове поразе
Али поразе само за вас.

ПАР

Нештојакомистоји
Ево, баш ту
Осетим га ноћас
И јуче
Као стисакстоји
И већ броји
Многобројнел љубави
Које ћедоћи
(где им је пар?)
Мислим да ми је друг
Разумемосе
Помажеми
Да по ко зна који пут
Поново кренем у круг.

СЕЋАЊЕ

Углачани стари регали су сада заборав
Ћилими промењени белином
Погледом ми је дошла
Заједно са шаренилом новог.
Оно где је кашика пала у мед
Остало је у глави.
Нови оквири су заменили старе.
Непостојеће.
Само мириси су исти.
Долазе редовно у рукама.
Остану мало и онда изазову жалост
Обешен по зидовима,
Разбацан по ћошковима
Признајем да ме је победила.
Сакривена, само ми на час
Покаже своју сену
И ја слепо пипам за њом.

ТРАГОВИ

За трен ми је ваздух
Запленио душу
Радост ми је бесомучно
Навирала на уста
Ширио сам руке обухватајући величину
Мокра кожа лица пекла ме је по рукама
Слан окус на уснама
Говорио ми је о истини
На час су ми зуби говорили јасно
Тражио сам им трагове
Због тога је ваздух био пун
Дах је одисао спајањем.
Руке су и даље обухватале величину
Постојали смо.

ПТИЦА

Видео сам те, птицо
Проперјала си висином мог погледа
Нисам ти разазнао род
Али ми је твоја боја позната
Отерала си ме данас Дунаву.
Наредила си ми и пошао сам
Да самујемо обојица
Довукла си собом
Једрилицу сећања
Ти остављаш без својих птица
Сама летиш.
Као Дунав.
Као ja.
Понекад некога сртнеш.
Као ja.
Данас сам тебе и Дунав срео.

КРЕВЕТ БЕЗ СНА

Има ли смисла.

Ненамештена постельја

Је за некога. Не може бити заборав.

Умор није препрека.

Пријатељ није понорница

Да би отекла.

Има ли сећања

Где крв из прста

За ради чега испијено вино

И заклетва.

Да ли је сан лек против свега

Била је отмица

Да ли је толеранција

Ипак побегла

Докле праштања царе

Јеби га.

2.

Пробајте једном
Устајала светла.
Заподените разговор са
Изгубљеним људима
Волите их
Будимо се без певања
Видите збор дрчних петлова
Без места сталног стајања
Вино помаже.
Почињу нова бројања
Рачун ће при kraју изгубити смисао
 $2+2$ биће четири
Једнакост не влада али ће
Докази покрити рачуне.
Слагаће се.
Остају ми добри за збрајања
Ништа се не одузима.

И ТО

Лажите кује
Смрад вам се с пожудом меша
Струје вам рачуни главом
Овенчајте своје руке
Знамењем без доњег веша
Грцајте ноћу
Анђеле одбијене од сисе
Алкохолом се појите
И ране облажите
Обнажите своја
Усахла бедра
Покажите их претпоставкама
Одважите се
Али ме не остављајте
Јер боље лајем уз вас
Боље корачам док ме ви водите
И горе смрдим од вас
Када вас нема.

ПУТ

Одлазим сам.
Кише ћу позвати
Друштва ради.
Голубове да их прате.
А отићи ћу сам
Мимо реда
Дотичући листове жуте.
Од звука
Ће ми допирати до уха
Калдрмисана музика
Обухватићу око струка јутро
И кренућу сам.
Не дајте да ме испрате
Разни Дунави
Марине, Мире и музичари
Корачаћу неосврћући се
Ка новом Ј.
Нећу ни трепнути
Да не бих видео уз пут
Могућност
Да бих био сам.

КОМАДИЋИ

Подигао сам
Комадић црвеног графита
Одваљеног од срца
Осечам се као четврт киле
(не тако лако)
Два преостала комадића
Још стоје и чине
Колорит на прљавој белини
Један фали.
У мозаику су остале празнине
А свако неког има да му
Буде добро када прође дан
Да га жеља мине
Када дође ноћ
Један само комадић
И осечао бих се као четврт.

СЛИКАР **(или себи)**

Плакатирај своја осећања.
Дај им црвено, црно и плаво
Заборави догађаје
Понашај се као јуче
И чекај.
Гледај своје шаренило
У међувремену.
Зарони тако
Да ти песак шкргуће под зубима
И надај се
Да ћеш је срести.
Свима реци да те баш боли
А сам и даље
Цртај своје плакате,
Наг
Музиком опијен.
И лудуј и даље лудаче
Као камелеон
Док ти плаво не избије
На очи,
Црвено на нос
А црно где стигне.
Присутно
Као, ти што си
Срећан вечерас.

ДЕВОЈКА

Капи су ти биле све.
Природно присутно стање.
И не знаш како ти певам
Као киши.
Низ лице мокра, непрскана
Црна
Капи су ти се сливале.
И тебе сам ноћас опевао
И не знаш, како су ти речи
И капи блиске.
Бисерима сам покушао
Испричати,
Али, видиш, не иде, капљице.

C.

Цртам те

Небројене линије те доносе

Поново у стварност.

Иста бедра

Груди.

Тело твоје сваки пут.

То си ти.

Скривено место. Ноге.

Венера, састави.

Пубис се буни.

Познато ми је

Волим те по папирима далеку.

А све знам твоје.

Зовем те сваким потезом.

Познато место, драго ми, влажи.

То си ти.

Ти, тело хиљаду жена.

А знам те.

ЉУБАВ ПРЕМА

Временом пролазимо
Душевним сећањем
Разговори у празно са девојкама
Уплашеним.
Обећајте да ћете побеђи
Од својих снови
И загрлiti човека.
Идите саме по беспућима
Волим вас
Иако волите само себе
Праштам вам иако себи то не чините
Желим вас а не знам
Не знам што
Јер ви мене не.

РУГАЛИЦА

Црвена су светла
Владала оградама
Голе су жене седеле
На обалама
Ругају се заљубљеном човеку
Плаве омче су
Руком обухватиле ноћ.
Причам данима о љубави
Зато немојте вечерас
Па макар лагале
Причам како вас волим
Када сте топле
Руке мокре вам поклањам
Јер друге немам.
Позовите ме лудаче
Ноћас долазим у ваше животе
Да вас љубим.

СУСПЕТ

И шта сад.
Кад опет останем сам
Млад, кажу добар
Коме и кад то.
И шта.
Ето срели смо се
А могли смо се опет мимоићи
А ја гад
Размишљам како би било
А могло је бити.
Могло је.
И ко зна хоћеш ли још који пут
Погледати ме и stati
И једноставно хтети.

УБИЛА ЖЕНА ЧОВЕКА ПАЛАЧИНКОМ

Видиш, пролазе,
Куда не знамо ни ти ни ја.
Неумитно
Незаустављиво
Са још много не
И теби и мени
Испред, ту одмах
Сад продају палачинке.
Пеку се.
И многе љубави се ту пеку.
Ми смо своју одавно појели.
Нагло. Да се не охлади.
Сад завидим инима који жвађу
Полако смирени гледајући се
Парче по парче
И топао им је сваки залогај
А мени гладном,
Вода на уста тече.

РОЂЕЊАДАНСКА

Чекао сам поноћ
Звезда је била тамо
Знао сам да ћу бити први
И та чудесна моћ
Којом ме држиш.
Само овај дан ће
Сазнати истину
Срели смо се
А нисам знаю
Била су можда
У том тренутку потпуно иста
Крадем задње трептаје
Отвори очи и погледај небо
Терам је на спавање
Чиста одлази
А ја са тобом
Идем у ноћ.

ОБИЧАН РАЗГОВОР

Понекад
Погледом
Потражим лице твоје.
И лице понекад промениш.
А као твој
Ја и даље стојим
Ношен ветровима који ме не знају
Спуштена реза, чујем,
Псујем због немогућности
Да те ухватим ногама твојим
А стомак ти је мајчине топлоте
Легло.
Милујем те ноћас саму
Одлазим поново у себе
Десила се љубав.

ЖЕНЕ

Будите топле за сутра
Сутра вас требам
Кад не будем сам мogaо
Кад сада већ нисте моје

Чувајте се и за сутра
Кад будем немоћан без вас
Оставите ми мало себе
Кад сада већ не можете

А ја ћу вас сачекати
Стрпљењем ћу вас полити
Само, неће ли тада
Касно већ бити за мене.

* * *

Уступите места нама
Млађима
Ми бар мислимо
Да боље то радимо од вас
Ви чак више
И не знате шта је то
Љубавници не постајемо
Јер немамо места
Јер ви још увек мислите
Да нас добро учите
Направите нам простора
У вашим
Годинама
Нама близким женама
Ви стари љубавници
Који заборављате.

ПРИЧА

Бат.

Корак.

Прича

„Зовем се“...

А како да тако

Чудан јој је крај

„Не. Не, то нисам ја

Неке сличности само...“

Поред излога је почело

И поново се играмо.

Као некад

Насмејано.

Срећни

Или...

„Не, ја нисам она

Ово сам ја

Сад те морам напустити.

Здраво“

Сам.

Сад га чујем.

„Чујеш“? Чујем.

Бат.

Корак,

Кораком.

Корачам причом без kraja.

T.

Топлота
Давних жеља греје
Прераста у жар
Заслепљује
И пуче у ово зимско вече у мени
Ако је срећа
Рађе бих без среће даље
Сада је ту та топлота
Признати јој не смем да волим
Заслужује вино и свеће
Маленим се осећам пред њом
Владарко моја
Крећеш се кроз мене.
Течеш.

ЖЕЉА

Простри постельину
Белу за мене
Требам јутарњу хладноћу
Буђења.
Требам пољубац росом овлажен
Реч наде и саме собом
Зоре донете у свитање
Твој мирис и тело и шарм
За сивкасте дане
И твоје мрмљање у предвечерје
Простри своје руке и бедра
Ноћу на ме
И натерај ме да сањам
Да кроз сан ми
Нов дан сване.

САМОВАНКА

Град и сmrзнут дан
По топлим собама
Тону у сан сада.
Ноћ и ја
Руку под руку
Пролазимо крај њих
И причамо. Сами са собом.
Загрљена тела на белим плахтама
Плач детета
Радости и туге, као у романима
Људи скривени и они пуни равнотужности
Или баш малопре преварени
Узбуђени од управо свршене љубави смирени
Са нечијим уснама на себи
Усамљени, пре сат времена остављени
И они пре непуног сата рођени
Залубљени од данас
Спавају.
Преспаваће и ову ноћ.
А крај њих
Ја и мрак, као мимоходом
Пролазимо.
Загрљени.
И као безбрежни смо
Идемо и сами са собом разговарамо.

ПРОБА

Означи ову ноћ песмом
Дај јој сузе
Из ока које сузи од труна
Приспелог поподне
Римуј речи и мисли ноћас
У магли непрепознатљиве
Опипај своје меморије сећањима
Жали се ноћас свима
Пороби сам себе још једном
Да би био слободан сутра
Када те вероватно
Опет очекује
У осам минута до један
Приликом преласка улице
Онај исти дан.

ДОЛМА

Као долмом
Као даном враћен
Експресом у старо
Са жељом да се догађам
Кварни
Не обраћај пажњу
Пожели само љубавницу
То што си враћен не важи
Биће сјајно, веруј
Ја знам да знаш да пливаш
Мрак са кафом и кафа са баклавом
Очекуј поруку, добићеш
Дан и јела, срећу
Коју толико волиш
Остани само чиста
Чишћа од вина
Ја знам све што се одиграло
Било је већ раније испланирано
Знао сам крај
До крајњих граница
У томе је мој проблем
Тешка ноћ и жеља. За даном жеља
Увек је тако са мном.

КУПАТИЛО

Продужен дах
Прскање јединог смисла живота
Наставља се кроза њ'
У први мах помислио сам
Смирен сам
Хладноћа тек после
Дође у кости
И језа те ухвати
Од помисли да то никако није крај
Дати себи мир
Свакако није мало.
Ово је само приповетка
О сентименталном тону
Проистиче из нездовољства
Идеализирајући постојеће,
Без истине
Далеко боље се може
Држи се живота
Пожели исход по сваку цену
Препознај своју причу
И знај, лепота нема сену.

ЗОРОМ

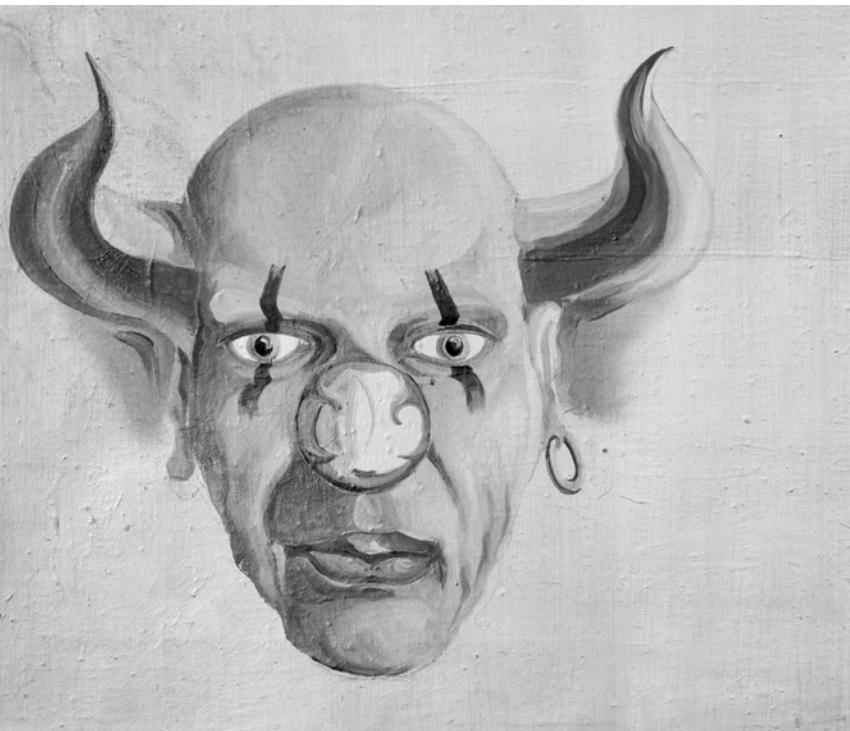
Ослобођен птица
Слеће на постельју
Ослобођеног лица
Ти говориш о пролазности
Задовољна трајањем
Ка савршенству подижеш пести
И узимаш ме к себи
Чиниш ме својим спајањем.

МОЈА

Добра моја
Успавана и бесана
Тмурна и љубоморна
Добра моја
Од ноћи клесана
А данима непокорна
Блудна и невина
Судбином тесана
Добра моја
Наивна и мудра
И луда и весела
И забрађена и нага
Добра моја
И љута и блага
Беспрекорна
Слатка и горка
Слаба и храбра
Добра моја
Велика и мала
Неухватљива
Препуна врага
Скривена
Преплашена
Један корак је од сна
Добра моја драга

Од стихова састављена
У молитвама спомињана
Сузама обавијена
Осмехом покривена
Уз узглавље смештена
У постельи скривена
У мислима закопана
За мене створена
У мени усидрена и стварна
Вољена и чудно драга
Добра моја
Моја песмо; моја снага.

ЦВЕЋАР

Написали су безброј пута
А као да нису до краја рекли
Поновићу:
Желим постати становник твог врта
Опало лишће као трајање
И нов пупољак као рађање
Ђубриво твоје роса у зору
Ветар и облак
Стакленик и мрак
Узабран цвет, дуготрајан
Јак мирисом и бојом
Твој парк
Ког плевиш, окопаваш и заливаш
Чије растиње убираш.

ТРАЈАЛИЦА

Толико наслада
Овом песмом
Могу изрећи
А премало је
Многе мисли
О теби успаваној
О суштини и срећи
А премало је
Безброј алузија
Пророштва и речи
Могу порећи
А премало је
И многа просташтва могу потећи
Да би била песма која се само слуша
Морам те стећи
Волети и бити већи од пролазности
Бити лице без старости и доба
Бити доајен времена
Да би ме овековечила у себи
А вазда моја била.

ТРИНАЕСТИ ПУТ

Месечева мена
Је начинила
Круг свог постојања
Као комета одзывања свемиром даље
Минут већ седми и по пут
Протиче и шаље поруку
Узми и гаси ватру у мени
Прогласи овај дан великим
Нека нас обоје сатру
Будући одсјаји
Будућих месеци
Истреси ми пред ноге
Своје дане
Укради ми мане
И свани у мени
Тринаести пут
И не заборави
Тринаестог пута
Стави ме у се
Наново крени
На пут тринаести
Са исто страсти
Као да крећеш по први пут.

Не остављај ме самог
Могу се можда изгубити
Могу нестати као дан
Немој. Ти не знаш...
Мораш знати.
Не. Ти си она која може.
Ти знаш. Не будали.
Мораш ту крај мене стати
И рећи: „Јак си. Бићу ти.
Бићу ти, смех, простор... слушај
Бићу ти мати“.
Немој. Сам не могу
Одлазак твој трагом боли.
Ја ћу ти дати. Чујеш.
Не одлази никад. Могу нестати
Не остављај ме самог.
Јер, када ћу иначе бити с тобом.

AERO

Схвати моју поезију
Теби вечерас певам
Твојим удовима
Ти зрачиш зраке светлости
Ти зрачиш
А како би ме сад осећала у себи
Како грлила попут ноћи
И сад ме будиш претопла
Нудиш се
Иреном, Богом те зовем
Меком месеца
Завладала си и сажела
Моје лудости
Надимаш ме својом величином
Крепости
Осећаш ли ме у себи
Ја спреман, наг
Под твојим ногама стојим
Чекам. Узимај желим
Ја се више не бојим
Ликом твојим безбрежан
Не више сам
У овој ноћи постојим
Ти ме сачињаваш
Из пепела

Невина и бела
Блудиш мојим животом
Податна и смерна
Еј, радости
Волим, ја волим.

* * *

Кад бих мог'о, барем на час
Да додирнем мисли твоје
Својом мишљу
Би ли могла тада наглас
Да ми признаш
Купаш ли ме мишљу својом
Да л` ме штитиш од самоће
Мислећ' на ме својим даном
И да ли ме сваког јутра будиш својим
Мишљу својом још од ноћи успаваном.

НЕ МОГУ

Не могу престати да те волим
Да могу, престао бих живети
Ако престанем живети
Ко ће те онда волети.
Не могу престати да те чекам
Када бих престао, нестана бих
Не снем нестали јер ако ме нема
Ко ће те онда чекати.

НИКАДА НЕЋЕШ...

Ништа ти не знаш
Како мокре могу бити ноћи
Ни како суви су моји дани
Не знаш колико се на тебе може мислити
И колико се у мислима може волети
Колико се питања може поставити
И колико одговора не наћи
И како то може болети
Не знаш ти
Како се то
Нешто не може схватити
И какви све снови могу постојати
И колико се може љубити и како јако, грлити

И како се без тебе може не моћи
Не знаш ти у чему те све могу препознати
И од чега се све можеш учинити
Како се јако може надати не знаш
Не помишљаш ти како је то од тебе слаган бити
Знаш ли ти како је немати?
Знаш ли ти уопште шта је то веровати?
Како је веран живети, знаш ли?
И како је сваки дан плакати
И сваки дан губити
И како је то хтети умрети
Не знаш ти колико те опет има у мени

И како ћеш, увек трајати
Никада ти нећеш сазнати
А можда би требала
Све ово знати
Али, ти нећеш.

ПУТ

Кретање оставља траг
Кугла, можда и прође
Али нас увек неки враг
Врати на пут
И шетајући кроз живот
У тој шетњи нам понекад дође
И срдачно нас узме под руку
Незнани глас
Исто као кад за својим репом
Читавог живота жури
Неки већ уморан пас.

ДАНАС

Јутро ће заборавити
Вече и ноћ.
Сигурно.
А као да га нису они породили
Јуче ће проћи
Ми, ношени тренутком, моћи ћемо поново бити своји.
Сами себи велики и снажни, наспавани,
Па мало важни што смо се пробудили (као нови)
Избледеће мрак,
Постаће нешто као стара тканина
Сунце јутра ће нам ударити у очи
И опет нећемо, јасно, видети сутра
А опет ће вече и ноћ
Опет ће једно јутро дете
Све ће бити добро
Све ће, дођи на своје место
Нешто ће нестати
Нешто, настати
Опет ћемо скупа моћи даље
Данас је важно
Све остало је прошло, или ће проћи
Данас ће бити
Увек ће неко данас моћи
И за јуче и за сутра мислити
Лаке ти ноћи.

ЧЕСТИТКА

Док откуцава поноћ
Шаљем ти кришку звезданог неба.
Пролази овај дан склоњен као руком.
Доносиш овог трена, на свет један 30-ти октобар.
Увлачим се у твоју ноћ као честитка
Коју ћеш препознати по мирису.
Мирише по ономе што ти само ја пожелети могу.
И одаје се.
Уплео сам венац плодовима сазнања.
Спуштам га на твоје мисли.
Близу је, чак можеш сама брати.
Ту сам,
Мада ти сада спаваш,
Ђутиш, са драгим славиш
Или волиш или тек, снатриш.
И одлазим, непримећен,
Као што сам и дошао,
Без гласа.
Не реметећи ништа.
Тихо, да никад не сазнаш
Ко ти је први, на твој имендан
Тек откуцај по поноћи
Уместо погледа, додира и поклона
Поклонио песму.

ЊЕНА РУКА НА ЛЕЋИМА

Некако превише туге вечерас
„Мирис чаја од јасмина“
На углу усана укус дима
У грудима меко,
Тешко као глас срца.
Скупљам крхотине, покушавам их поново сложити.
Веровао сам да нећемо тако олако разбити нашега *Minīa*.
Плутају дани
Ноћи их потапају.
Излазим и залазим, као месец.
Надам се, као курјак који завија
Предем, као мачак кога ни мишљу нико не дира
Размишљам, као звезда падалица
Жељан руку на леђима пара самоћу.
Као стари прослук непотребан се чиним
И књигама и песмама и њој и онима.
Стојим забоден у овај век наопачке.
Ћутим. Отпијам чај. Сваки гутљај повлачи сећања
Не све оно за шта сам сигуран да је било истина.
Осетим простор на ком је почивала
Њена рука на мојим леђима.

13. јануар '89.

Исти дан.

Мирис

На длану влага, иста

Чини се

Као и тада моје руке

Пипају процвао ирис

И сада.

Ког врага си морала постати

Неодсањан сан

Ког врага си морала остати

Дозрео плод, неубран

Кажи

Ког врага си морала...

... јануар.

ЧЕКАОНИЦА СНОВА

Мноштва ми речи помоћи неће
Ни мноштва мисли
Ни богови, ни цвеће, ни песме
Ни ма шта веће
Да разбије чекаоницу снова
Да те добијем, да те наново измислим
Или да те заборавим
Ни то ми се, изгледа,
Десити неће.

СУСПЕТ

Очи твоје велике, срнеће
Поглед твој
Усне које гризу безболно
Свако мало,
Сваких неколико столећа
Опет ме склонише са овог света
На просторе неразума
По небима убогим
По сећања сузних
И речи сувих
Жељан бедара и твог предворја
И усана
И погледа срнећих ћутања
О теби, за тебе, са тобом
У теби који ће бити
Касније, много касније.

МОЈИ ДАНИ

Кугла у грудима, ништа у рукама
Као безопасни хулигани
Без твојих очију и тебе
Пролазе моји дани
Дозовем те мислима
Дођеш да нестанеш
Ходаш по другој страни
Испратим погледом
Клас твога репа
Пролазе моји дани
Чекам а не видим, ноћу те преврћем
Сам по кревету и сам по сновима
Несносно верујем
Како ће ујутро
Отпочети другачији дан
Самоћа ме прогања
Буди ме ноћима, мојим се сновима храни
Ти спаваш, не знаш, не видиш
Чим престану моји кошмари
Почињу моји дани.

ПУТУЈУЋА

Твоје усне као две трешње
У очима мора два
У њедрима две јагоде бесне
У стасу к'о срна, сва
Речи ти као песма ћуте
Мисли као да некуд журе
Ваља походити твоје путе
Иако врашки животом јуре,
Твој загрљај велик к'о кућа
Твој пољубац к'о дим из ње,
Тело твоје к'о погача врућа
Ја путник ка дому што путује.

* * *

Шопен. Пишем ти мислима
Допре то
Као порука у боци.
Слушам како се ноте
Претапају у твоје покрете.
Узвишени доживљај,
Гледам ту лепоту
Вапај за сећањем.
Уздахом повремено покушавам зауставити време
Не могу рећи да ми ово
Иде од руке
Сад се у мени дубоко
Котрља зрневље
Дробе се мисли, од прашине су настале
У прашине ће се претворити
Када бих могао stati
Али дивота девојке ме тера
Тера ме, даље
Да сневам, да се присетим Шопенових снова
Невера
Јеџај, невера
Клецну осмех
Кап зноја, вапај
Али авај.

* * *

Нема тебе
Моје драге
Да се појавиш
Па да ћутим
Да те гледам
И да не мислим.

* * *

Тек тако
Пришла си и рекла
Само да ти се јавим
Затечен, невешто почнем да се правим
Да ми није стало.
Нешто мало и још нешто
Ми замагли око.
Крстић у уху.
Окренух главу.
Окрену се свет.
Тек тако
На истом месту, једном
Пришла си и рекла
Здраво!
Имају право
Кад кажу да читав живот
Може да стане
У један окрет главом.

* * *

Ти да знадеш
Како осмех твој чаробан
Од тишине моје, врло лако жељу тка
Да ти знадеш
Кад погледаш
Како бивам тад погледан
И како сам шарен сав
Ти да знадеш
Како умеш да украдеш
И последње зрно сна
Да ти знадеш
Када ходаш, како дишем
И удишем дах корака твога лака
Еј да знадеш
Шта у мени догоди се
Кад се сретну
Твој загрљај
И потреба моја врела
Како кретња твоја свака
У мени се оваплоти
И какву ми наду да
Да ти знадеш то што не знаш
Ал` да сазнаш ово радим
Ти да чујеш и да знадеш
Таква бићеш

Вавјек
Моја смерна, сва.

* * *

Сакупљам тренутке блаженства
Као новчиће
И склањам их у касицу прасицу
На мом, столу
Звекећу својом пуноћом
Наизглед празни
Будим се
Најчешће у зору
Бројим их и премећем
Из длана у длан
Из дана у дан
Мерим и одређујем вредност
Сваком понаособ
И не износим их на светло да не побеле
Само их тек тако преbroјим
И вратим. Тек да видим колико си богат
И никад немој затражити
Да ти покажем своје благо
Које чувам у, замисли, глиненом прасету
Трезору мојих снова
Бићеш разочарана њиховим
Сјајем, тежином, мирисом и бојом
Теби неће изгледати
Ни бљештави
Ни тешки

Ни мирисни
Ни шарени
Као мени.

ПЕСМА ДАЊИ

(чијем се имену, безазлено и наивно, између слова *А* и *Н*, *А* ношено вештом ће ноћи прикључило једно обично слово *Г* које ћочива изнад мој узлавља)

На час ме плашт од хладног ветра
Зазвао из сна.
Сањарио сам нас.
У сну твоје очи
Исте као са јаве, од малочас
Твоје лице,
Глас.
И речи што у мени
Извазваше слике
Понорнице
Пешчане плаже и мора.
Говорила си о школјкама, додах да су афродизијак,
А ти да су ти расточиле утробу
Јер их такве ниси потрошила.
И моје љубоморе неста.
Гутао сам те од миља тог часа.
Сада те пијем из сна
Који прекину дах ветра.
Ако те упитам сутра за нас
Хоће ли твој смех као и онда
Звонити, јер упитах у зао час, да ли ћеш
Разбудити мој сан

О теби
Твом лицу, стасу,
Речима што у мени
Призиваху слике понорница,
Пешчаних плажа,
И морских дања
Што школъкама сличе.

УСПАВАНКА

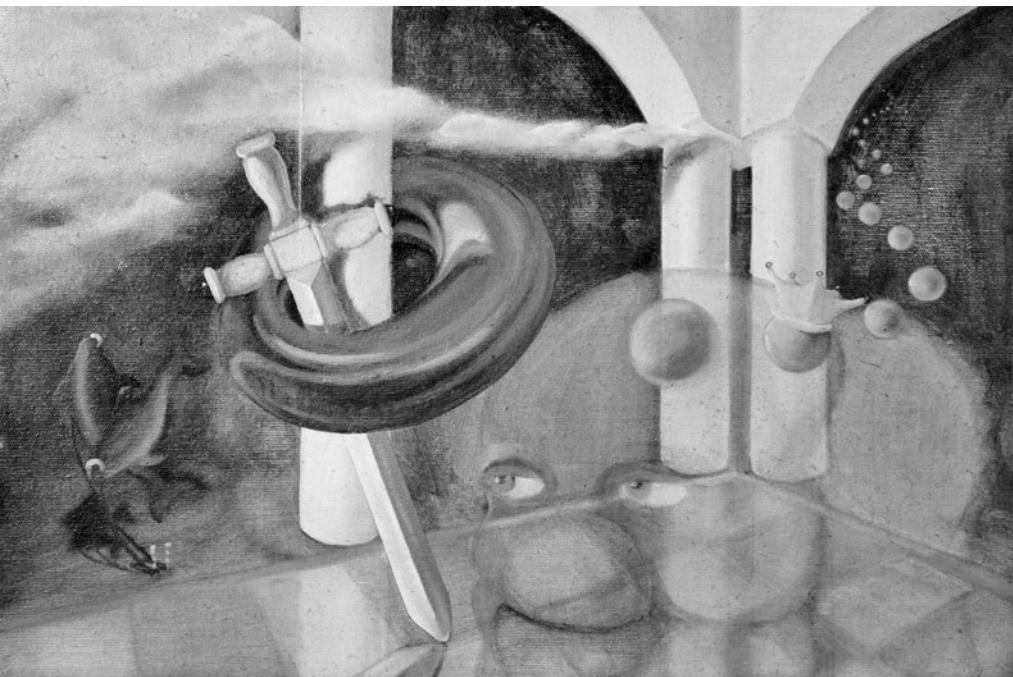
Иди даље.
Можда једном спознаш
Издробљавај.
Мрви време.
Од толико зрутака изнаће се мрва злата,
(и од злата више вредна).
Њеним сјајем рећи ће ти
Под позлатом шта се крије.
Знаћеш тајну.
Знаћеш да је свега овог тајна вредна.

* * *

Чекајући нови дан
Пребирај могућности
Запиткујем наивно сутрашњицу.
Ту недостижну даму
За пољубац
Наклон
Осмех
Поглед бар.
Осврћем се на прошли дан
Пребирај кристале сећања
Слажем их наивно, у јучерашњицу,
Ту неповратно изгубљену малу
Која ме овлаш пољуби
Наклони се
Осмехну
И не гледајући нестаде заувек.

* * *

Лежим у соби сенки
Оне јасне, измешане па и бледе.
Љубе, лижу сву ноћ бедну
Свим висинама сачињене
Све их гледам. Оне седе
Да л` слободно место има
За још једну сенку
Да и она гледа како седим
Како гледам у њу бледу.

* * *

Не гледај ме тим својим врбацима
Могу ти обале
Једну за другу зашити
Не тражи ме
Могу те тако великог
Од варадинске отети
Па нека остане сама
Не мами ми сузе
Аде ћу ти њима потопити
Не зови, попићу те
Ћути, чакшире могу подврнути
Па те попреко прегазити
Увече ћу је умити
А у свитање тобом
Срце опрати
Па ти такав теци, теци, теци...

LEADER

PA MAKAR ~~ME~~ JETNUH ZURE
ZALICHLÉ NA SÝNRAKE.
POSUMINDAO MAKAR ZEDNOM
U ISTINE, U OBIAZE.

THO ME I SUTINDA SHINE
I PRESTIGNE I UZ SNA ME
~~JETNUH~~ PRENE
I AHO SE DESI DA ŠE
COSTAREM JAMO POLE VEHOGAVS DA SE ~~PRENE~~
DA CU ZNATI POLE VEHOGAVS DA SE ~~PRENE~~
DA SAM ~~SATY~~ ZEDNO CITA
DA SAM HEO, MAKAR DAO
DA UZ TERE DA OCTARIM.

Og јробе...

... до њредсћаве

*Шеша на конјама са Пејром и
Зораном Алвировићем*

Шеша као музичар у акцији

У улози Шиме у
представи „Право на Руса“
Уђеши Шајкић

У Машинци српској

На Јозорници

Са колегама са класе (Гордана
Каменаровић и Лидија Стевановић)

На телевизијском снимању, као
шапшомимичар са Бором Ошићем

Са Владом Каћанским

На Академију

Шамрајев у Чеховљевом „Галебу“,
режија Боро Драшковић

II
Зајисане самоће

Година '93.

На тераси моје собе пар голубова је од пре пар дана почeo правити гнездо. Навукли су мноштво границица и сламки. Испрва нисам знао које су птице, само сам чуо лепет крила. Обично долазе изјутра, рано и у предвечерје. Пре пар година често је на терасу слетао голуб сломљене ноге и правио ми друштво својим гукањем. Предање каже да гукање голуба значи глас напаћене душе. А ово није први пут да птице праве гнездо у мојој близини. Својевремено су то биле ласте.

Фотографија средовечног сељака у опанцима и шајкачом на глави. Хода између трамвајских шина, мимо тротоара и пута (очито БГ). А тај део трачница, запуштен и грбав, подсећа на колски пут у неком селу. Очito уплашен велеградом, а дошавши неким послом, хода овим путем који му је бар наизглед познат и личи му на средину у којој се осећа сигурним.

Био сам јачи са тобом. И ти си слаба без мене.

ДОБИТИ КОРПУ – конструкција која се тако често користи у свакодневном говору када се жели рећи да сте одбијени или да вас је оставила девојка или младић, има у ствари корен у немачкој речи – ОДБИТИ, а ова је опет настала давно, када су се љубавници пењали на прозоре својих одабраница у корпама које би им оне спуштале. А када би их желеле одбити од намере, подметали би им корпу са слабим дном, несрећници би пропадали и тако буквально добијали корпу.

Утучен сам већином људи око себе.

Читавог живота нешто штедим. А може бити да ме та умереност одржава у животу.

Морам отргнути од заборава сцену из филма *КОСА*, када се у свитање певајући возе ка свом пријатељу уз пут стичу још једног, црнкињу са

дететом, која се кроз песму, сврстава међу остале, одајући им на тај начин да их је заволела.

Заличи ми сопствени живот на време без садржаја.

Могао би сада, ти кога називамо разним именима, да ме одмориш и начас барем поштедиш. Претерао си!

На колико се само начина може рећи НЕ, ономе са којим се твоја начела не слажу и ономе чему ти мислиш да треба свакако рећи НЕ, а да ни за једну ни за другу страну то не буде болно ни тешко.

Рекао бих да чиним све што је у мојој моћи како бих изашао из овог зачараног круга, али су моје моћи канда јако мале, неделотворне. Тако се догађа да су моје жеље за значењима живота веће од мојих моћи просуђивања.

Када бих овако храбар и одважан према животу, као у овом трену, чешће био, могао бих себе више волети.

Никако да ме људи прихватајте оваквог какав јесам и по овоме шта и колико могу и коначно ми тиме олакшају и учине живот подношљивијим. А ја сам сам немушт, изгледа, да им на прави начин кажем и покажем шта ми је то толико потребно и како да то учине.

Не желети ништа. Ако је то могуће, могуће је и бити миран и спокојан. Тада не постоје страхови од онога што би се, дешавајући се, одразило лоше и неповољно по живљење. Али, то опет значи желети. Желети да ме не желиш. Желети, управо да ти се догађа зло.

Рече стари Индос, седе косе уплетене у дугу кику: „Ви бели живећи, непрестано користите природу. А требало би живети у складу са водом, земљом и Сунцем, ослушкујући их...“

У понуди која промовише и хвали Сеоски туризам наводи се као главна атракција то да ће конобари бесплатно служити расхлађено пиће које сте сами купили. Замишљам такав одмор, трчећи са флашама тамо-овамо, тражећи, већ по правилу заузета места и кафаницу са понеким исправним фрижидером и расположеним конобарима, избегавајући чекање на ред за место у хладњаку и за празним столом. Зар је то оно што би требало представљати одмор и одмараше и зар одмор и одмараше јесте једнако бесплатној послузи осредње расхлађеног лошег пива и вина.

Тешко је када већину свог живота живиш желећи да није онако како јесте и жалећи због тога.

Колико ми неки људи помогну и не знајући да то чине и колико та помоћ може мени значити. А недостаје ми углавном, да то чине свесно, желећи да ми помогну и онда када ми је њихова помоћ потребна, а ја им то не показујем и не тражим од њих.

Човек је неретко немоћан да исправно сагледа и сазна шта им се догодило, а камоли шта му се се догађа или шта ће му се тек догодити.

- Хвала Вам што сте ми то рекли.
- Хвала небу.

Заборавиш, али се увек сећаш шта си и како заборављао.

Кад би већ једном отишли сви они који одлазе.

Слушајући вест о доласку ДАЛАЈ ЛАМЕ на заседање скупштине УН о људским правима (где му је иначе, забрањен приступ, иако је добитник Нобелове награде за мир???), размишљам има ли његов долазак некакво више мени недокучиво значење. У једном тренутку заличило ми је то на долазак врховног врача који носи поруку и моћ, чудо које ће учинити својом скривеном енергијом, бољим и мирнијим животом на овој планети крајем XX века.

Је ли човек једина животиња која је успела изборити себи право на то да не постане, буквално, ниција храна у природи?

Због чега људи, врло често, крију да су разумели оно што сте им рекли и поручили својим ставом и односом према њима.

Од безброј одиграних партија памти се само неколико најзначајнијих, било да су изгубљене или добијене. Чини ми се, по сопственом памћењу, да могу набројати углавном оне изгубљене.

Човек је себи измислио право да помаже животињама да се прилагоде природи, оној природи коју је променио собом и својим начином живљења.

Чапље легу младунче постепено, тако да у леглу постоје млађе и старије птице. А оно најмање птиче у случају да понестане хране, редукује се, тј. служи својој старијој браћи и сестрама као храна. Чудан закон природе и борба за продужење врсте.

Чија ли је ово машта и из којих намера смислила.

Ја сам, изгледа, од оних људи који интензивно и дубоко живе и преживљавају живот, а још нисам у пуној мери осетио благодети живота. Или сам нескромно жељом нечега што живот није и не садржи, а ја бих опет нескромно желео да он то буде.

Замислим могућност да нашим животима управљају ови који нас на било који начин знају, а нису више међу живима.

Људи страдају, а ти живиш гледајући њихово страдање, патећи тешко због тога, док и сам једном не страдаш.

Погрешно се каже, када видимо људе који наизглед помућене памети говоре и разговарају а сами су или бар мисле да су сами, да то они сами

са собом причају. То они са својом муком расправљају и покушавају да се разјасне, објасне и споразумеју. Неки то раде више или мање вешто, али сви то једном почнемо чинити, а тек усput се учимо тој вештини.

Свима нама понекад је потребно да знамо да је неко велик поред нас.

То ти је као када ти онај који те оставља и одлази од тебе каже – не брини, ти знаш да сам ја увек уз тебе.

Сећам се времена када је читава ова земља данима бринула о томе да ли ће, рецимо, Снежана Пајкић, европска првакиња у атлетици, ући у финалну трку, а после, опет данима, славила победу и њену освојену медаљу.

САН

Улазим у купатило, овде у стану. У огледалу видим нечију руку у браон џемперу. Истог часа види се и пиштол у тој руци. Покушавам да побегнем али три зрна су већ у мом телу. Успевам да изађем у ходник. Ту затичем мајку. Она пада у несвест. Не осећам ни страх ни бол али знам да умирем. Последње што чиним је – скидам наочаре за Сунце. Кроз љубичасту измаглицу пролазим између нечега. То гледам као на филмском платну. Док се будим, долази ми до свести чињеница да сам први пут сањао преко оне критичне границе када у сан падате или се нечега страшно плашите, али се будите пре но што сте ударили у тло или преживели шта друго исто тако страшно што би значило смрт у сну.

Када на руци младог мушкарца, до јуче дечака, видим прстен, помислим да је ту јер треба да означава сва она искуства, искушења и мисли које наслутим када видим прстен на руци старијег мушкарца.

Јесу ли оне ситнице које окарактеришем као „заиста мудро“ у смислу малих откровења, заиста мудрости, хоћу ли икада сазнати.

Некада је био обичај да се млад брачни пар, после венчања, пресвуче, тј. да накратко остави госте. Знало се чему то служи и која је сврха њиховог повлачења. Обичај је остао, али данас се младенци после кратког времена враћају гостима у новим беспрекорним тоалетама, унапред креираним и смишљеним данима, с намером да фасцинирају присутне, заборавивши при том зашто су се једно пред другим пресвлачили, шта уопште раде и због чега су заједно и пошто су ишли.

Колико их је само оних који су славу стекли лажју, преваром и исценираном храброшћу.

Неки људи не могу да доживе и осећају срећу. Или је ретко и у врло малим количинама доживљавају. Они бивају срећни кроз срећу других људи, а нарочито ако су сами допринели да се неко близак њима осећа и буде срећан. И живе кроз друге и за друге. Понекад усреће некога за цео живот. А њима самима, углавном остаје она друга половина стварности, да пате.

Ухватио сам себе како се одмарам од својих мисли. И колико се добро осећам у том малом скровишту толико ме оно и плаши. Јер то може значити почетак мирења са стварношћу али и могућност обнављања и продужетка.

Људи се поломише доживљавајући се на погрешним делима, погрешним средствима нарочито у погрешно време.

Можеш некога без резерве волети, а ипак га уопште не познавати.

Увек сам чувао и оне најситније поклоне које сам добијао. И за сваки од њих ме везује неки дан или тренутак. И волим да видим када се људи према ономе што су од кога добили односе с поштовањем и љубављу. То ми говори какав је однос тих људи према онима који су им тај поклон даривали.

Којег ли лицемерја! – Наградићу те богато, али ћу те прво тако и толико мучити док и сам не поверијеш да је то најбоље за тебе и да једино тако треба да живиш.

Што страх може урадити то ни једна сила ни оружје не може.

Дешава ми се да ми неки људи који ми добро мисле, углавном кроз шалу, пребаце како почесто умишљам и мистификујем живот. А ја само различито и другачије од њих гледам на живот и оно што ми се у њему догађа.

Срећем људе, разне. У свом послу бивам, како се то каже, неко други. Зато се верујем, и волим одмарати од људи, бити сам.

Када у нешто ниси сигуран, довољно је да само мало будеш стрпљив. А што си уосталом, читавог живота и радио, до био стрпљив.

Свако има неки свој начин за обнављање и скупљање снаге, ако није преодређен да буде снажан. Ја то чиним овако.

Ви проналазите само оне могућности које одговарају вама. И остварујете их углавном репресијом. А нисте сами и сигурно постоје могућности које одговарају вама и мени (нама).

Много је лепше са осталима, али ја могу и сам.

Мислим да могу препознати осећај о коме често говоре Андрић и Борхес када пишу о несаницима.

Метафора. Код Борхеса она добија још једну нову димензију и могућност за простирањем кроз недокучиво и незнано. Памтим истовремено блаженство и снагу тих простора и немогућности да досегнем незнано читајући Борхеса, изложен Сунцу и зароњен у мора овог лета деведесет треће.

САН

Проба комада на ледини између две огромне липе које постоје у селу Брлог код Оточца. На проби су углавном млади глумци или студенти. Једна од глумица упућује ми опаску: „Тако то раде почетници.” Крећемо. Мрак је. Пошто познајем тај крај, предводим ступу. Долазимо до места где би требало бити кућа моје баке. Ту је сада читаво мало насеље. Контролише нас некакав војник. Прелазимо границу. Сачекује нас друга војска. Не пуштају нас даље. Један од њих нам прети и почиње неку своју игру освете, ко зна због чега. Желим у име осталих да говорим са главним. Осећам ту дужност јер моја породица, са мајчине стране потиче одатле и сматрам да ће нам то помоћи. Прима ме неки Пепо. Распитује се за моје, али ништа не може учинити, мада их познаје. Каже да све у својим рукама држи онај војник. Чекамо испред куће на путу. Наилази ауто који снабдева село. Вози га човек кога познајем. Читав предњи део је у ватри, али то као да тако и треба да буде. Не препознаје ме. Примећујем да са њим нешто није како треба. Као да је под нечијом психичком командом. Из даљине се појављује запрега од два човека. Када приђу, јасно се виде кости лобање, али само кости лица. Ране су давно зарасле, а они толико упрегнути вероватно већ дugo тумарају. Схватам да их је то казнио онај војник. Траже од нас помоћ и сажаљење. Зазирим од њих, не из страха, него из немоћи да им помогнем и поделим с њима муку и бол. Свеједно ми је шта ће бити.

Кад нешто не знаш, онда ти то ништа и не значи.

Како себи објаснити да постоји вечност, недокучивост. Можда помоћу уметности?

Разлика између фотографије и слике је у протоку времена.

Понекад ми је драго што сам нико. Јер Нико је био и Одисеј пред Киклопом.

Можда сваки човек по смрти постаје Бог који брине о својим живима.

Када човек умре, брада и нокти ти још не знају. Наравно, не тржим научно медицинско објашњење. Тражим веру која није прекинута оним што све прекида, а зове се Смрт.

Сада ми је, а да не могу себи исправно растумачити због чега је то управо тако драго што живим. И чини ми се док сам жив:

1. нећу успети објаснити себи те тренутке тако битне за живот;
2. нећу сазнати ништа више о тим тренуцима, осим да су јако битни за живот и живљење.

Када заиста будеш престао да желиш да будеш главни и важан, можда ћеш бити оно што заиста желиш да будеш и што јеси.

Делим и разумем ону муку коју има и носи Димитрије Карамазов. И ако је то мука, сами смо криви што је имамо и носимо.

Срећан сам због тога што имам способност да осећам, али сам несрећан јер патим због тога што осећам.

Да ли се икада запитате како је то када нико није до краја веровао у вас, а и сада нема никог да у Вас верује.

Колико ли само људски гестови и поступци могу утицати на наш живот, ставове и мисли. Како они добронамерни, тако и они лоши. А иза сваког од њих се крије намера, само што те намере са променљивом тачношћу препознајемо и тумачимо. И то нам опет квари или улепшава живот, а на то сами можемо и треба да утичемо.

Када некога волиш, његове лоше особине (размаженост, превртљивост, лажљивост...) су за тебе греси, а за друге људе само обичне људске особине.

Деси ми се каткад да ми се ухваћени и освештени тренутак учини последњим и да ће ми бити ускраћени они који тек следе и које чекам и тражим.

Рекао бих, вриснуо, скочио изнад својих могућности, молио, стајао бесконачно дуго и беспрекорно право, што правије могу само када бих могао изразити ово што сада осећам и оно што, захваљујући том осећању желим да доживим. Или, када бих бар успео управо тако нешто више не пожелети.

Помоћи тражим ниоткуд и где је нема.

Човек ствара и обликује предмете око себе да би Богу (или нечему што под тим именом подразумева) показао шта заправо жели да му тај бог подари.

Ја непрестано желим да тражим. И човек сам који је, изгледа, предодређен да такав будем. Да ли то значи и да истовремено, дајем могућност да се од мене тражи и да сам онај коме има шта да се нађе.

26. 8. '93.

Данас сам одбијен. И данас је сиво. Данас се гледа далеко, у даљину, иако се гледа испред себе. И данас је тај поглед мало влажнији но обично.

Због чега неће да ми се посрећи и никако не може.

Слушај: желим да ме неко воли, онако како би требало да се воли иза онога што собом носи и крије оно што би требало да значи љубав. Мислим да ти то можеш. Не знам да ли хоћеш. Ако сам погрешио, то је моја заблуда, погрешно тумачење и мука.

Чист духовни оргазам, за разлику од физичког, може бити и јако мучан и тежак за доживљавање.

Много већи потрес човек доживљава у дубини своје душе него што запис то може да искаже.

Као што диригент диригент диригује, треба играти улоге, слушајући и водећи истовремено.

(Г. Божић, *Лишурција Св. Јована Златоуског*)

Са Венере је Руски сателит послао слику тла на чијем се једном делу налази камено људско лице, окренуто ка небу. Асоцира на споменик, могуће је да га је створила цивилизација и разумна бића. Замишљам следећа: да смо ми бића залутала у свемиру, да се одржавамо путујући са планете на следећу, пролазећи кроз време. Дођемо, прво се дugo прилагођавамо новим условима, заборавимо за то време прошлост, почнемо да откривамо, завадимо се (али због чега) око онога што имамо, јер троши се и све га је мање, у том сукобу све уништимо, и пре времена упропастимо, па се због тога морамо опет селити јер нам ту више опстанка нема. И тако трајући улазимо у нове димензије, нови круг, чије нам значење и сврха остају непознати и недокучиви.

Е мој драги, када су још Маје и Астеци, Индоси валцере плесали и на балове ишли.

Данас, ево сада, мој дух ради. Не судим о томе да ли он ради добро или лоше. Јер када бих о томе судио знао бих, ипак, да ради лоше. Но, хтео сам само рећи то да чињеница је, ради. А то је већ нешто. Не желим при томе рећи ни то да остали духови не раде, како би се могло криво протумачити. Желим, можда, само приметити да они, ти остали духови, већина њих, на моју жалост нису свесни те чињенице. Јер да јесу, не би радили овако како то сада чине. Морали би себи признати, бар толико, да могу и боље.

Никада ме они људи од којих то очекујем и желим чути не питају за мишљење. Признајем то себи. Признајем и да ми због тога није свеједно.

Можда ја уопште нисам свестан ко сам и шта се са мном догађа.

Мексиканци су мудар, префриган и насмејан народ. Све може. И таман помислите, на све су пристали, а они, угодивши себи, показују како то што тражите од њих може и на такав начин да и њима и вама буде по вољи. Мудрости су се научили од својих давних предака, префриганости им је показала стара дама Европа, а смех им је, изгледа, подарило небо.

Одважићу се и затражити среће. Али нећу молити. То не! Јер управо сам и саздан тако да за клечање не знам. А ако је то грех, на моју је уморену душу. Ја га онда већ испаштам.

А већ сутра ћу се себи чинити малим, ништавним и слабим.

Сада се само препусти ономе што видиш. Уживај у томе и пружи себи могућност да осећаш и доживљаваш.

Понекад се унапред радујем ономе што тек треба да се дододи. То не значи да се не радујем када се то дододи, само се радујем другачије.

Једнога дана ћу сазнати везу између онога што се налази између онога што се налази са оне стране дуге и љубавника, сањара и мене.

Muppet's

„Ти тако желиш да уредиш свој живот да имаш што мање празних ходова.“

– Ти не постојиш!

– Постојим у твојој машти. А она је део природе. Значи, постојим у природи.

Желео бих видети да људи људима више показују да се разумеју.

Како живот може бити дуг и мукотрпан када чекаш да ти се нешто добро и судбоносно додари, а како лепршав и кратак када не мислиш на то или када ти се то „нешто“ на време додаћа.

У очима нечијим можеш видети оно што му се у души додаћа. Када сам оних дана видео твоје очи, које памтим као бистре и светле, како се чине тамне, мутне и уморне, опет се у мени покренула недоумица. Изнова сам поверовао да ће се све ипак једном разјаснити и доћи на своје.

Знам да сам за нешто одабран. Сви смо. И то ми се чини да знам. Али тиме што мислим да знам није ми лакше ни много јасније. Напротив, знам, а не знам шта то мислим да знам. Или је то слепило и безнађе у коме се тумара као што лептира окко пламена светиљке, до своје смрти, тумара и одговоре од тог пламена, који ће га спржити, тражи.

Дух ми се разбочева данас. Не знам ни лека ни мелема. Телу још и успем лека пронаћи али души никако.

Ти стално имаш потребу да изгледаш тајновито и мистично.

Ја немам ту потребу. Или тачније, имао сам је. А сада јесам такав. Самоме себи, а камоли другима. Морам признати, учим се и мени да тајновитост је лажна. Али помислим – и то је вештина, знати тако врати да успеваш и сам себе преварити. Добро, себе је најлакше преварити, рекао би неко. Али ко то каже. Човек сам себи.

Мисаони лавиринти другују ноћас са мном. Лепог ли друштва.

У реду, изгубљена битка не значи и да је рат изгубљен. Али шта када помишљаш на то да је та изгубљена битка била и последња и да значи и изгубљен рат.

Дакле, то ме чека после свега.

Једино ако си од оних које могу подносити, можеш постати победник.

Време је потребно да би спречило да се све догађа одједном.

Треба бити двосмисленије двосмислен да би се дошло до смисла.
Бесмислено!

Када си немоћан, једино што ти остаје је да се одлучиш хоћеш ли ћутати или
ћеш се правдати. А када си моћан, најбоље ти је да ћутиш.

Све се догађа мимо мене.

Зашто ми само страхове дајеш. Зар ти само уплашен требам. Побогу, ја
мислим да не морам да те се бојим да бих те волео.

Понекад човек не сме да запише оно што мисли. Нипошто!

Мало среће не шкоди.

Ти си отворио Пандорину кутију. Ово је изашло.

„Догод смо ти и ја заједно, биће добро.“ То ми нико да сада још није рекао.

Никоме нисам надређен. Али ни подређен.

Оно што иде горе, мора пасти доле. Барем је до сада, на земљи, тако било.

У ономе што нас окружује обавештава нас светлост која обасјава оно што
гледамо. Када би могли брзином светлости стићи до онога што гледамо,
време би стало и можда би тек тада могли све сагледати и разумети. Под
условом да свест није = време. За сада нам остаје само да нагађамо и да се

надамо.. „Никада нисам мислио да ће их људи озбиљније схватити од мене“, рекао је А. Ајнштајн о својим теоријама. И стварно, ко би могао да поверије да у трену може све да се заустави и остане тако.

Увек се препозна када овладаш неком вештином. То сазнање прати задовољство посебне врсте.

Потукоше се две групе младића у забавном парку испод мог балкона. Два друштва различитих мишљења. Посматрам оно што се да видети. Један од младића сâм креће на противнике и они беже. Или зна да има добру залеђину или је његова храброст заиста толика, или пак осећа да су ови други заиста слаби. Све се стишава и пролази, на срећу само са модрицама и великим претњама. Маса која се разбежала стоји по мањим групицама, знатижељна. Почињу коментари и настају приче. Помишљам какве ли се сада све приче по тим групицама испредају и колико различитих доживљаја тог догађаја добија свој облик и колико се и каквих судбина и животних прича зачиње.

Да ли је изглед неке ствари везан за вредност исте.

Трудим се да се не претварам. Зато сам, изгледа, неинтересантан и препознатљив људима.

Многе боље „гађам“ од тебе. Довољно ће бити, после сваког „поготка“ да ти кажем: „То је ствар почетничке среће“. Али не да бих се сам хвалисао, него да бих те поштедео стида и нелагодности због твојих промашаја.

Увек остави кавез отворен. Да птица може да се врати.

Мислим да бих све могао издржати. Мислим. Али знам да нећу моћи дugo овако, без ње, о којој сањам. Ако ми њу ускратиш, живећу те узалуд, без

среће и смисла. И бићеш ми тежак, заморан и дуг. Без обзира шта ми друго будеш приуштио и подарио.

Зар је оваква судбина која се иза наде крила.

Сви би хтели знати шта ће им се догодити. И зато не примећују оно што им се догађа.

Ноћас сам сањао давно изгубљен и заборављен предмет. Поклон који ми је заиста пре 15 година украден, ноћас ми је, у сну, враћен. Налази се међу ситницама у једној кутији коју ми је неко непознат послао. Интересантно и занимљиво. И читав сан је био такав, састављен од низа ситних и занимљивих догађаја, давно заборављених и потиснутих, а повезаних у причу за коју испрва нисам био сигуран да ли је сан или застрашујућа јава.

Женка, углавном, неће појести последње залихе хране. Оставиће их детету или мужјаку. Или ја не познајем женке.

Желим написати реч која ће значити мисао. То иде из моје потребе да реч и мисао не буду толико различите. Не кажем да их треба изједначити, али их свакако треба помирити. Било би боље и лакше.

Врата раја одшкрину се тек толико да схватиш шта се налази иза њих. А онда се неумитно залупе, за сопствену вечност.

Снови су врата, улаз у други свет. То значи да најмање два живота живимо.

Некада, важни и признати људи били су они који су знали размишљати. Данас су признати и уважени они који извршавају.

Нико да ме добрим изненади.

Лаке ствари су лепе ствари.

Добра мисао А. Франца:

„Душа поседује Бога у мери у којој суделује у апсолутном.“ Заправо: ако реч душа тумачимо на метафорички начин, ако апстрактно претворимо у конкретно и тој речи дамо смисао речи ДУХ.

(Један Полинежанин је овако доживео своју смрт: „Душа је један дах, и кад сам ја видео да сам на самрти, стиснуо сам нос да не издахнем душу и задржим је у телу. Али нисам доста снажно стегао. И умро сам“ (А. Франц). Наш народ каже: изашла ми душа на нос, па онда можемо рећи да је дах знак живота и да је човеку дато „да распростире тај топли дах, ту малу невидљиву душу кроз слободан простор“. А тиме му је и дата могућност да на тај начин себи обезбеди оно и онакво место како је условно речено, дисао на извору и жаришту живота, за вечни мир коме тежи и за ону страну на коју ће свакако стићи кад престане живети овде и овако.

Људи које се стално правдају тешки су и није им веровати, не зраче оним што треба да краси човека. Бојим се да сам од таквих људи. И шта ће ти рећи разлог за неспокојство. Не можеш ништа, а видиш све. Биваш немоћан човек. А при томе не желим да будем моћан да бих владао, него да бих живео.

Песници се убијају. Зашто?

Шта толико неодољиво али и потресно има у призору детета које спава.

Каже се да не треба радити ствари за које ниси способан и спреман. А шта ако никада не постанеш способан за оно што осећаш да је једина могућност да се оствариш?

Помери ме толико да дођем на ивицу са које се испада из равнотеже. Али ме пусти да сам превагнem и спасем се ако имам снаге. Немој ме намерно гурати доле. То би требало да буде кодекс пута срца.

Старија жена, која се брине о неколико деце осталих без родитеља, ломећи погачу, а она им је понекад све што може да им пружи, оној мањој и нејакој деци, лукаво али и праведно, даје два парчета, тако што заломи једно парче, а другим откинутим га поклопи и стисне у шаци, па пружи тако да изгледа као да пружа једно. И тако сваком је дато по једном али некима, којима је потребније, дато је више.

Не знам да примам и зато немој мислити да ми се дар не допада.

Хајде запиши оно што сада осећаш. Нађи речи које би прочитане изазвале управо ово осећање које сада имаш. Нема таквих речи. Или их се још нико до сада није досетио.

Нема горе ствари за мушкарца него када остане пред женом поражен и понижен у тренутку када жена од њега очекује управо супротно.

Стало ми је до мишљења свакога понаособ. Помислим да од сваког тог мишљења зависим ја сам и мој живот. И то ми, понекад причињава страховито оптерећење. Као да ће се нешто лоше по мене догодити при помисли да ћу некога од људи разочарати и њихово мишљење о мени изневерити. Какве ли се ја то освете и мржње бојим?

Толико ми је љубави и пажње понекад потребно и то је једино што бих пожелео, када би ми неко понудио жељу!

Само човек који се уверио да поседује моћ може бити хладнокрван и миран, без страха од смрти. Зато моћ и јесте једна од потреба којима човек тежи. Јер страх од свега, тј. од смрти, може бити страшнији од савести изазване оним што си учинио расположући својом моћи.

Живот ми стално показује да моје веровање људима није оправдано, а створио ме у основи, као човека који једино када верује заправо постоји и живи.

Ретко се догоди да те воле баш они људи од којих ти управо очекујеш љубав. Јер углавном за љубав оних који те воле и не мариш, а љубиш оне којима до твоје љубави ни мало није стало.

„Не можеш ме додирнути, а ја тебе могу“ – рекао је дух претећи човеку.

Стално чиним грешке. Али, да ли је то што чиним грешно или погрешно.

Бог није једно, један, једнака. Бог је систем, организован облик непојмљив човеку.

Живот човека непрестано мучи показујући му његове слабости и гурајући га на дно, дајући му само једну могућност: непрекидне почетке или вечиту немоћ.

Од онога што не чини баш претерано задовољство, морао сам чинити права, велика задовољства. Такав ми је живот додељен.

Ни ноћу кад је месечина немам мира. Зашто сте ме узнемирили? О, Богови, Богови....

Булјаков

Каке Кустурица: „Ова планета не треба да се зове Земља, него Вода. Више је има“.

Човек је једино створење на земљи које обрађује и припрема храну пре него што је поједе. То може значити свашта, а може бити само још једна случајност којих није мало на овој планети.

Не могу веровати да ме толико површно знате и да истовремено мислите да ме познајете добро. Ако је то тачно, не волите ме и не поштујете нимало.

Изгледа да још само ја, понекад, верујем у свој таленат и глумачко умеће.

Да ли сам ја потпуно неспособно биће или се све стварно догађа тако катастрофално лоше?

Одвојити битно од небитног, то је алхемија живљења.

Верујеш свом срцу. Шта ако се оно сломи?

Каже Индос свом сину који га је упитао – ко су ови људи, када је угледао прве белце, стране људе, прву експедицију која стиже у њихов крај: „Пусти их, вероватно долазе из краја у коме нема довољно хране“.

Није тајна успеха у томе да те ниједна не ухвати, него да те ухвати најбоља.

Неко, довољан је само, неко да би човек имао све.

Бити славан и непознат, то је већ нешто.

За све што си учинио сносиш последице, а сносиш их за оно што ниси учинио, а требало је.

Углавном порази и понижења. А оно о равнотежи?

Како човек може веровати да је једина стварност оно што је доступно његовим чулима.

Келти?! Шта се о том народу може сазнати?

Око, линије унутрашњег простора и руке су знаци које је Жан Кокто оставио некоме да их препозна.

Ко се први умори, последњи ће заспати, упамти то!

Рекох себи: увек ћеш бити обичан. И зажалити.

Кад нада почне да се служи мимикријом, то може бити гадно.

Од трке се не мора одустајати јер је сматраш претешком за себе. Можеш одустати јер је сматраш непотребном.

Ја ипак добро видим. Или, боље рећи осећам. Не треба то заборавити. Зар не осећају сви, могло би се запитати? Да, као што боље или лошије виде. Уосталом, видећемо.

Сам овај исписан папир ме уплаши својом нејасноћом и завршеношћу, својом потребом да постоји и таква, замагљена и шаролика наизглед без наде ће својим постојањем допринети бистром и јасном поимању. Мом бистром и јасном поимању, па макар она била једна једина и измишљена.

Треба заправо престати објашњавати људима да не мисле тачно када мисле да желите да им покажете да сте бољи него што су они и да мислите да треба да буду исти или слични вама. Само им показујте какви сте, а на њима је да суде.

Треба ми живот. Хоће ли ми неко помоћи да га пронађем?

Острво у Грчкој – Санторини. Испод лаве на старост од 3500 г. пронађене су фреске древног народа (можда је реч о Атлантиди) који је, по цртежима, био питом, миран и позитиван народ. Пастелне боје и симболи који говоре о лепоти и смислу живљења. Требало би отићи тамо. Тамо, као да ме чека одговор. Не знам има ли томе смисла.

Знаш за то место, то крајње исходиште у себи, ту тачку за коју знаш шта би с њом када би је пронашао и како би ти било да је можеш досегнути. Близу је, та у теби самом, а урок се скрије и надмудри те у тој игри трагања. У мраку сопственог бића на час засветлуца, наговести своје скровиште, онда неким чудом нестане до новог јављања трага.

Управо због тога што од мене немате шта узети, узимате мене самог.

Запитао бих. А онда помислим, шта ми тај неко може рећи? Да је истина оно што и сам мислим! И не усудим се запитати.

Кад се срећа нацери, уживају пацери! Ршум.

Како само може бити страшно у кавезу!

На трен сам те учинио ПРВОМ. Ти себи то још ниси учинила.

Све ми се каткад помеша. Онда се само присетим кулинарства и гастрономије. И буде ми лакше.

Често наивност мешају са поштовањем.

Љубав је фантазија. А живот посао.

Понекад не знам јесам ли опчињен или уморан.

Знају људи рећи: „Живиш у неком своме свету. Бежиш од стварности“. Требало би им рећи: „Ако је стварност оваква, онда треба бежати. Бежати главом без обзира“.

Светилишта, било које врсте, потребна су људима да угреју душу, када и њој захлади. А заборављају све чешће да је могу угрејати уз људе.

Могу ли се људи поделити на топле и хладне.

САН

Мачка која ми забада канџе у надлактицу, затим зарива зубе. Рука ми је раскидана. Давим је али само док ме не пусти. Она бежи.

Зашто сам баш ја један од оних што једно живе, а друго мисле, других су могућности. Или су сви живи исти мученици? Или...

„Чујем своје варварско ЈАО изнад крвова света.“

Када би ми неко рекао шта да не заборављам, а шта слободно могу.

„А у мени старости вitezа.“

„Болујем. Болујем, ја болујем, славим живот и умирем.“

И за тебе гутам ноћ.

Наћи ћу те, једном. Ти ћеш знати да ми пружиш управо оно што желим.

‘94.

Наука није наука ако нема страсти. Без страсти нема живота. Све непознато налази се у бесконачности.

Ваљало би написати причу о томе шта би се догодило када би одједном нестало ТВ-а.

Није поклон од Бога оно што добијеш, него оно што ти се догодило.

Човек, углавном кроз бол сазнаје о својим границама и могућностима.

ЛИК Мали, скупљен човек. Руке су му увек негде у висини врата и груди, неретко око лица. Њима све време илуструје све оно што говори и машта реагује. Појачана мистика.

Онима који вам тек сада кажу како се сећају ваших ранијих дела, одајући вам закаснело признање, тобож схватајући да су и она била исто тако вредна као и ова данашња, треба одговорити: Не сећате их се. Ја их се сећам. Јер да се сећате, не бисте ми ово сада говорили.

Гледам ових кишних дана кишобране. Стари су, лоши и углавом мали, запуштени, сломљених и кривих жица, поцепаног платна, преврћу се и на најслабији ветар, ружних облика и најчешће црни. Личе на људе који их носе. И бљесне у мојој машти река шарених округлих клобука, разноврсних дезена, модела, поруке и величина којима киша не може ништа, док скривају озарена насмејана и сува лица оних у чијим су рукама.

Шта се, заправо догоди? Почнеш другачије да мислиш. Заправо, као да мислиш „ЈАЧЕ“. Тешко је речима изразити тај процес, јер речи добијају други, само теби знат смисао. Као да се два или више времена дотакну и преплету, и у тим тачкама додира створе временске празнике, илити вечност. У том тренутку свест постаје јасна у свом облику и величини, чиста, бистра, без могућности да буде замућена. Заличи све на површину воде где небројени таласи, сусрећући се стварају море. Недокучиве и небројене могућности са могућношћу промене у сваком тренутку.

То је као када читаш. Неке књиге су велике, неке мале. Дебеле, танке, поцепане, читке, затурене, забрањене у комплету, увијене, само једном читане, нечитљиве, без једног поглавља, купљене или украдене. Неке су топле, неке држиш поред узглавља, неке ти волиш, неке воле тебе. Затим, оне којима се стално враћаш и које тебе прате. Па оне које никада нећеш прочитати. Оне о којима си само начуо. Има и оних које си прочитао, а као да ниси. Неке вечно читаш. Колико је поклоњених, позајмљених, са посветом. Неких се увек плашиш. Терају те да мислиш, пијеш, плачеш.

Ћутиш. Ретке су оне које те само насмејавају. Неке те чекају. Неке још нису написане. Неке никада бити неће. Па оне заборављене. Нечије. Вредне. Озбиљне. Оностране. Између редова писане. Сањане. Сложене. Слагане. Објављене. Измишљене. Стварне. Стваране. Кажем, исто као и књиге.

Трудим се. Не може се рећи да сам одустао. Покушавам. Али мој труд је некако јалов. Или је семе бачено на погрешно тло или је неплодно семе. И чини ми се понекад да сличим бильци која скоро сува у неком затуреном и заборављеном kraју шуме, прераста полако у коров, препуштена самој себи. Војка. А онда ми кроз главу прође помисао да су зналци баш у таквима проналазили лековита својства за медикаменте и чајеве који делују и помажу.

Боже, шта се то с човеком догађа.

Уморио сам се од случајева. Сад би ми било потребно оно што би се могло назвати догађајем. Погодак магичног броја који ће омогућити нов круг догађања. Један период мог живљења се завршава. Тек на моменте још показује свој реп у одласку. Треба се запутити даље ка ширини простора и могућностима које он пружа.

Не можеш побећи од онога што је брже од тебе. Стићи ће те. И у трену сустизања или ће те згазити или заобићи.

Да, Да осећаш. Једино што ти остане су сећања, препознатљива по блаженству којим прожимају постојећи дубоко у теби, тамо где се одмарaju истина, правда, чојство, поштење, љубав, радост али и туга, бол и немоћ.

Желим женку (у овом тананом смислу те речи) која ће доћи сама, показујући тим чином да схвата да од мене тада може узети све што се у мени садржи. Мене самог.

Како човек може бити запањен и затечен ониме што пронађе у самом себи.

Не треба заборавити једног уличног чистача, његову потребу да помогне, једног лета у Суђурају на Хвару. (прича)

Чезнем.

Примио сам ове ноћи од једне праве поетесе, путем радио таласа поруку која је, отприлике, звучала овако:

Витеже од ЕРЛА, твоји пољупци расули су се око ње. Сада су општа места.
Вратиће се једном, као бумеранг и преплавиће и тебе и њу.
Морао сам одговорити. А одговор је био следећег садржаја:
Ако се моји пољупци врате, као бумеранг, значи да су вештим уснама створили заштиту око ње од општих места.

Вишез од Ерла

Гершвин, боравећи у Паризу, посетио је великог Равела и замолио га за часове музике. Равел му је одговорио: „Зашто желите да постанете другоразредни Равел, када сте већ прворазредни Гершвин“. Мудро!

Сопствена несрећа је највећа. А срећа?

Сетим се, било је људи чије сам сузе пио. Од тих људи нисам очекивао ништа зло. А догађала су се.

А живот је само овај, један. Требало би да се човек чешће подсети ове чињенице.

Музика, она пријемчива у мом уху, из било ког поднебља и времена и било ког жанра често, као мелем обавија моју душу и мој живот.

Жене су, почесто одређивале, а и данас одређују мој живот. И када их има и када их нема у њему.

Волим да мислим, волим да бежим.

„Дистанцирајући се од света, приближаваш се Богу. Али то је и мучно. Јер када се приближиш Богу, макар мало, схватиш каква си, заправо, свиња и маштарија.“

Bajer

Пуцам изнутра. Од недоречености. Од немогућности да остварим добар део себе.

Неуспешна је само жеђ.

РАВНОРЕДНО – оно што неумитно иде једно за другим. Дан и ноћ, нпр.

Биће увек, нечега за мене! Тако треба чешће мислити!

„Први часови, припадају Вама, последњи Богу, и добром хицу.“ (*Prochimaa neige*)

Глуп сам, а мислим да сам мање глуп.

Много пропуштате што ћете овако вредан дар проћердати на мржњу.
Волите се.

Хвала ти на овом задовољству које си ми приуштио. Тада ми је био потребан. Знаћу да га ценим.

„Волим смртно повређен љубављу.“ (*Prochimaa neige*)

А, то ТИ из мене проговараш?!

Страшно је када имаш потребу да бираш окружен љубављу и да се размењујеш са њима, људима. А схвативши какви су, сазнаш да је боље да те оставе на миру.

Уплашим се понекад, остаћу сасвим сам.

Права награда је брз, незаслужен успех. Даровано вам је нешто што нисте заслужили. То је награда. А добити нешто што заслужујете, то је оно што вас следује, то сте ви сами.

Никада нећу пронаћи свог учитеља. Осим можда у једном случају, ако...

Волим када препознам радости живота.

Преживео сам, а нисам доживео у своје време оно што је само тада могло и требало да се догоди. Доживећу, очито другачија стварност. То је као када ти се једе слатко, а наилазиш, углавном на киселе ствари, ту и тамо на неке пријатног и разноврсног укуса, а слатко само замишљаш, очекујеш и желиш. Почнеш се чак прибојавати да ако и наиђеш на нешто такво, нећеш више имати истанчано чуло којим ћеш препознати каквоћу укуса и моћи у њему потпуно уживати.

ТАЈ ЧИ ЧУАН

Да би спасао своју душу, човек свакако мора овладати неком племенитом вештином, из ма које области.

Традиционалног мајстора борилачких вештина неко је упитао припада ли реду Нинџа. Овај је одговорио: „Нинџа који каже да је то, није више Нинџа“. Интересантан кодекс. Ако кажеш да си нешто, ниси то више.

Живим у земљи која још увек не воли своје уметнике онолико колико воли своје певаче, оне народске. Или (ружне ли речи) новокомпоноване. Погледај само ову реч! Невероватно?

Када бих желео да будем певач, помислим од којих би певача желео да будем. Од оних попут Паваротија, Чарлса или Гојковића.

Нисам још био честитио рођен, а већ ме је смрт подсетила на своје постојање. Одузела ми је биће са којим сам настајао и које је неумитно чврсто везано за мене. Тек касније постајао сам свестан тог чина и вероватно ћу целог свог живота, на различите начине бавити тиме и налазити нова тумачења. То је део овога што је остало овде, и моја једина могућност.

Они који воле углавном су осуђени на нешто друго, свакако. И ово је једна од разлика између наизглед истих људи.

И опет један од оних пораза који долазе као казна ономе што је претходило и наговештавало ону толико жељену и само мени знану победу. До кад ћу морати оно што јесте пораз уздизати, трудећи се да заличи на победу не бих ли олакшао себи чекајући.

Ето ти прилике да употребиш чојство о коме толико причаш.

САН

Трчим високом обалом велике плаве реке. Ветар ме заједно са огромним стаблом наранџе подиже високо ка небу. Изнад воде сам. Накратко остајем у ваздуху. Затечен сам призором плаветног царства испод себе. Препуштам се паду и безграницно уживам ишчекујући додир воде. Уз мене, изнад и испод пада небројено плодова наранџе. Као велики рој урањамо у реку.

Упита ме, озареног и насмејаног лица, љубећи ме, жена: знам ли ја уопште колико сам леп?

Неколико сати касније, седећи у друштву рече ми један човек, пред свима: како то да ти тако ружан имаш тако лепу жену? Наравно, ништа му нисам одговорио.

Знам да речима само покушавамо. Знам да речју изречена захвалност није и стварна могућност онога што може стајати иза речи.

Ја ти се, ипак речју захваљујем за дарове које ми пружаш јер си ми даровао и реч да је користим управо за тренутке какви су ови.

Брзоплетост је непријатељ знања.

Уплашим се каткад, своје маште. Знам да би, да је могуће да постане истина, таква истина била погубна по мене.

ТЕБИ

Ја сам твој. Штитићу те од ружног. Али ако не употребиш за погрешне циљеве биће то казна за тебе. Зато ме прими с љубављу.

Ја, можда, не знам јеси ли ти оно што преда мном показујеш да си, али оно што показујеш преда мном јесте оно што ја желим.

У мојој машти не постоји жена која би морала имати нешто што ти немаш. А ја те гледам.

Остављам вас у мислима које ће уследити када ме више не буде.

Живот је у стању увек поново да ме изненади.

Читавог живота лагали сте ме да сам једно. Можда и сада лажете да сам нешто дуго. А ја, не помишљате, сасвим сам нешто... не помишљате.

Сретање значи испуњење жеље. Прве. Остале су нам још две. Једна би требало да буде посвећена новом животу, новом бићу. А трећа подразумева начин на који би желели дочекати смрт. Она понајвише зависи од нас самих.

По односу према мом послу може се одредити иде ли нека земља ка правим вредностима и ка добру. Ако нас цене и подржавају, добро је. Али ако и даље будемо на маргинама, у сваком погледу, по лошем иде.

Док читаш ово што пишем, уз помоћ вештине коју поседујеш, сазнајеш стања мог духа и мојих мисли. Али, нећу ти никада дозволити да унапред знаш када ћу те обрадовати. Тако би обоје били сиромашни за тренутке. Зар нисам каваљер, а?

Ово никако не пишем из недостатка твоје љубави. Не, не, само да се зна.

Рекла је: „Ти си мене освојио“. Сада ја треба да освојим тебе. И осваја ме.

Човек може дотаћи мир када престане мислити на бивше.

Када те пожелим, у мени се распукне свет тишине. Када те гледам, ништа се не чује, ни тишина.

Научиш ли себе препуштати игри живљења, бићеш ближи његовој суштини и вредности. Али никада немој помешати игру са нечим другим.

Када се човеку који је навикао на обично и на лоше, догађа нешто ванредно добро, склон је да мисли: „Нешто ту није у реду“.

У Кореји је обичај да први свадбени заједнички обед спреми и организује породица, а да млада и младожења буду гости нове заједничке породице на том слављу. Леп обичај!

Ја се понекад, када се смејем грохотом на смејем себи, никако теби како би могло у том часу изгледати.

Ко живи без осмеха, тај је мање паметан.

Да би постојала истина морају се задовољити правде. А без правде нема истине.

То је дим од сагорелих успомена на жеравици моје романтичне младости.
(*йрочишао неіге*)

Позориште заличи у тренутку на модну ревију. Али на ревију душа.

Сада сам толико преосетљив да не могу ни да осећам.

„Ти имаш очи којима се не може ништа скрити.“ (Пољубац жене Џаука)

Жена је савршена глумица. Може надиграти чак и једног глумца. Ово могу разумети само жене и глумци.

Какве ли ироније. У Сарајеву се ових дана, између две зараћене стране, отвара поново један мост. Некада се звао МОСТ БРАТСТВА И ЈЕДИНСТВА.

Неизнаши хроничар

„Свак од нас своју мис` о води у шетњу пред собом као мајмунима на узици. Кад читаш имаш увек два таква мајмуна. Једног својег и једног туђег. Или што је још горе мајмуна и хијену. Па гледај шта ћеш коме дати да jede. Јер хијена не једе исто што и мајмун...“

Да ли се уопште међу траговима једне стазе може разазнати онај прави за којим су пошли остали трагови, стварајући стазу.

Павић

Ноћас сам будан јер, размишљајући одлучујем и сазнајем о себи. Одлучујем какав бих морао бити, а сазнајем какав могу бити.

Да ли су ти ичији пољупци значили овога колико осетиш моје?
Нису. Твоји ме пружиш на оним на чему су ношени. Или си толико вешта.
Вешта сам. Научићу те свему што зnam. О психологији.
*(лица без коменшара, са моћношћу да недореченосћ може различићи да се
шумачи, гледа ме жена склубчана у мом крилу)*

Како се све може двосмислено схватити. Ако двосмисленост и јесте двосмисленост управо зато што постоји она добра и она лоша.

Једна од поруке представе *Црна хроника* коју мало ко прочита, је и: „И тако различити а везани животом, можемо заједно и једино тако можемо против свега овога“.

У најкритичнијим тренуцима свог живота смести се у кревет са оним што највиче волиш у том животу – рече човек, лежући у кревет са кутијом чоколадних бомбона.

Нас нико није упознао. Упознали смо се сами. Или нисмо?

Колико је исто: мисао да нешто можеш урадити и то нешто заправо учинити.

„Уживамо само на тренутке. А живимо и дуже од тога.“

„Ја сам део оног дела целине која хоће да чини зло, а ето чиним добро.

Досијевски

А ја бих запитао: Ако си већ део зла, зар не помишљаш да и оно добро што чиниш некоме може зла да нанесе.

Ходам сунчаним преподневом. Из доколице грицкам сeme сунцокрета.

Срећем чистача улица, који помно и предано улепшава лице града пред текућим даном. И мимоилазећи се са њим осетих стид због оних љусака семена које из небриге сејем улицама. Сагнух главу дубоко се стидећи, и прођох.

Дешавају се, на срећу она чуда пред којима се уклопе и сложе околности и позориште заживи својим пуним сјајем и преданошћу. Када се такво осећање противе кроз вас док сте на даскама које живот значе, више волите тај живот и ближи сте његовом смислу. Такво чудо догодило се вечерас на представи *Чудо у Шардану*.

Ја сам ти све што сада имаш – могло би се рећи некоме ко заиста ништа нема на овом свету. Али таквог нема. Сви смо добили нешто. Живот!

Нисмо преодређени да живимо сами. Почесто баш тако живимо. Научимо и то. А жеља нам је да то тако не буде. И када нам се жеља испуни, све што треба да учинимо је да у испуњењу те жеље препознамо благодети и уживамо у њима, не заборављајући како смо некада морали живети.

Тек када си испред, када се можеш осврнути, можеш рећи: нешто сам сазнао, препознао сам могућност комуникације са самим собом, научио сам да лакше живим. И тако можеш са свакиме да „пронађеш језик“, да застанеш и „причаш“. Научио си да волиш. А они остали „не причају“ ма са ким се сретали, застајали и покушавали размењивати се. Такви смо.

Ако желиш некоме нешто да подариш, а то ни сам у датом тренутку немаш, заради то, смисли начин како ћеш до тога доћи, па му продај то.

Овако помисли човек који није незадовољан животом, али свестан да живот може бити и удобнији и бољи: људи не говоре о ономе што воле и чиме олакшавају ово време које понекад називамо живот.

Корњача је животиња између рибе и птице.

„Понекад су за живот потребна само два клипа кукуруза. Један зрео, да га посејеш и један млад, да га испечеш.“

Старије је порекло животиња од порекла људи на овој планети. То човек или не зна или стално заборавља.

Кад не знаш, можеш да се надаш. Када наслућујеш, већ нешто знаш. А када сазнаш, можеш рећи да нешто више знаш.

Када чујеш тишину, обично је то одсуство било чега толико снажно да напротив заглушава и тај свет се лако може распушти од толике „буке“. Али када не чујеш ни тишину, тада је добро. Тада се нема шта распушти и нестати.

Погледом можеш одлично да осећаш. А оним што осећаш, можеш јако добро да видиш.

Као светлост светионика на широкој морској пучини, што опомиње бродове на хридине и стене и ја људима, а да често и не знају порекло светла, указујем на могуће путеве. Неретко ни сам не знам кога ћу на пучини обасјати у тами ноћи и морем упутити да исправно броди. А вођени, тек касније по дану и виду пловећи, сете се давно заборављене светlostи која их је на праве путеве навела и угасла остала на леђима.

Разгорачене очи су нешто сасвим друго од разрогачених.

Могућност да схватиш различитост поимања и доживљавања времена даје ти могућност да даље и другачије живиш.

Оне које Бог споји ни један човек раздвојити не може.

„Зора увек успева.“

Када некоме после великог губитка вољене особе кажете: „Живот мора тећи даље”, помислите да би могли добити овакав одговор: „Не знам да ли мора, али свакако тече”.

„Читамо зато да бисмо знали да нисмо сами.“

Помислим, неким је људима живот заиста песма. И помислим на Чарлса, Паваротија...

Треба ли се запитати над временом када једна рањива, напађена и тужна земља крене градити путеве.

Признаде племе Индијанаца белца за свог краља. Дошао је на белом коњу, у бљештавој кићеној униформи, сабљом и моћним оружјем које убија из даљине одлучан и храбар, налик божанству. Пустише га они да краљује. А он им прочита своје законе и њихова права и стаде се шепурити својим краљевством. А када им се учини доста ове, игре и шаренила, спаковаше преко ноћи своје шаторе и одселише своје село даље. Краљ се пробуди на ледини прошараној јучерашњим животом и траговима шатора и огњишта, сам без народа и краљевства, одбачен и свргнут, затечен и запањен чудљивошћу свог дојучерашњег народа, постићен својим доскорашњим краљевањем.

Учини то ради нашег пријатељства, замоли један човек другог за услугу немоћан да сам обави прљав и тежак посао. И доби одговор: – А хоћеш ли ти, који следиш своју савест и чуваш је за рај, кренути са мном који своју савест не следим, у пакао ради пријатељства.

Свет није савршен. У савршеном свету зло би изгубило.

САН

Камени град. Медитерански. Трг са излазом на море. У руци ми је добро израђен, тежак и сјајан мач црне дршке. На мени широка бела кошуља раскопчана до пола. Насупрот мени са истим таквим мачем у једној и бодежом истоветним мачу у другој руци тамнопута, дугокоса и изазовна жена. На њој црни чипкани корсет горе и врло мале чипкане гаћице доле. Видим вешта и одлучна противника пред собом. Почиње надметање двоје мајстора вичних овој узвишењу вештини. Чује се звекет метала. Оштрице бивају заустављене умећем. Одбрана, напад, одбрана. Нема бољег, не види се ко би могао изиграти и надиграти оног другог. Учествујем у опасној али забавној игри, а да заправо не знам због чега је почела и због чега се мора одвијати. Осећам задовољство и моћ али то видим, осећа и она. Очи искре. Будући да ја немам кратки нож, оне ударце које моја супарница одбија њиме ја одбијам дланом пљоштимице спретно избегавајући оштрицу. То узгред сматрам каваљерским уступком, давањем малог преимућства. Следи пет брзих и тачних потеза које виртуозно одбијем и користећи тренутак слабости, улазим сечивом између тела и танке траке чипке на боку моје горде противнице. Једним потезом могу ту танку везу стварности, срамоте и голотиње којом би тиме била изложена једна жена, прекинути. Извлачим мач. Остављам ту врпцу на месту на коме пристаје. Изазвана и лјута рука руковођена њеном сујетом, задаје ми ударац испод десне сисе. Откривам платно на грудима и видим бразготину из које капље хуста црвена крв. Желим прекинути ову бесмислену борбу, она остаје „глува“ на те речи и још жешће креће у напад. Тек у том трену схватам да је ово игра на живот и смрт са само једним могућим исходом. Заривам мач посред груди те жене, она клекне немоћно на тло, лепа и изазовна, из ране јој тече крв. У белом је, одједном крв се разлива по тканини. Тихо је. Будим се.

САН

Гледам филм. По Чехову. О руском песнику и дисиденту. Ја играм улогу тог прогнаника. Време садашње. У дугачком сам капуту. На ногама изузетно елегантне браон ципеле од тврде коже. Стаем у барицу на стази, слика се замути, радња се тако преноси, сећањем у прошлост. Логор. Доводе ме, оптуженог и у сукобу са властима, али познатог и вољеног песника у културним круговима на издржавање казне. Жице и логораши. Слаб сам и изнемогао. У овом логору постоји могућност да, временом од затвореника постанеш неко од особља. И њен пут је био такав. Осећам да је страшно заљубљена. У мене. Од почетка сам под њеном контролом, али и заштитом. Проток времена. Будући да сам Верин штићеник, кретање ми је доста слободно и нисам „последњи робијаш“. И овде настављам побуну, против насиља. Бацам пушке стражара и бацам их у светларник главне зграде. Веријем да она зна за моју борбу. Доносим пушку и бацам је у амбис. Доле их је већ десетак. Један од стражара „наш човек“ пушта ме до светларника. По изласку, срећем се са Вером. Као у сну што се дешава, тај део светларника је сада на спрату. Треба само отворити врата иза неколико степеника и набасати на пушке. Она жели да баш иза тих врата водимо љубав. Одвраћам је. Она ипак улази. У очима јој видим одлуку да позове стражу и пријави ме. Изненађен, подижем једну од пушака, усмеравам је на њу. Већ одлази низ ходник погрешно схвативши моју намеру. Чује се узбуњена стража. Шкљоцам немоћно празном пушком. Дозивам је, кроз плач јој говорим да је волим, да јој верујем, да је све неспоразум, да погрешно и лудо мисли. Вапај и бол. Наговарам стражара који ме је пуштао и раније у зграду да ми пуца у ногу како би изгледало да сам бежао па рањен због тога. Он несpretно пуца. Промаши једном, двапут. Погађа ме испод колена. Гледам рану на својој нози. После страже долазе и болничари. Патим због Вере, Песник, тј. ја, седи за столом и црта сценографију за филм, који ће се снимити о њему. Присећа се како је изгледало место где је последњи пут видео Вери. И док то радим, прилази ми с леђа Дајана. И још не размишљајући о сцени из филма, у трену схватим

да су она и Вера једна особа. Окрећем се. На Дајани хаљина плаво-металне модре боје, свиленог и лаког материјала, пресечена око бедара на два дела тако да су горњи и доњи део обрубљени чипком и поново повезани машницама. Изблиза се кроз такав прорез назире кожа и спреда космати део пубиса. Читава хаљина је дужине мини сукње. На босим ногама салонке исте, модре боје. Усне намазане јарко црвеним кармином. Устрептала је и податна. Хвата ме за руку и одводи у некакав кафе али намењен програмим и отменим гостима. Седимо на провидне столице. Испред нас провидан столић. До нас седе два младића. Један од њих модерно ошишан горе дужа коса, око главе обријан. Знам (као што се у сну може знати) да је он позната медијска личност, мада је мени потпуно непознат. Дајана изува ципеле, диже ноге на столицу, хаљина се затеже око бутина. Окренута је ка том момку. Знам да нема веш. Све то изгледа врло еротично. Хватам његов залеђен поглед. Док ме обузима љубомора, видим да се она уопште не стиди. Напротив. Гледам је како се нуди. Дижем је са столице и одводим у други крај просторије. Питам је зашто то ради. Она ћути. Чучи на патосу. Шири ноге и мом погледу даје своје јако влажно и надражено међуножје. Узбуђен сам. Окрећем се према екрану који се налази испред нас. На екрану сценографија коју сам малочас цртао. Последња секвенца филма о руском песнику, робијашу и дисиденту.

Ноћас сам тргао себе. И ко зна шта би било да нисам.

‘95.

Човека полако уништавају ствари. И оне праве, материјалне ствари и оне „ствари“ које се догађају међу људима.

Следи пут срца. Тако ћеш ако ништа друго, знати да живота, ма какав ти био и изгледао, има.

Светлост. Одувек човеку сигурност. За све постоји дан и ноћ. Једино човек поседује вештачко светло без кога тешко да више може живети.

„А он бунтован, тражи буру као да бура носи мир.“

Лъвермонтов

„Морао сам бити кажњен, јер сам се неовлашћено поиграо улогом творца.“

Киш

Они који погреше желе освету!

Конечно, сви ми имамо шта смо учинили.

Тешки су они тренуци живота када човек изгуби наду, када не види пута, и када му и то „не кретање“ не значи одмор него управо муку и никако тренутак, како сам ја то покушао да кажем. Тада човек спознаје себе. И себи се такав не допаде. Зна да другачије није па ма колико би то желео бити. Тада се, у тишини самоће, мења уз жељу да та промена бар једном успе и да у животу коначно постане онакав каквим саме себе понекад пожели.

„Живот је оно што ти се додари док чекаш своју шансу.“ (чуо *нeīge*)

„Иза мене пустош, преда мном пустинја.“

Симовић

„Хтео сам са тобом да побегнем из бесмисла“ – што би рекао Ђ. Б. или – усамљени галеб изнад мора осредњих.

„Нећу се стидети што Бога нећу видети, није то Бог кога сам знаю.“

Ђ. Б.

„Треба ми у животу нека победа, заслужена и чиста, да се спасем од зла које може да ме учини лошијим него што бих могао да поднесем.“

„Као да је великом потребно дивљење ситних и слабих.“

Б. З.

Сањао сам како свирам саксофон. На улици, у великим кловновским ципелама и црном оделу прикључујем се уличним музичарима. Свира се стари џез класик. Пар дана после на истом месту на коме су у сну свириали музичари срео сам, на јави, тројицу трубача како за ситан новац, забављају пролазнике.

„Сви ти тренуци ће се изгубити у бескрају времена као што се изгубе сузе на киши.“ (чуо *neige*)

„Снови се остварују онима који их имају.“

Све што ти ко поклони можеш у свом бесу и немоћи да му вратиш, али ако ти је срце дао, то му никада вратити не можеш.

Желео бих отргнути од заборава једно летње праскозорје, чашу црног вина, мирис жене и поглед поклоњен далеком хоризонту, с почетка деведесетих. Стога тај трен похрањујем овде, јер себи, како сада иде, можда једном нећу смети веровати.

Не може се назвати изгубљеним даном онај који се завршава женским уснама, па макар тај пољубац био и испраћај у самоћу.

„Ја никада нећу „огуглати“ како се овде каже; пролазићу кроз све патње широм отворених очију, проживећу своју судбину до дна. И нећу се због тога кајати. Ја знам да ОГУГЛАТИ значи носити празну душу, а ја хоћу пуну душу, па макар и бола пуну. Ни мало не мења ситуацију то што ми се може десити да будем осуђен на 5,6,7 година. Из тамнице, не спорим, могу да ме изнесу без плућа, али ја сам из ње нећу изаћи без сјаја у очима...“

М. Пойловић

Године 1992. далеки потомак славног морепловца Кристофора Колумба, такође Кристофор, постаје официр шпанске морнарице. „Живот има више маште него што постоји у нашим сновима.“

„Боже, ако те има смилуј се мојој души, ако је имам.“

„Боже, јер те има, смилуј се мојој души, јер си ми је дао.“

Нема више оне варке: „Биће једног дана“. Дошао тај дан, а...

Пожелим почесто да запишем сећање на какав догађај не би ли га отео од заборава. Имам жељу и причу, оживе слике и њихова лепота, због које их и ваља забележити. А онда одједном осетим лењост и помањкање мотива да тако нешто учиним. Као да ми се намеће нелагодност да ћу тиме бити неправедан према ономе што ми значи што ценим и желим сачувати такво неокрњено, па макар било и заборављено. Но ипак се одважим и препричам сам себи оно чега се сећам и што за сада памтим и добро знам.

Наивност и трагика су увек у близком сусрету.

„Име? Име ми зна свако. Зовем се ДАНТОН. Станујем? Ускоро негде а одмах затим у Пантеону историје.“ А пред саму смрт рекао је целату: „Самсоне, покажи моју главу народу. Имаће шта да види“.

Не знам касним ли или идем напред. Али, свакако знам да ми се једна од ове две проклете ствари догађа.

Кажу да пси од својих власника поприме карактерне особине и ћуд. И заиста знао сам за пса који је режао, лајао и беснео чим бих му окретао леђа. Ако бих се окренуо и погледао га у очи, подвијао је реп, повлачио се и само подмуцло погледавао испод ока. А такав му је био и газда.

Кренуо сам јутрос да попијем своју кафу у позориште. У цепу сам имао 1 динар. За кафу и киселу воду данас вам је потребно 3 динара. Попио сам кафу на „црту“. Враћајући се кући тај последњи динар дадох убогом просјаку уз пут. Нека.

Д. Киш на једном месту спомиње своју намеру да води дневник. Замисао је да то буде запис збирке надреалистичких пословица. Дневнику је дао наслов: Крила тице (сензације које бљесну као крила птице). Једна од првих била је: Не нагињи се кроз зоре.

Напомиње да је тада био болестан од неизлечиве младости.

Са прворазредним страхом избегавам живот.

Живим као да ћу нешто поправити.

Све ово би требало сматрати као издржавање казне на коју ме је осудио неки добри Бог.

„Ја сам сâм у овом граду и полако губим наду да ће ствари да се промене.“

Издржао сам још један дан.

Ево шта је! На мој позив, тражим одговор нечији и тек тај одговор ће ми дати за право да мислим о себи као о бићу које има разлоге да живи. Без тог неког и његовог слуха за мене и моју личност ја сам НИКО.

Успоравање. Направио је М[ирослав] Мандић, сликар перформер и песник, рад који се састоји од тога да 8 сати хода 8 метара и назвао га *Пуш за Америку или Ђоверашак Индијанцима*. Израчунао је да, када би хтео реципрочно да убрза, морао би се кретати брзином од 20.000 км/с. Интересантно. Човек, dakле, не може у оба смера, може само да успорава. Кренуо је Мандић 91. године на десетогодишњи пут РУЖЕ. Деведесет пете је морао привремено прекинути ходање започето у Лондону јер нема новца чак ни за храну и патике, што му је једино неопходно. Уз наду да ће пронаћи неког ко ће покрити његове трошкове, не треба заборавити дело овог човека. Тако ми се чини.

„Најважније у овоме што радим је ово што радим.“

M. Mandić

Погледај себе! Немаш одговарајући посао, немаш новац, немаш љубав, немаш душевни мир.

Као СУНЦЕ И МЕСЕЦ, ЖИВОТ И СМРТ, ЧОВЕК И ЖЕНА.

Небо може слободно да ми се сручи на главу, само нека се тло не помера под ногама.

Никоме у животу нисам био заиста потребан – пожали се искрено један човек. И доби чудан одговор од жене: – Такав је твој живот. Родила те мајка, а није стигла да те полиже.

Све је онако како ти мислиш да није.

Сневао бих, али ме мучи сан.

Са симпатијама једног живог створа бићу миран.

„Испада да смо просули далеко више нег` што смо попили.“

Ово рече један избегли Крајишник у овом сулудом егзодусу народа: „Није за стара човека да се кући далеко од детињства. Мени? Мени је увек било најтеже. Такав сам човек рођен, никад ми није било добро. Може живот да се промаши и без рата. А сада, ове године грожђе добро родило, овце се три пута јагњиле, милина“.

А где ћу ја, сад?

Тамо где ти је место.

„У данашње време боље је спавати него живети.“

„Сваки дан који доживим дугујем шпагетама.“

Софија Лорен

Једини начин да се човек подигне на виши ниво је, да проводи више времена под водом.

Гледам људе како се љубе, како се љубе.

„И мени је са мном тешко.“

„Ни Богова, ни молитава, па ипак бива понекад да чујем нешто као молитвен шапат у себи...“

Иво А.

Ни овај папир не би поднео оно што бих сада изрећи могао. Зато о томе ћутим и подносим што морам.

Треба живети као да ми се ништа неће догодити, а живим као да ми се већ све догодило.

Какав то Бог над мојом звездом стражари?

„Кажњавам за све што помислим, а камоли што починим, осумњичен сам за нежност и проглашен сам кривим што љубав не гасим мржњама, већ новом љубављу и живот не гасим смртима већ нечим друкчије живим.“

М. А.

„Ја сам дељив са свачим али не и разорив.“

М. А.

Много више би ме коштало и много више енергије бих морао трошити да постанем оно што бих можда желео да будем а нисам и не могу никада бити, него што се трошим трпећи оно што јесам и што ми је каткад тешко да будем.

Не могу да кажем да ми је живот, до сада, био сјајан, али они тренуци који су били сјајни заиста су били живот.

Ко си ти да одређујеш шта је то добро а шта лоше у мени? И зар не схваташ да бих ја сам морао боље знати то и од тебе самога. А ако није тако, признајем да грешим, да сам сâм са собом, не умем и препуштам ти да то чиниш уместо мене.

Или ћеш бити покоран или ћеш трпети. Само је питање шта ће ти лакше пасти.

„Безбедан али сам.“

Како се поставити и за шта се определити када је пред тобом, човек за кога не можеш са сигурношћу рећи је ли геније или болесник.

„Некада сам се кретао као ветар, а сада се предајем – рекао је Џеронимо, један од „последњих Мохиканаца“, када је предавао оружје надошлим Европљанима.

Када нешто желиш да запишеш, овако за себе, оставиш понеку ситницу и недоречену, стога да ако би то неко и прочитao мора поразмислити да би разумео, а и због тога да ти сам, када се једном томе будеш вратио, поново размишљиш због чега си то што си записао учинио и о чему си и како тада размишљао.

Није све што је записано истина?

Када желиш да будеш оно што ниси, а да би те људи прихватили, ценили и више волели, претвараш се и лажеш те људе и људи то воле. А после се питаш зашто те не воле и због чега ниси омиљен и прихваћен.

„Осетиш ли у себи пламен трчи – јер не знаш када ће се он угасити и оставити те у мраку.“

М. П.

„Упамти, писмен гледа у књигу, научен гледа у мудрог, а мудар гледа у небо или у сукњу, што може и неписмен...“

М. П.

Из потонулог дана ко неће у мрак скочити.

Радим посао од кога се живи.

Од уметности се не живи – рече он.

Али од уметности душа живи – одговорих.

Само, докле ће бити снаге за ово? Где је праг који се, све је извесније, једном мора прећи? Или је већ пређен, али га човек уморан од туге и немоћи није ни приметио.

Мускетар? (значење и љорекло)

Људи стално имају потребу да предвиде живот, а најлепши његов део је управо његова непредвидивост.

Када би ова земља била добра, или боље рећи када би њено уређење било боље и ја бих био патриота. Али земљу као ни родитеље не можемо бирати.

Човек обично заплашен, воли онога кога се боји. Ја могу волети само онога кога немам разлога да се бојим.

Понекад ми се чини да се мој живот развија добро, да на себе утичем а самим тим и да од свог живота чиним нешто за шта се може рећи да има смисла, да ће ми живот бити леп, здрав, понекад тежак али смислен и са разлогом, да ћу се без бојазни и гађења моћи осврнути.

Само ми се понекад тако чини.

Једном је неко рекао да ово треба да буде планета ВОДА не ЗЕМЉА. Има је више. Што је тачно. Радујем се води. (*Ово сам већ једном најисао. Понављам се.*)

Овако треба рећи ономе ко је отишао па би, сада да се врати: – Значи, враћате се. Добро, али сада ћемо само онако како нама одговара и како ми хоћемо. А ако нећете, далеко вам лепа кућа.

И од себе самог покушавам сакрити, али на срећу узалуд.

Неспоразум! Зашто је неспоразум присутан међу људима?

Да ли је могуће да смо већина нас само жртве без свести, пуни погрешних предоцби, заблуда и предрасуда?

Људи, изгледа, све мање верују тако битној и важној ствари у животу: пријатељству.

Само усамљеник, у животу, игра шах са самим собом.

По ономе како неко изговара поједине речи можеш знати изговара ли само реч или познаје и њено значење.

Питају скромног уметника како настају дела, где их смишља, како их реализује, а он луцидан и вешт одговара: – Дело је направљено...

Питања увек имају одговоре. Само једно од питања је и то да ли ћемо заслужити да добијемо одговоре?

Сваки глумац може играти само оно што и сам негде и некако поседује. Све остало је фалш који је очит и види се.

„Нико човека не лаже онолико колико он то сам чини.“

Симовић

– А на рачун тога да управо то сада сам себи чиним. Постоји ли уопште лаж за нечије добро? И зашто лажи не би било добрих и лоших, као и духова.

„Нема планова ни за падове ни за успоне.“

Добро је да позоришна представа има два или више крајева. Таман мислите готово је, а ти им покажеш да све може и другачије. То заправо и очекују.

Не проклињи кроз плач никога.

„Зар немогуће не тражиш ти.“

„Сви људи који у тренутку спавају сарађују на једној истој ствари.“

(*урочиштао нејде*)

Мора (у сну)

Лежим на леђима. Изнад мене биће саздано од огромних чељусти из којих израстају танке, дуге руке. Мори ме и гуши. Успевам да се угризем за горњу чељуст. Осећам хладно и бежivotно ткиво. Покушавам и рукама да се одбрамим од стиска и страха. Тек када успевам да пустим глас, да врискнем, све престаје, ослобађам се. Будан седим у постельи затечен и збуњен.

„Моја се нада у чемер претворила.“

Симовић

Када би ми живот подарио дан који ће носити собом реч упућену теби, а гласиће: Ми се разумемо!

„Није битно када се легне, битно је када се заспи.“

Играм ли се ја са животом превише или премало, да ми је за живота сазнати.

За неке ствари можеш претпоставити хоће ли и сутра бити ту, на истом месту, али о догађају који ће можда утицати на њих не можеш ништа са сигурношћу тврдити. Ништа није толико непредвидиво као сам живот.

Са неким људима сам проживео тужне тренутке у животу. Али и тада сам се трудио, бар тако мислим, да будем и останем човек. Не могу на моју срећу рећи да било кога заиста мрзим!

У касно доба допре до мене са улице позив свом псу власника који га је извео у шетњу: ПИМПО, лепо име за човековог пријатеља, пса.

„Бог ће се синко постарати за јагње себи за жртву“ – одговори Аврам Исаку када га овај упита где им је жртвено јагње које ће принети Богу. Зато се и данас каже: на брду где ће се господ постарати.

Уместо да сам испуњен, спокојан, мене је понекад срамота што сам успео постати оно што сам желео постати: ГЛУМАЦ???????

Не треба човеку сведок за свако добро које учини. Такво шта треба што пре заборавити.

„Господе е да ли ћеш и праведан народ погубити.“

Библија Јл. 20 1 Мојс.

Чува ли ме понекад неко да не сагрешим.

Када читајући препознам прочитано као управо упућену поруку, не само пишчеву, него и поруку тренутка који оглашава оно што ме се и самог тиче, осећам олакшање и мање се осећам самим но што ми се то иначе чини.

Не волим себе када се „ухватим“ како помишљам да сам бољи него што заправо јесам. Али волим себе када се „ухватим“ у тој превари.

Једно од осећања људских, каткад је толико присутно у мени одскора, да не могу а да о њему не размишљам. Је ли оно оправдано, је ли неким случајем грешком зачето у мени, да ли је смишљено или нехотице од некога у мени пробуђено и изазвано покушаћу сазнати, али да га поседујем и да то осећање у себи препознајем, не могу порећи. А то је осећање преварена човека.

Никада ми нико није пришао с леђа, а да ме је, нежно тапнуо по рамену и остао ту, уз мене.

Доста тога сам ове године изгубио. Доста тога. Али сам доста и добио.
Доста.

‘96.

Ако је ишта верно, онда је то самоћа.

„Или сам умро или се још нисам родио.“

Волим људе. И када са њима нешто делим, делим се и сам потпуно. Али када то не могу или не желим, онда пожелим да ти људи које волим, то разумеју.

Постоје неке ствари које можеш да урадиш. Али постоје и оне које може мајмун али ти никако не.

- Ја женама више не верујем, рече човек.
- Значи ти ни у кога ниси имао поверења – узврати жена.
- И превише – заврши човек.

Нисам ја још за гледање него је теби потребно мало више времена да се навикнеш.

„Одвикни се од тога да падаш у несвест. Можеш нешто сломити.“

„То је његов живот. Продаје људима оно што им није потребно и то за новац кога немају доволно ни за оно што им заиста треба.“

Да се злочин види на људском лицу, не би било огледала.

Као нилски коњ, треба се понекад дубоко загњурити у воду.

Животиње од својих мртвих не праве легенде.

И док су лавице јеле, стиже лав. А он воли да једе сам.

Када си човек плодна мора и јаловог копна, шта ти преостаје него да пловиш.

Када се океани шире, континенти се цепају.

Све се наставља тамо где се некада завршило. Само што људи очекују да се настави у оном крају а не у овом почетку. Што се у овом животу заврши, у неком новом ће се наставити.

Они који први крену, прођу. То правило је правило природе.

Пишем ли ово да бих се једном подсетио прошлости, желећи, већ сад, да је изнова живим.

Ја нисам успео искористити своје шансе. Зато их, када се укажу, више не препознајем и не желим.

- Скоро нисам срела тако добrog човека као што сте ви.
- Лако ми је добар бити када ми ништа друго не преостаје.

Св. Георије убива аждаху

Шта је човеку да му страх, страх од смрти која ће неминовно доћи, постане свакодневница.

Добро би било када би човек зарађивао увек мало више од онога што троши. Али тако је да углавном троши више него што зарађује. То важи и за духовна и за материјална добра.

Најфиније оштрице лакше се тупе и оштећују.

„Све што имам припада мојој вечитој љубави.“

Бешовен

Подари ми сазнање јесам ли погрешио.

Допре до мене нејасна или учестала врискава споља. Помислих, опет се неко вечерас у злу налази. Погледам, а оно се поново у осветљеном дворишту уз цику и вриску грудвају раздрагана деца.

Понекад помислим: бићу страшно кажњен ако допустим да ми сада буде лагодно и добро. Као да се уплашим радовања у себи.

Стално сносим одговорност за нешто што се неком другом догађа.

Како ће оваква будућност, каква долази, прихватити идеју Бога.

Размишљам како се оно што је наизглед напредно и позитивно може одједном окренути против самог добра које је за собом оставило. Онда се људи у чуду нађу како се оно што знају као добронамерно извитеопери у нешто страшно и подло.

Нема ничег племенитог у ономе – убиј или буди убијен.

Очекујем да се појави ко треба.

Средина. Ни тамо ни овамо. Зато у животу и тежимо крајностима.

„Моја срећа неком другом отишла је“ (из коншекса)

Ево разлике. Има оних који воле да певају и убеђени су да то јако добро раде. А има оних који знају да не знају да певају, али то воле да раде. Рекло би се исти су.

Раније су ми тренуци које сам проводио сам са собом тешко падали. Данас скоро да су ми потребни. А сутра...

Нешто једноставно проживиш у младости као у детињству шарлах или богиње, постанеш имун и закорачиш у ново доба.

Помислим: колико чистих тонова у овој, у овој лествици умем правилно да произведем, схватим: скупило би се за један обичан молски акорд.

Кловнови. Богови.

Да ли се човек, само ако сумња, да чини зло треба и може осећати зависта кривим? И значи ли да се не може сигурно, у тренутку, знати шта је зло а шта добро. Због тога се и каже, када се догоди какво зло – ко зна зашто је то добро.

Није он глумац. Глумац може бити онај који и од свог живота чини нешто, па ма то било и смешно.

КАИРОС – Бог срећног тренутка и повољног исхода.

То је значи тај ДАМАР СРЦА.

Све чини да буде добро, улаже себе и свој труд, а некако увек бива изневерен – има и таквих живота.

Човек стално покушава да гаји: природу, да јој указује како би она то требало да бивствује. А не схвата да ствари могу да буду и сасвим другачије.

„Ако желиш да сазнаш, пристани на све.“

Џ. Б. Шо.

„Најсиромашнији сам на овом свету.“

Глупост је цена коју памет плаћа. Али, што већа глупост то и памет већа.

Не тражим ја идеално. Ја само желим тачно. То би за мене било идеално.

И прође некоме живот говорећи – нисам добио шансу.

Овако се цењка: неко ти понуди 3, ти одговориш, добро, реците вашу крајњу понуду, а он каже 5, на шта ти затражиш 7, а добијеш понуду на 6 и кажеш, закључујући: 6 је лош број нека остане на 5.

Треба себи чинити оно што ти прија. Иначе ће ти се живот састојати само од лошег.

„Оће грешна душа повољно да чује.“

Узалуд ли је тражити одговоре који се наизглед не могу наћи.

Давно заслужено се неминовно враћа, ако тада није било признато! И по правилу враћа се у неком другом облику.

Када неко погреши и због тога што је јако у суштини, добро желео, испадне губитником, кажемо – будала, лако га је намагарчiti, а заборављамо намеру тог човека и његову жељу да мења себе и друге набоље.

Чега ли се поштен човек толико боји или он слути да треба завредети.

Будући да нико није хтео, сам у себе се заљубио.

У чаробњаковим рукама је судбина села. То су наши стари знали.

На листу је свашта записано. Па и ово.

У мислима сам непрекидно понављао: ако ме боли, не помаже.

Ко се усуди, побеђује.

Замислим човека који може рећи: – Ја својим осећањима више не верујем.

Муку живљења, спознаш тек када схватиш колико је живот огроман.

А сутра је опет понедељак.

Људи који су срећни личе једни на друге. Они који то нису, несрећни су свако на свој начин!

„Дигни мисли, спусти глас и бирај речи, ако не можеш да ћутиш.“

„Сагорео је без сјаја и пламена.“

И. Андрић

Изненади ме увек и затекне чињеница да ме било чије мишљење може истински погодити и повредити.

18. март

Сећања на рођендане из детињства изазивају у мени тугу, немерљиву тугу.

„Склоних се са стране и пустих задржаване сузе да не сметано теку.“

Геше

Једног давног првог априла пробудила ме је насмејана и ведра мајка, пожурујући ме да устанем, јер напољу је снег. Скочио сам и кроз прозор угледао сунчан пролећни дан. Тада сам први пут схватио шта је првоаприлска шала. Али тај дан ћу памтити због нечег другог. Не због успеле првоаприлске преваре него због радости и насмејаног лица мајчиног, јер само га таквог, тада, ретко гледао.

„Крв ме боли од чекања.“

Како дишем, тако пишем.

Жале се мештани како им се у оближњој реци удавио поп.

– Стјали смо око и викали: „Дај попе руку“, или он се ипак удавио.

– Требало је да му кажете: „Ево попе рука и спасили бисте га“, добише одговор.

Прва улога коју сам одиграо била је улога тега од два килограма. Било је то у основној школи и била је то главна мушка улога поред три равноправне женске – кеса, Агнеса, Милеса и Деса. А костим су ми од картона направили мој отац и чика Обрад, кога се треба чешће сетити, унапред, заслужио је.

Да могу а да не размишљам.

Хвала ти што си ме услишио!

„Јер за љубав треба имат` душу.“

Кругови! Неумитно се затварају. На срећу. Или на жалост?

„Злима је небо баш као и добрима пакао.“

„Причаће ти једном, можда, како сам ја био штошта

Пиле моје, паче моје мало

Мудроваће бадавахи кад ме нема да се браним,

Да сам близу, не би им се дало

Причаће ти о пловидби, то што нису сидро дигли

Шта сам за њих нег` уклета шајка?

Тврдиће са чудним сјајем да сам дрхтао пред змајем,

Видели су они из прикрајка...

Ал` ти слутиш откуд боре, труње се у око дигло,

Олујно је тамо горе где нас није пуно стигло.

Знам да сањаш море свећа и кораке по том доку,

Ти си тамо била, у мом оку.

Причаће ти којекакви, злоба се к`о рубин цакли,

Како одјек мог осмеха јечи...

Клеће се у претпоставке, кљуцкајући као чавке

Моје лоше препричане речи...

Бројао сам људе с` крста, правила и изузетке,

Посвуд промашена врста, само ретки нађу ретке.

Знам да сањаш васкрсење, једну силуету плаху,

Ти си била тамо, у мом даху...

Причаће ти једном свашта, бољима се тешко прашта,

Пиле моје, паче моје мало...

Силни мишеви у боци јавиће се к`о сведоци

Пустоловног трагања за гралом...

Не знам више, боже прости да л` да стрепим...

Ил` да стремим да то зрно посебности и на тебе накалемим

Ако није касно већ?

И знам да сањаш римовања, крике и тишину нему
Ти си била свугде, у мом свему...
Пиле моје, паче моје мало...
Лавче моје.“

Пучина. Хоризонт као циљ коме се стално стреми и никада се до њега не стиже као крај до кога се једном, неминовно, мора доћи.

„Ми једемо уназад и унапред. Да утолимо бивше и будуће нестасице.“

САН

Имаш негде око 10–11 година и долазиш ми слеђа. Звук кларинета. Свираш неку допадљиву мелодију, изненађујеш ме успутним лаким и разиграним импровизацијама, узбуђен сам и сретан због твог талента, твоје свести о њему и заиграности њиме. Скачеш ми у загрљај, помало шеретски признајем ти колико ми је драго, а ти ме задиркујеш тобож, не верујући ми, а заправо ми показујеш да све знаш и разумеш. Љубим те по коси и у том тренутку се будим.

„Никаква медицина не може да излечи оно што осећање среће не може да исцели.“

„Тако би управо моје тело послужило као доказ до које дубине мач у побеђеног може да прдре.“

Ућутаћу или ћу опсовати!

Страх. Осећање изазвано незнањем тј. немогућношћу човека да сазна о себи више од онога што му дозвољава његов природно ограничен ум. Отуда и његова потреба да тврди, па макар и грешио, не би ли у што већој мери од себе одагнао страх.

Замисли – имам нешто, а то нешто блиста својим непостојањем.

Како ли је оном који трчи, свестан да је трка изгубљена.

Живиш дуго, спознаш и тек онда онако стар и немоћан схватиш колико је живот садржајан и огроман. Али тада је већ касно да било шта промениш.

Тражим своје место.

То се ја борим сам против себе.

... а ја се повлачим из страха да сам лошији и беднији од свакога и да нисам никога достојан.

Остављамо ли ми трагове за собом.

Онда када ти је тешко, желиш да се склониш.

Причам како живим. И не стидим се тога.

Знаш када је добро? Када ти је мисао једноставна.

„Умем са децом, али се са одраслима не сналазим.“

Бојим се за судбине других људи, али не умем да им помогнем.

А питање је и да ли им је таква помоћ потребна.

Природа!

„Био је толико храбар да призна да се уплашио.“

Самоћу сам добио рођењем, а живот је само потврђивао.

Волео бих да је некоме лепо са мном.

Много се боље и слуша и говори када човек седи за трпезом. Тада, уз храну и пиће бива оно што је и оно што би требало да буде.

„Коме звоне ова звона? То је бука телефона.“ (*сīих ӯойуларне Ӣесме*)

Самоћа!

Замислите како вам на шалтеру за информације на ваше питање преко воље и бесно одговарају: „Ти си десети који ме данас пита“.

Ето, тако ми овде живимо.

Треба умети себи понекад рећи: „Ајде, доста“.

Само помисли: да ли бих био добар судија.

Све ми више ово личи на оно из наградних игара: више среће следећи пут.

„Језик очију свако разуме.“ Понекад помислим да је језик мојих очију неразумљив, а да друге језике, других очију заиста не разумем.

Бојим се недобронамерности!

Сви мислимо да смо часни и поштени.

Сећам се да су се наши људи у гомилама окупљали око ТВ екипе која би на улици нешто снимала. Данас то више није случај.

Буде ти у животу, најчешће онако како други смисле и хоће.

Зато и не можемо знати будућност јер нам је она суђена. Судбина?

Када мораш да „понесеш“ нешто што ти пада тешко и што је несхватљиво и болно, помисли само: то је делић историје.

Где су моји покривачи сигурности?

Не могу се одрећи свог сна о љубави.

Сањао сам ноћас сан од сто петљи.

„Он никада неће одрасти. Па нека буде... нека буде...“

ГЛУМАЦ – рече Богородица, када се родио Марчело Мастројани. Умро је овог децембра.

Сањао сам ноћас Иву Андрића. Седи у некој баштици, пуши дуван и срче кафу.

НАРАНЏАСТА осмица на шареној коцкици за игру, из сна о старом пријатељу кога више нема.

Једно је бити професионалац, а сасвим нешто друго професионалиста.

И заиста, никада у слабостима нисам имао похлепних жеља.

Не примећујем да икога занимам.

Лепота живота, шта је то?

Раније нисам могао да схватим какви су људи којима сам се поверавао!

Како су чудновати звукови живота, оног обичног, свакодневног, или боље речено звуци живљења. Звоњаве, гласови, лупкања, жубори, шкриптуња, трескања, вриске, цике, праскања, ломљаве, уздаси, тонови, клокотања...

у страху ослушнутих или у радости, сопствених и туђих, намерних и случајних, очекиваних и оних других....

Кад помислим, све оно што је некада утицало на наше па и владало њима, постало је уметност. Сутра ће и телевизија бити нешто старо и вредно, претвориће се у уметност.

А ја само желим да ми неко покаже да види шта то у мени има лепог.

Не треба се стидети лепог у себи, па макар само ви то знали.

Зашто је човеку књига понекад најбољи друг? Зато јер га не може оставити.

За незаборав се човек, или рађа или никада не ступи тамо. А то је онај траг који сви за собом остављамо желећи да се он протегне у незаборав, да дамо својим животима смисао. Само је питање да ли ћемо тамо ступити по добру или по злу.

Немојте сада да се бринете за мене. Сада ја могу сам.

Да ти неко каже како је, како можеш знати да имате исти укус.

Ако не знаш куда идеш, погледај куда ти иду ноге.

Проучавајући китове људи су открили да је за ову годину род китова генерално за своје оглашавање одабрао структуру јецаја.

Све се више либимо да додирујемо једни друге.

Не гледамо понекад шта људи раде него како то раде.

Није ли мишљење у корист часнијег болјег и чистијег у себи па и по велику цену, једно исправно мишљење.

Уради то што желиш ако се тиме задовољаваш. Или чекај.

Као међу људима, да ли међу животињама постоје добронамерни и они други.

Ако не знаш да ли је исправно нешто што чиниш, помисли да ли ти је у дну душе добро док то чиниш.

Када некоме кажете: спреман сам на све, он то може схватити као претњу, као да желите да му нанесете зло! У мом случају ја желим да поручим да ћу поднети све лоше, што ће произаћи из тог односа, али да ћу и даље бити оно што јесам, па макар и трпео.

Учини ми се, смешном она реченица: почни дан са осмехом. И насмејао сам се. А онда сам схватио зашто је то мудрост.

Свет на свом врхунцу битисања неминовно полази ка сећању на прошлост.

„Лаж коју кажете, а да притом не лажете себе, штити онога коме сте је рекли.“

Сенке чине ствари лепима.

Сећам се институције пакета својима у градове, пред празнике.

„Играју двоје покер у скидање. Надобудни мушкарац ликује јер је она у вешу, а он ни дугме није откопчао:

– Победио сам!

– Како знаш да ја нисам добила. Можда је за мене згодитак да ме гледаш оваквом – одговори дама.“

Не умем било шта од некога да тражим док ми он сам не би то што ми треба понудио.

- Немој се са њим играти.
- Што, је л` опасан?
- Није, него је будала и то једна од оних опаснијих.

Пред собом изгледам бесан. А пред другима?

Догод се чудиш има те.

‘97.

За 29. 12. ‘96.

Веровао сам да познајеш магију мојих погледа. Зато сам затечен.

ОДСАМОЋАЛИ смо и ОВО. (иншересанашна реч)

Свако онако како сам уме и разуме.

У одређеним периодима наших живота постоје и периоди свођења рачуна. По мом рачуну, ако се не догоди некакво чудо, ја ћу ускоро постати (несолвентан) човек без могућности да плати, а тада остаје или да се задужујеш или да трпиш до смрти.

Шта мужјаку треба? А изгледа да ја нисам од мужјака који су омиљени женама.

Понекад осећам кривицу и онда када ми се неко допада. Као да се стидим да му понудим оно што сам или мислим да јесам, вальда из страха да ћу бити одбијен.

„Дошло време да се мења кафана.“

Шта ти остаје када видиш да ти нико не верује? Да верујеш сам себи. А када, схватиш да ти не верујеш више никоме? Па, опет, да верујеш само себи!

„СУДБИНА“ је реч женског рода. Занимљиво је присетити се ког су рода поједине речи у нашем језику. ТА памет, ТА глупост, ТАЈ РАТ, ТАЈ мир, ТА музика, ТАЈ живот, ТА смрт, ТА љубав, ТА лепота, ТАЈ хаос.

„И прије него очи отвориш, заборави.“ „До последњег даха, МОН АМИЕ, до последњег даха.“

Шербенџија

„А биће да сте ви у праву. Јер сам сам на овој обали коју сте напустили.“

Не постоји ниједан ћошак у мом животу у коме би се осећао сигуран.

Како ми себе сами „правимо“ мислећи да смо оно што бисмо желели да будемо.

„Сви се љубе као да су родбина.“ (*стих из новогодишње њесме*)

А можда ја у својој глупости и не примећујем да се људи воле.

Нисам ја ничим заслужио онакво поштовање какво очекујем и желим.

У крајњој линији за сваки мој успон и пад знам само ја.

Праведници су одувек били изоловани из друштва.

„Жене су к`о со. Може и без. Али је бљутаво.“

С.Д.Б.

Има и оних који све своје љубави у животу морају и отплакати.

„Па да побегнем тамо у свет маште, где ће ме неко волети.“

Постити могу они који имају и живе у обиљу. Жељном и гладном тешко ће пасти пост било које врсте.

Подвиг сваке врсте подразумева жртву. Само је питање да ли је жртва принета пре или после подвига.

„Од чега још да се бојим кад сам ја кроз пакао већ прошао. Дражам ми њена грешна душа него ваше свете.“

Б. Старахиња

Нико те није питao хоћеш ли да играш. А у игри си. Победе нема. Мораш да схватиш: још си у игри и још ниси осетио славу победника, а правила ове игре мораш да научиш кроз поразе. Није ти лако.

Као одрастао не можеш ствари прихватити као дете. Али ако си одрастао, а у теби остало живо дете...

Преузмеш кроз живот нечије победе и носиш их, док се, или не умориш трпећи под теретом или док неко не преузме и не понесе твоје.

Остати доследан па макар ти нико не буде дао за право. Тако ћеш бар у нешто у животу бити сигуран.

Не треба мени потврда других.

– Себи сам ја дужан.
– Себе прво морам уверити.

Не чух до сада осим једноставну а потребну реченицу: „Не знам шта бих без тебе“. Зато је вероватно и записујем. А могло је и другачије. Могао сам имати потребу да је запиши јер ми одзывања у ушима.

Записујем, записујем.

Најмудрији ратник је овај који никада није морао да се бори.

– Је ли посебна? Упитах.

– Жена која се заложи за човека као што си ти, мора бити да је посебна.

„Ту сам да пауци небо не премреже.“

„Воли ме мало али ме воли дugo“ – јеврејска пословица, а свачија потреба је да буде вольен много.

Зашто човек веша слике (различите) по зидовима? Хоће можда да се сети своје пећине, прве куће и свог правог порекла.

„Математика не може да измери тачку, једнину и садашњи тренутак. Како онда да јој верујем.“

„Наше је само оно што дајемо другоме.“

Монах са Св. Горе МИТРОФАН

– Колико пута си певао ову песму?

– Ух.

– А плакао уз њу?

– Више пута него што сам је певао.

Љубав је компромис – воле често да кажу. Није, драги моји, љубав је када нема потребе за њим.

Ја само желим да будем вольен. Заправо да осетим шта то значи бити вольен. А можда ја немам способност да то осетим. Ако је немам, онда не могу ни знати како би то изгледало. Али ја и знам и осећам.

Сви смо ми у неку руку, мање више неспретни.

Овако рече један човек средовечној дами: „Овде више не помаже дизајнер него архитекта“.

Слободан човек је онај који помаже другима да буду слободни.

Да ми је одахнути.

„То људи између себе измисле правду и неправду.“

Свет се ових година поново буди. И он има своје мрачне и светле периоде. Све ми изгледа да је овај пут или кренуо да устане на леву ногу или је ноћна птичица која спава дању. А док се он не дозове памети и разбуди, проћи ће нам живот.

„Непостојање доказа није доказ о непостојању.“

„Не могу иза себе да оставим свој труд, патње, радости и разочарања, већ сама ових неколико зрна злата на које сам, док их нисам пронашао, потрошио живот.“

Бити преодређен на осредњост.

Ренесанса – знаш каква је и да постоји, осећаш како би било да те макар само и окрзне својим податним и слатким дахом у свом потпуном сјају, а стојиш у пустињи усамљен и без ичега на видику.

Не желим да провоцирам и изазивам људе. Али знам да то чиним понекад. А то чиним, желећи, заправо, да им поручим да бих волео да поделим са њима оно што сам, а да од њих заузврат добијем љубав.

Искрен – онај који стално искри па га избегавају из страха да се не опрље или не дај Боже нешто горе.

Разговарај сам са собом понекад. Онако из знатижеље. Користиће ти. Увидећеш како и колико можеш да разумеш себе и свет који те окружује.

Искреност често пређе у уображеност и самољубивост.

„Истина је. Цео живот ти одједном бљесне пред очима, али не траје дуго.“

Око човека се увек од постања догађао хаос. Човек се увек надао спасењу. А кад би и сам престао доприносити том хаосу, можда би и био спашен.

Страшно! Живот ти прође тражећи спас. Од чега? Па спас је већ то што имаш привилегију да живиш!

Превише мисли. Одговори који сами себи постављају питања. Неизрецивост осећања. Глупости!

„Уметност је рад који душу 'понижава'“ рекао је Толстој, а Андрић је над овом мишљу остао за кратко да би и мене на то навео.

А шта ако ја све ово измишљам и сам себи плетем мрежу. Или ће ми добронамерни то рећи или ми остали већ то, на неки начин говоре или ја сам себи не смем то признати?

Снима се на Сунцу и само помоћу сунчеве светlostи, али да би се слика изазвала потребан је потпуни мрак.“

Бити од оних људи који ништа и никога не поштују. Или бар тако изгледати. Ко би са таквима. А међу таквима, има и оних који се не поистовећују ни са чим и ни са ким, али то не значи да блате и пљују остале. Не, напротив. Свакоме око себе као и себи омогућавају да мисли на својствен, слободоуман начин. А то што су различити, сигурно и њима самима тешко пада, јер који човек може, жели и воли бити сам и не схваћен.

Несхваћеним је увек живот блед и празан и шкрт на радовањима. Тако их бар, њихова околина види.

Плетеш речи непосилно (занимљива реч), тек онако, к`о плетиво, штрикаш џемпер чијој души, тек случајно, тек, тек. Дивно.

Када се сутра нађеш са неким у полујраку, осврни се. Моја ће те сенка однекуд узјахати.

Боже, што не створи већи јаз између истине и зла.

За мене је изгледа све ствар споразума а не живота.

Постоји прича о томе како у нашим главама и постоји све оно што сmisлимо и измаштамо. Замислим тај космос.

Када је неко навикнут на форму и след, онда га недостатак првог елемента може довести у ситуацију да га и они елементи који следе, а добро су му познати, изненаде па чак и уплаше.

Изолују се људи, не зато што они сами не воле и то не умеју, него због тога што њих нико не зна и не може волети.

Другачији смо. Али на другачији начин тако да баш због различитости можемо и јесте нам лепо, говорио сам им.

Зар се од живота треба одмарати?

И остане само умор од узалудне приче.

У агонији.

„Еј љубави јави се.“

Осећам се, понекад, као нем човек који пожели да вришти.

Ти твоји не дају да изађеш. Када већ и не желиш, пусте те. А, кад ови споља виде какав си, онда ти они не дају да помолиш главу изнутра.

Дидаскалија је добра само онда када изражава стање изазвано радњом.

Понекад треба пустити себе, тј. допустити себи да огладниш и ожедниш.

– То није место ни за тебе ни достојно тебе.

– А нудиш ли неко боље.

Привидна лепота живљења и његове свирепе суврости.

Мостови – као гривне на зенама.

Писање – точење душе.

Сретати се. Било како, али само се сретати. Тада живот није опште место.

Али помислим: „Стално се сретати било би исто што и сада немати ту привилегију“. Добро је овако. Понекад се сретати. Али сретати се.

Још могу муву у лету да ухватим.

Када заправо живиш? Онда када те прати сплет околности.

Погрешно је, верујем, живети тако да чекаш, па како падне, а не наместити да буде онако како би ваљало и требало да буде.

И лепо је то знати. Али шта ако уз сву жељу и труд бива онако како падне? Не значи ли да бива заправо онако како сâм намешташ, само што намешташ лоше па се тешиш како све, ето, бива како падне.

Гледајући у небо, гледамо прошлост. То човек да научи па да спозна своје постање.

Са сваким сам могао. Са мном изгледа, нико. Сада ја не могу и не желим са сваким.

Грешим. И када бих открио где је грешка, бојим се да овакав какав сам, не бих умео да је исправим.

„Нешто у мом животу није било како треба.“

„Једна од главних функција пријатеља јесте да издржи (у блажем и симболичном облику) казне које бисмо желели, али не можемо да извршимо над нашим непријатељима“.

„Зар самилост међу облацима нема да види напор јада мог.“

Ромео и Јулија

Тужне ствари које се дешавају другима, чине ме стидљивим.

„Сањам ли сећање или се сећам снова.“

Упитах, пред једним манастиром богаља који ту седи и тражи самилост:

- Како сте? А он одговори,
- Ево, и сам се чудим.

„Још препун наде, шта да радим.“

Месец јул `97. (Ањин рођендан)

Како некоме ко је далеко, пожелети све добро, осим мислећи на њега.

„Знам о чему размишљаш, али не знам шта мислиш.“

„Боже, какве си све људе створио а даде им исто име: ЧОВЕК.“

Бити најбољи у било чиму, је ли то лична или је то ствар времена, тренутка, околности и људи. И може ли се бити свестан да си најбољи само по вери у себе или је неопходна потврда околине и признања.

Човек има особину да често пати за оним ко му је окренуо леђа и зла му учинио (овде мислим на емотивни живот човеков).

Помислим, ајкуле чувају неку велику тајну, скривену под морским пространством. Зашто би јој иначе дали име морски пас.

Онај тренутак када човек није искрен према себи одводи у погрешна осећања.

Размишљати! Посао или потреба?

Не дирајте га. Не ради он то мени зато што ме мрзи, него зато што се себе боји и мало о себи зна. Ја сам му то одавно опростио и он то осећа.

`98.

Помислим, не славе људи јер долази нова година, већ због тога што су успели да преживе, опстану и испрате још једну годину на овом свету.

Велика срећа човекова је када спозна да се из безизлазне ситуације извукao без лоших последица.

- Зашто плачеш?
- Зато што сам срећан. Када занос ускоро прође, открићу да су прошли и најсрећнији тренуци мог живота.

„Судбина увек има изненађења за оне који верују у њу.“

Суштину чини околина.

„И ово ће проћи.“

„Ћутање је отпор свету, патња човека свесног себе.“

Б. П.

Гледање слика и фотографија је читање без речи.

„Зао дух је мање страшан када се појављује у свом обличју него када бесни у човековом срцу.“

Џефри Бертон Расел

Март `98.

„Имао сам рођендан.“

„Цео живот, ако је човек имало мудар, се састоји у крађи правих тренутака.“

Пешар Краљ

Човек од свог постања мења само форму свог живљења, мења само облике свог окружења које сам и смишља и производи. А суштина је увек иста непромењива по свом квалитету и није је човек свестан, али је не може мењати и о њој мало зна.

Не умем објаснити али знам. Нечега ми је страшно жао.

Сањао сам да спавам и да тај ЈА који спава, сања. И као кроз маглу сећам се тог сна у сну.

Нити сам тиме што сам учинио, успео у ономе што сам желео, нити ми треба оно што сам тиме добио.

Не, можеш се у животу научити оним осећањима које немаш и не поседујеш.

„Истина, доброта, лепота.“

„Да би неко могао да ме познаје, мора ме волети и да бих ја некога могао упознати, морам да га волим.“

Више волим замерити се говорећи истину, него се допасти ласкањем.

Када ти је нешто нејасно, размишљајући тако брзо, ти у себи дозвољаваш могућност да уживаш у тренутку који наговештава те нејасноће. Као на пример...

Трудио сам се. Додуше, ни у чему нисам успео. А трудио сам се.

Ањи

За све што се теби лоше дододи, ја ћу се осећати кривим.

„Шта кажете? Узалуд је?... Знам, ал` нека! Не борим се за то што ме успех чека! Не! Баш је и лепше кад се нема наде! Ко сте то ви све ту? Кол`ко вас имаде? Хиљада? Ax! Знам вас, душмане ми старе! Лаж? Ево ти! Xa! Xa! Подлост, преваре, предрасуде!.. Xa! Шта, да се погађамо? Никад! Никад! – Не криј се глупости! Амо! Знам да вам не могу свима да одолим и ништа за то! Ја се борим, борим, борим! Ви ми кидате све. Руже, ловорике... Кидайте! Ал` нешто и крај ваше цике имам, с чим се, ипак нећу да растанем, и

вечерас Бога, кад пред њега станем, поздравићу с прага небеских му двора нечим чистим, светлим, без мрље без бора што, пркосјећ' свима, носим горда лица. А то је... моја перјаница."

„Било шта да сам, оно сам што јесам.“

„Што се мене тиче, колико сам поносан толико сам и постићен. Ја овогуку хвалу никако не заслужујем: са јасним знањем и са пуном свешћу, никада се на ово не бих усудио. Прво, не бих се сетио, а ако би се и сетио, не бих имао храбrosti. А можда храброст и јесте управо то што сам ја извео, што ми се догодило: спој незнаша, луде случајности, срећног стицаја околности. Кад се добро размисли, храброст је глупа а слобода прескупа, неисплатива. Храбри смо кад нам није до храбрости, а слободи служимо када не мислимо о ономе што чинимо.“

М. Данојлић

„Још препун наде, шта да радим.“

Оно што се зове љубав, то је када се нађу двоје људи који су толико потребни једно другом, иначе би пропали.

„Живот је нарочито стање воде.“

„Ако ми се то нуди: да будем као они, никада се нећу остварити. Остаћу стално започет.“

Не сањамо сви једнако и то никоме не смета. А зашто свима сметамо кад смо друкчије будни.

„Ратник се само смешка и не одговара. Зна да ако после борбе, доспе у празан рај, његова борба није вредела труда.“

П. Коељо

Прошла је '98...

‘99.

„Никада је много времена.“

„Спознати себе заправо значи открити себи својствен начин за све што чиниш, како се са другима опходиш, шта сам осећаш и говориш а онда се потрудити да на опет себи својствен начин, све издржиш.“

„Само страх је човеку дат. Све је остало неизвесно.“

„Овако прича рибар са реке која пролази кроз град, који је био захваћен ратом: Враћа се риба овом ријеком. До скора је није било. Враћа се живот у овај град.“

Изгледа као да је неко или нешто дало шансу човеку, а овај не уме или не може да је искористи.

„Живљење је свом постојању неправедно. Мораш научити да трпиш да би могао некако живети.“

„Скин`о бих ти са небеса сјајну звезду, мој љиљане бели, кад би моја била.“
Зла жена – Народно ћозоришће Сомбор

Видаћемо се – то је више одвиђаћемо се, а и видићемо једно другом ране.

Живот: љубав – то ти је као песма. Ако не легне у правом тренутку, као да га и нема.

Ко што шамо њева

Не уживам у укусу свог живљења.

Кад те смара живот, а живиш.

Плачем (25. 7. ‘99)

„Несретник се свачему понада.“

Љ. Симовић, „Чудо у Шардану“

Оваква смо ми Земља били пред крај овог века. Опустошена, сиромашна, тужна и гладна којој свет чак тако јадној ни не нуди хуманитарну помоћ, него је преко амбасадора у УН тражимо. Ето како су нас прихватили и волели.

Мрвица знања је довољна да се ослободиш сиромаштва.

Нека те Бог чува и нека ти дозволи да се одмориш.

Овако некад мислим. Ја сам изгледа од оних људи који су осуђени да за живота буду лишени љубави.

Понекад људи лажима називају истине које не могу да прихватате.

Помислим: сан служи човеку да док сања чини све оно што на јави не сме, не може, не уме и не треба да чини.

„Ноћас срце љубави би хтело.“

Брз у примисли и тих на језику, такав ћу бити.

Да су жеље коњи, и просјаци би јахали.

– Где идемо?

– Право да ти кажем, не знам, али знам да ћемо сигурно негде стићи.

„Нешто морам да заборавим да бих ово запамтио.“

Од нежности не стижем да те бијем.

„Нема скупље ствари од малог успеха у великом поразу.“

„Када станемо, помислио је, стојимо ли ми то, или само пропуштамо сопствене кораке који негде и даље одмеравају и скраћују наш пут.“

И теби је крај `99.

2000.

„Онај, који повећава знање, повећава и тугу.“

- Како се зовеш?
- Данас немам имена.

Maj 2003.

Кажу веруј. Знам да остаје једино вера. Ја сам веровао. И?

Страдам. А никада нећу сазнати зашто и како да то страдање прихватим.

То ће се неминовно догодити, али то за сада за мене значи нешто са чиме се тешко мирим, патим и жалим што се није догодило другачије, како се та неминовност не би догодила коју ја тешко и са болом морам прихватити.

Никад ме заправо није ни било онако како сам ја мислио и желео да ме има.

„Мој Павле Свилокоса све ове дуге године није ме изневерио: долазио је бар десет пута сваке ноћи да легне са мном и да ме милује. Сада више не долази. Најлепши једини међу људима, гад ме више не воли. Свилокоса Павле нашао је другу... и скочила је у море.“

Све мислим, није...

Значи, ја нисам онај са којим би провела свој живот. Дубоко у свом срцу сам се надао да јесам. Значи, мени се није догодило. И сада када то знам, шта ми остаје?

Као неким чудом затечен сред, као тесто густе и тешке магле, ниоткуд помоћи, никаквог знака, нигде назнаке пута, ако пођем на исто место се к'о уклет вратим а да чекам, да се разбистри не могу, јер осећам да је овде занавек овако. Тако се осећам.

Издаде ме...

Никада ми ниси показао да правичност постоји, а дао си ми да у њу до краја верујем. Па како онда.

Кренем напред, па се вратим.

„Плачем, лагано у себи умирем.“

Уснио сам један сан – тако би требало о свему томе размишљати.

„Тако је то. У тим тако природним и једноставним а потпуно неразумљивим љубавним историјама нема правде ни сада, али има – казне.“

И. Андрић

Негде сам чуо... Када кит због нечега изгуби партнерику никада више не налази другу.

Какав је живот када мораш да би преживео, заборавити, одагнати, спутавати и гушити у себи оно што је вредно у шта верујеш, што те прожима и зове својом величином и снагом осећаја.

Све ми говори да одлази у неповрат, без трага и значаја унижавајући било какву вредност, а у мени постоји, расте и живи пуним својим сјајем и снагом.

Бити увек бивши, како је то страшно.

Помислим нешто се мора догодити, а знам да неће.

Сањао сам како си ушла у собу, загрлио сам те и од силине емоција пао сам као покошен, са осећањем мешавине радости и бола.

Поштење, вера, нада?

Уплашен од помисли да ћеш једног дана рећи: „Шта би све било пропуштено и чега би се све одрекла да сам остала делити живот са тобом“. А ја шта ћу ја тог дана моћи рећи.

„... јер само када не знам за своје постојање, могу да заборавим на твоју одсутност...“

„... С друге стране стола, где би ти требало да седиш, почиње понор и мрак живота без тебе. Поред тог понора вальа ми сада живети, са њим све делити...“

„Мени је увек било теже него Ирини (Њенадовној). Па ми је теже и сада када се растајемо. Ја по ономе што осећам као губитак видим шта сам знаю, а она не зна и никада неће знати шта губи јер није никада знала шта има.“

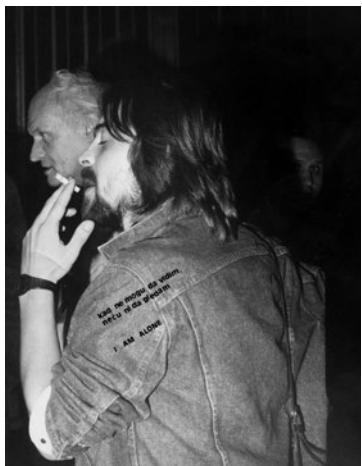
Да када сам те први пут угледао схватио сам разлог свог постојања.

У оном тренутку предавања оног, које у мени и сада постоји и живи, када се размењују душе у истинском припадању, а који сам са тобом дотакао (мада ти кажеш да нас нема) рекла си ми: „Ко је тебе таквог могао повредити?“ Поверовао сам да ти никада нећеш.

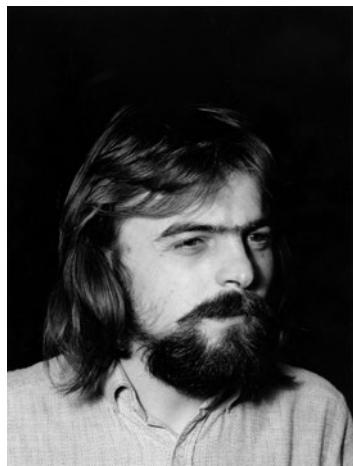
„Тако живим на ивици непостојања и у прошлости, то јест у пустињи мог пуног сазнања да она не долази, да не може, да неће никада доћи.“

Моје срце куца само у сродности наших душа.

„Ко је био волјен, заборавио је. Сећају се само они који су волели.“

*Кад не могу да видим,
нема ми да гледам.*

Ненад Вујановић Шеша

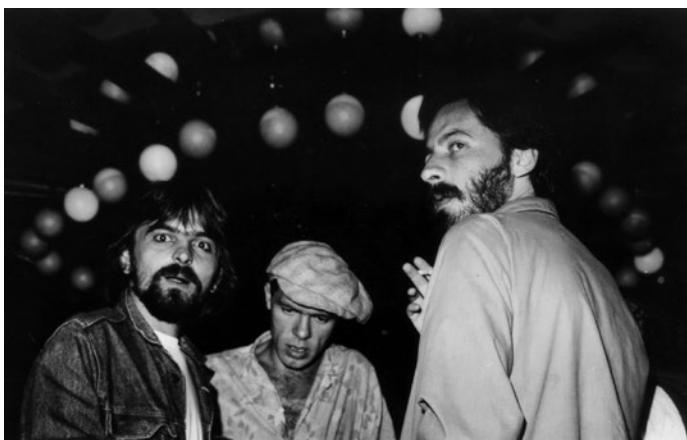

*У разговору са колеџама
(Мустафа Надаревић, Харис Пашовић)*

На јроби са колеџама с класе

Са Александром Алачем

Журка Ђосле
предсшаве

Глумци на ђријему
(Јасна Ђуричић,
Танасије Узуновић
и Шеша)

Класа ћлуме
Академије уметности
у Новом Саду

III

EX PONTO (1988–1993)

Јануар '88.

СКИЦА ЗА ПОЗОРИШНИ ТЕКСТ 1987/88.

Млад, образован човек у раскораку између живота и његовог остварења. Под утицајем онакве истине која за њега увек негде бива скривена и недокучива, због немогућности остварења своје личности, због сукоба са светом, а можда и другачијег схватања, оног света због реметовања у будућност и могућност промена, због лажи и превара, због страха и тегобе живљења из, неки кажу кукавичлуга доноси чврсту одлуку да те убије. (пронаћи прави начин и место самоубиства). Како ипак не верује у онај свет, припрема се на нешто што у његовој свести егзистира као САН. После самог чина наћи ће се ипак на неком другом свету. (разрадити какав је то свет, има ли икакве сличности са ПАКЛОМ ИЛИ РАЈЕМ и колико се његове предоцубе косе са оним простором и временом у коме се затекао. Размислiti да ли је то „то где је“ повезано са знањем и искуствима савременог човека, има ли сличности са учењем библије, осим постојања учења о другом свету, одабрати тачне околности у којима затичемо главни лик. (које проблеме зачети: егзистенцијалне, духовне, физичке, умне, научне...). Разрада: упознавање и спознавање неке друге истине. Почињу да владају исте законитости као и у пријашњем животу. Временом схвати да заправо нема битне разлике. (Пронаћи права поређења и закључке.) Размишљања о разликама и разлогима тих разлика. Увести ликове, сретања и разговоре и радње (без белине, догађаји – ДРАМАТУРШКИ). Одлука о самоубиству. Неко место, облик, време (САДА НОВИ ГЛУМАЦ И ЗА УБУДУЋЕ У СВАКОМ НОВОМ ПРОСТОРУ НОВО ЛИЦЕ ИЛИ НАЋИ ОПРАВДАЊЕ ЗА ПРОЛАЗАК ИСТОГ ЧОВЕКА). Ново место и време и простор је могуће везати за историјске чињенице значајне за развој света. Могућност давања различитих улога главном лицу: значајни писци, војсковође, политичари, глумци или разрадити његово сретање са њима као обичног, живота свакодневног човека. Одједном све постаје забавно и врло интересантно. Занимљиво је убити се и појавити се негде где си најмање очекивао, бити сасвим неко други у другом времену и са другим животом (смислiti права

места затаицања нашег јунака: ПРИМЕР – НА ТИТАНИКУ ПРЕ КАТАСТРОФЕ или као ВОЂА ГРУПЕ ТЕРОРИСТА – РАЗРАДИТИ могућност премештања), жеља за неким и новим. Пронађи како и зашто му остаје свест и искуство пријашњих живота (можда због начина прве смрти – САМОУБИСТВО – значи ни рај ни пакао – НЕШТО ТРЕЋЕ – РАЗМИСЛИТИ. Која од смрти ће бити природна или је за њу касно. Све полако поприма такве димензије да се тешко носити са догађајима. Све постаје мора и ужас. РАСПЛЕТ КРАЈА. Све се понавља, изнова и изнова. Заправо се не може окончати. Догађа се оно чега се највише бојао. ВЕЧНОСТ. Да би постојало света, све у неком смислу мора бити вечно. Највећи ужас: схватање да човек никада не може да сконча: УСУД; СМИСАО; ПОСТОЈАЊЕ; ЗАШТО? Питање краја. Питање свести. СТРАХОТА? СМРТ? КАКО ТО ФУНКЦИОНИШЕ СВЕМИР. УНИВЕРЗУМ? PERPETUUM MOBILE.

Април '88.

Н. Ф. ПРИПОВЕТКА (само назнака)

Човек као биће се рађа у том облику, развија се и расте, све време замишљајући неки други живот и другачији след догађаја, непрестано замишљајући себе другачијим. И не знајући, он се испод ове љуштуре формира и ствара другачији, онакав какав би заправо желео бити. „Љуштура“ се развија, полако стари и извршава своју функцију, тело је одиграло ларву која је чувала, одгојила и формирала ново, другачије биће. Заправо је човек само припрема за неко другачије, савршеније биће (КАО ЛАРВА И ЛЕПТИР).

САН

Пролазим између обале мора и зграде. Долазим до ћошка. Скренем десно. Из бочне улице излеће велика бела птица. Сударамо се. Удара ми

страховито у груди. Губим дах. Покушавам да унесрећену птицу рукама пребацим преко себе, ка небу. Пуштам уздах бола, сажаљења, страха. Птица одлеће. Ја се спашавајући је, савијам превише преко ограде главом према назад. Падам на ошtre хридине у море. У ваздуху осећам ужас тог пада. Пре но што се набијем на шпицеве, будим се. Схватам да је сан. Допало ми се.

ЦРТИЦА

Ништа што се у збиљи дододило не може бити записано онако како јесте било – али ништа што је записано није такво да се у збиљи не би могло дододити. Стога немамо никаквих записа проистеклих из збиље, већ само збиљу проистеклу из записа.

ПИСМО

у Новом Сагу, октобра месеца '88.

И биће свему једног дана крај. Скончаће све оно што личи и можемо назвати, путовање. Зауставићемо се или ће се другима то учинити, не осврнувши се. Или ћемо у тренутку сагледати сав пређен пут сваки камен и одмориште сваки корак и кућу и шатру у којој смо на овом тешком и напорном путу застали и заноћили, чини ми се сетићемо се сваког извора са кога смо се напили, пожелећемо хлеба или оног посебно и добро припремљеног јела које смо у том месту са тим и тим слатко и обилато појели. Изгледаће све, помислим, на брзину и наврат-нанос саслушано, завршено и схваћено. А можда смо могли другим путем, који би био краћи (или дужи) али са мање узбрдица, али са лошијим временским условима, са мање Сунца али више одморишта и богатијим пределом... Остаје ми ипак, да се сада. Остаје ми ипак, да се сада, још за пута присетим и да од срца зажалим што сам путујући већ прошао кроз варошицу са две кестењасте куће, ретком али негованом шумом иза њих, белом оградом у два реда иза које залаје или куња псић црвен и мек, мокар као јагода, уским путељком који води до дна брдашца крушкастог облика (у подножју једног, оног са

леве стране путелька налазио се гроздаст камен на коме сам тако радо одмарао своје мисли) затим пропланком на коме се налазило језерце у коме сам волео да се огледам, а у чијем продужетку се налазио извор, скривен и обрастао шумом наранџе из које сам брао цвет ружичастих латица опојног и никад заборављеног мириза, код извора се гранају дна насипа далеко ка хоризонту, и ту презимио једне године која је зачудо имала четири лета, пролећа и зиме и неколико јесени.

САН

децембар '88.

Стојим у довратку, од метала оштрих и јасних линија. Ја сам дух, нешто између купидона и пука. Верем се и смејем. На свом сам. Сигуран сам. Гледам како се једна прелепа, згодна и висока плава жена љуби са неким мушкарцем. Погледи нам се срећу. Говорим јој да све знам и да знам да то и она зна. Гледа ме погледом срне. Одједном смо загрљени, осетимо тела једно другом, осетим њену танку свилену одору наборану око бедара. Загрљај је до бола страствен. Љубим је и пољупцем јој исисавам душу. Она се препушта. Тог тренутка она све схвата. То осећамо обоје. Потпуно испуњење, духовно и телесно. Просто је пијем, испијам као жедан воду. А она ту воду даје.

Павић: „ОНО ШТО НАМ У ОКТОБРУ ИЗГЛЕДА КАО МАРТ У СТВАРИ ЈЕ ЈАНУАР“

САН

фебруар '89.

Сањам како улазиш и питаш за мене. Чекаш ме, а ја сам заправо ту али ме не видиш или не препознајеш. Стојим иза двоструких врата. Кроз врата кроз која сам ја већ прошао указује се пут са степеницама. До „мојих“ врата стоје „твоја“ кроз која ти тек треба да прођеш. Пут иза њих је исти онај пут

који сам ја већ угледао. Сада ја чекам, али знам да већ долазиш. Отварају се врата. Стојимо једно наспрам другог. Дуго се гледамо, расте и гради се на том погледу неко неописиво задовољство, попут емотивног оргазма, истовремено код обоје. Истог тренутка крећемо у загрљај. Знам да се коначно догодило то. Држим руке на твојој коси. Грлиш ме. Осетим твоје тело свим својим чулима. Врата за нама су затворена. Питам те да ли си ти синоћ знала (мада знам да јеси). КлиМАШ потврдно главом. Плачеш.

„У ноћи. Умара ме мисао о постојању толиких бића и свијетова у мраку. Тако дуго траје све! И свијету се отварају увијек нови дани као ране. Мени од свега што сам видео пламте очи. Велик свијет. Велик терет и велик умор. Дубока ноћ. А човјек сам.“

Колико пута сам се заправо запитао зашто сам ово што јесам и шта јесам заправо? Био сам скоро упитан – зашто се заправо човек упушта у нешто што је лаж и намештаљка. Како себи одговорити када у ствари живиш то што не знаш шта је, непрестано постављаш питање и дајеш одговор. Раде Ш. је управо потврдио оно што сам и сам покушао одговорити: бити, постојати као песник који својим живљењем сриче, изговара и пише песму. Питање – да ли су глумци људи слабићи који, знајући да не могу у стварности неко и нешто бити, бивају то уз компромис а уз илузију која се зове глума („КАДА УМРЕМ, НЕЋЕ МЕ УЧИТИ У ШКОЛИ“); (ГЛУМАЦ ЈЕ АПСОЛУТНА ВРЕДНОСТ). Песник XX столећа чија се песма пева само један трен а за будућност – да ли? Изговарати све оно што би сви радо чули, а не умеју или не желе сами себи рећи!

Шта се заправо догађа са човеком када почне осећати како је лак на емоцијама, на ивици суза, слаб и сентименталан код обичних речи, реченица и догађаја. Потребно је јако мало да га разнежи, спрегне у њему све слабости и подсети на људе и дане давно прошле, а који изазову сету, жаљење и самотињу. Какав се то процес покрене без могућности бистрог мишљења и јасног постављања осећаја на своја права места и са својим

правим вредностима. У последње време сам близак таквим стањима и она у мени буде жаљење за нечим већ проживљеним и докученим. Је ли то зато што је та прошлост била јака, вредна и истинита или су то слабости и страхови којих се нисам и никада нећу ослободити. А живим и даље без видног разлога да зажалим што је тако или насупрот да пожалим што није. И патим, а моја патња нема ни имена ни облика, али ту је и ја се сваког дана натежем и носим са њом.

Пролазим улицом, са обе стране су зелене куће, отпада лишће, велико као кестен. Улазим у собу приземне куће, кроз прозор. У соби је велики кревет, телевизор и двоја врата. Једна воде у купатило, друга у други део стана. На кревету седи Лидија и гледа ТВ. Неко куца из купатила. Лидија је црвенокоса, јако жели да отвори, упозоравам је да то не чини. Истовремено се чује куцање на другим вратима. Знам да је иза њих неко мени јако близак. Полазим да их отворим али у том моменту из купатила излази неман чудног облика, демонског, нељудског, улази јој у уста, вуче је под кревет ногама према средини, држим велики бели јастук да бих се одбранио, преврћем се и испадам кроз прозор. Трчим према згради на ћошку са великим белом терасом изнад улаза. Испред стоји човек у црној униформи. Улазим и почињем да затварам врата, једна, друга, трећа, последња и највећа затварам са по једном кваком са обе стране. Седам на степениште. Око мене је гомила људи у црним униформама. Дерем се на њих: „БРАНИТЕ НАС; ПИЧКА ВАМ МАТЕРИНА“. Сан се наставља тако што седим на истом степеништу али касније и мршавији 20-ак килограма. Око мене је пустош. Знам да је све прошло и да су сви моји потпуно уништени катализмом. Ја сам сâм и само један од ретких који су преживели. Излазим. Оног великог балкона нема. На месту на које је пао стоји пар чизама на чијој је једној сари слика човека у црној униформи. Плачем од невероватне туге. Ходам разрушеним улицама. Долазим до кафеа и улазим. Доста је скучено али добро уређено. Као да се ништа није догодило. Лидија сада црнокоса, седи за столом са непознатим људима и девојчицом обученом у цветној хаљини. Завитлавају ме да сам пијан. Лидија ме не познаје или се само прави. Знам да не треба да им објашњавам да нисам пијан него уплакан и тужан. Знам

да ништа не треба да чиним. Непознати одлазе. Седам за сто. За шанком је прелепа девојка. Лидија ме зеза, говори ми о неким девојкама и пита да ли сам их видео и јесам ли због њих ту. Гледам у девојку иза шанка. Говорим: „НИЈЕ У ТОМЕ СТВАР; НИЈЕ У ТОМЕ“. Плачем. Бришем очи дланом. Будим се.

САН

Стојимо у холу зграде сајака много спратова. Испред нас је десетак лифтова са дигиталним командама, обложених сребрнастим металом и врло луксузно уређених. Једним покретом руке позивам све лифтове. Та статуре почињу да се пале и „плешу“. Улазимо у један лифт и љубимо се веома страсно. Унутра су та статуре зелене. Из лифта шаљемо команду да се отворе врата и упали сва светла у твом стану. Излазимо у ходник. Врата стана су отворена. Држим те за руку. Улазимо. Ја сам наг до појаса, у црним панталонама, бос. Ти у црном вешу. У соби је старија жена са тамним подочњацима. Љубимо се. Седам на црну кожну фотељу врло профињеног дизајна испред које је телевизор. Палим га. У полулеђећем положају сам. На екрану почиње мој следећи сан. Јасно видим шта ћу управо сањати. Претапање. Налазим се у новом сну.

ОТВАРАЊЕ ТАРОТА (ХАРИС И НЕНАД)

Сарајево, 29–30. 7. '89.

У основи је карта љубавника (подељеност мушких и женских). Прелази у звезду (слобода, уметност, чистота). Следећа сфинге и звездано небо, затим мудрац, на врху са светиљком, сам посматрач, карта тренутног стања која прелази у луду, пастира, преокрет и МАГ у врху психолошке линије испод карте мага обрнути ЂАВО! Будућност почиње сунцем, енергија, зрачење па обрнути месец, потрага за објектом о који ће се рефлексовати сунце па СМРТ, заокрет на сумњу у проналажење и смисао па поново мир ОБРНУТИ ЧОВЕК, избор који даје спознају но и мучење и патњу.

Сутрадан код Ненада отварање једне карте (ЉУБАВНИЦИ ПОНОВО) и прича о теби. (СВАКО ИМАТИ; НИКО ПОСЕДОВАТИ); (КООПЕРАЦИЈА И АСОЦИЈАЦИЈА); (МОЈ АНТИПОД)

САН

У авиону сам који надлеђе море. Таласи су страховито велики, а авион лети над самим морем, таласи запљускују труп, осећам истовремено страх и задовољство. У једном тренутку видим како је земља мала, округла, а ипак сам на њој. Пилот обрушава авион у један водени вртлог, море је пенушаво. Вртлог се претвара у земљане каскаде, кружног облика, као Бабилонска кула изнутра и наопачке. Слећемо. Пилот је сед.

* * *

Стојим на сцени у којој је велики процеп. Све је од масовног дрвета. Хоћу намерно да упаднем у тај процеп. Дуго падам! У тренутку када треба да ударим о дно, пружам руку и хватам се за избочину у зиду. Врло сам задовољан.

Попео сам се са тобом, на невероватну висину, на торањ на небу са шестоугаоном платформом. Обоје осећамо невероватну висину али желимо гледати доле. Узбуђени смо. Пред нама је ПАРИЗ. Светла су јасна али ужасно далека. Дрхтимо од висине и узбуђени смо призором и погледом. У једном тренутку се плашим да не видиш да си на ивици и да ћеш се оклизнути. Смејеш се мом страху за тебе. Осећам се сигурно.

Страх ме је од помисли да се могло догодити све другачије него што се догодило, да сам могао и не пролазити овим путевима којима сам пролазио, да нисам морао срести људе које сам срео и да сам могао небити оно што јесам. Уплашио сам се само помисливши на то.

Још увек, у тренуцима своје најдубље осамљености водим са њом непрестани дијалог, постављам питања и питам сам, дајем одговоре и слушам их, расправљам и полемишем а све то невероватно живо и набијено емоцијама. Има ли то све имало везе са стварношћу, наслућујем ли је или је све плод маште и узалудне наде? Да ли је у питању недостајање?

СКИЦА ЗА ПРИЧУ

О граду који је сав од белих камених блокова повезаних алгама, лежи на мору и таквим истим камењем је само причвршћен за обалу. Као полуострво. Све куће и улице нису круте већ због специфичне везе блокова преносе таласање мора и осете све ветрове. Све куће су приземне али широке. Купатила у кућама су изостављени блокови у поду – разрадити игру светла под водом, звукове, обичаје становништва, посећивање кроз отворе, комичне ситуације затицања, саставање љубавника. Крај – потонули град у коме се за лепог времена са обале назиру улице и куће и чују петлови који најављују промену времена.

Случајност или она то није?

После тог инцидента, сат који је од ударца стао, прорадио је сутрадан, чини ми се, од моје превелике жеље да управо тај сат и даље показује време и буде на мојој руци. Помислио сам, ако проради биће све у реду и прорадио је. Друга, назваћу је случајност која то није, везана је за новчаник који ми је том приликом украден. Осећао сам да ћу га пронаћи. Покушао сам претпоставити шта су могли са њим урадити. Бацити га али где. Врло близу места на ком је украден. Страховито ми је значио а и неки папирачићи, врло лични који су били у њему. И као да ме је вукао кроз жбуње и коров, наишао сам после два дана на новчаник. У њему је остало све оно до чега ми је било стало и због чега сам и желео да га пронађем. Је ли то случајност која то није?

Однос гледаоца и гледаног је углавном љубавнички. Једно без другог не могу, једно од другог траже и једно другом дају, надопуњују се и остварују, мисле и желе да буду једно са другим, скоро платонски, али потпуно прожети и сретни. Помишљам како је публика сигурно женског рода и бина оплођена у том односу а заједно продужавају врсту, што је и једна од основних плодова љубавне везе, а плод им је вальда живот, оно што он рађа. Чудно?

Измишљени сан, затим прича и песма од два стиха:
Шарани Јако Тумарају Водама
Иако Јако Тумарају Воде.

САН

18. 3. '90.

Могуће да онај мали сан има везе са даном са којим је одсанjan. Из свог уха вадим некакав мали замотульк. Осећај личи на благо иритирање а потом на катарзу. На длану је замотульак. Почињем га одмотавати и указује ми се пупољак са зеленим листовима и жуто-белим цветом, врло је нежан и подсећа на лотос. Осећај је врло јак и испуњава до крајњих граница бића.

Читајући Борхесову приповетку *Све и нишића* доживео сам онај импозантан осећај плиме у телу, раном осећају спознаје када те прожима мисао паралелна са оном која је вођења читањем а исто толико јака, вредна и значајна када ти све иде ка површини, ка тренутку очишћења али и истине која и не мора бити добра (у овом случају је била). Осећај због кога вреди живети и радити, због чијег тренутка треба проводити остале тренутке. Прича је то, есенција уметности. Вероватно се и именом потврђује њена вредност.

САН

ЛАНАЦ СНОВА (ЗАБОРавЉЕНИХ)

Заправо простор између сна и онога што зовемо јава. Почели су одједном да се гомилају заборављени снови у налетима један за другим, потпуно јасни и свежи као да сам их сањао тог часа. Један другога су повлачили непрекидном траком. Сањани су вероватно у протеклих годину дана и док су навирали, будили су у мени сећања на њих а истовремено као да су ослобађали простор за нешто ново, становали тим простором у мени, ослобађали а завршили су се сном о обнављању представе *Јелка код*

Иванових који ми је, за разлику од осталих, познат и нисам га заборавио. Све се то додило пред почетак рада на новој представи. Осећам се лакше. Не често, размишљам и покушавам разговарати о вечитом питању човековог постојања. Нећу, наравно дати одговор, није ми то ни намера, али ћу покушати дати једну фантастичну, у правом смислу речи, теорију. Одувек је човек покушавао разјаснити своје порекло. Узећу два најчешћа тумачења. Први је библијски и говори како је Бог и за 7 дана створио све, па тако и човека и његову драгу, а они су даље итд. Друга је она научна, али не и више тачна: космос, па распрскавање, елементи, време, вода па ћелија, њен развој, погодна средина, еволуција итд. И никада до сада са сигурношћу и једином могућношћу. Ако поредимо оно, што су у библији АДАМ и ЕВА у науци су ЂЕЛИЈА и СПЕРМАТОЗОИД. Што човек записује у Библији, то човек именова и назва првим организмом. Узмимо рецимо претпоставку да све потиче у свемиру. Оно што човек није могао објаснити називају Евом и Адамом, датира од Бога. Зачећем се ствара нови свет, ћелија се развија. Стварају се нове ћелије, светом галаксије, космос, ослобађа се енергија која је себи смишао, долази се до бесконачности. Тако је и наш свет део галаксије која је део неког организма, живог а све је део неког органа, одређене функције. Заправо, колико у нама галаксија и светова са сличним питањима, а има нас оних чијих смо ми део. То је заправо бесконачност или круг, порекло или ко зна?

Подстакнут крајем једне биоскопске представе размишљам о просечном човеку, његовим ситуацијама. Наиме, пред крај филма главни лик открива „тајно лице“ разоткрива његове намере, расплет је неочекиван али не и толико битан за целокупни филм, људи се подижу, почињу да се облаче, но филму није крај, прича још није доречена, предстоји финале које ће дати коначан облик и потпуну причу филму. На трен сам помислио да ти људи који су почели устајати нису у сали својом вољом, изгледало је као да их је ко зна ко присилио да седе и гледају нешто што их се уопште не тиче. А тако је и у животу. Људи дочекају откривање оног првог слоја и задовољена им је потреба, даље их не занима. Немају потребу да спознају више. Не размишљају о могућности да ту постоји још нешто неки други слој

или прича осим пуког откривања убице. И тако она већина бира сама своје крајеве, оне који им одговарају, а не они који су стварни. Тако окончавају књиге (ако их читају), љубавна пријатељства, послове. Не захтевају од себе ништа и склони су да на основу свог погрешног закључка оптуже своју околину и жале се да им није бог зна шта понуђено. Тако пролазе кроз своје и туђе животе примајући само небитно или мање битно, мучећи се и патећи, а уз то стварају патњу другоме. А далеко од тога да нису способни или да немају о чему мислiti и за шта живети.

ТРЕН БЛАЖЕНСТВА = ДА

(прича о хороскопу, знацима и РИБИ – како је у њој тајна и како због тога Исус баш њу понудио човеку, понудивши му поново сазнање)

(прича о немогућности да се искаже и опише тренутак спознаје, који је ДА да живети значи кретати се од ДА до ДА, тј. од трена до трена блаженства) (сазнање шта је суштина речи ЛИНЕАРАН)

(мала прича о храбrosti да се зарони у себе до kraja, da bi se izashlo iz nepovrata нашавши mu uzrok, a usput razjasnivши себi dosta „slучајно“ zakacenih pitaњa).

Чист леп дан. Жељан људи, како би се могло рећи. И тај чист дан као чиста савест ме подсетио да треба нешто да заборавим. Нешто што не знам, шта је. Можда сам ја то већ давно заборавио, можда ни нема ништа што би се могло заборавити, али једноставно осећам да негде у мени има нечега непотребног, да је неки простор у мени препуњен, да има вишкa. Можда сам уморан и треба да се одморим. Али није то оно обично одмараше од свега, како се обично каже. Помислим да је то она врста одмараше као када се успнеш на брдо, седнеш, гледаш далеко испред себе, свестан пута који си прошао, а притом није важно колико дugo и како ћеш се одмарати. То је заправо онај осећај који имаш када свираш џез, претпостављам. Не као када га слушаш. Можда треба да заборавим да не знам да свирам.

Скоро сам чуо фантастичну причу. Она ме понукала на размишљање. Тако невероватна судбина, а везана за бежivotno тело. То је чиста

поезија и најдостојнији загробни живот, достојанствена прича о човеку и његовом постојању, а уз разраду могућности за писање приче о живљењу, тајновитости, компликованости, једноставности лепоти и тишини, истовремено. Наиме, скоро је пронађено у неком од северних мора заробљено ледом тело. Господин, обучен у фрак, белу кошуљу и лептири машином и картом прве класе за ТИТАНИК, плутао је деценијама достојанствено северним морима, не знајући на који начин му је продужен живот овоземаљски. Заиста фасцинантно и надасве неизрециво, истовремено тужно.

‘91.

Две слике које не желим да препустим забораву.

Прва: Кишни дан. Башта врло јефтиног ресторана. Столови без столњака, мокри. Доста је хладно. За једним од тих столова ручaju мајка и син. Обоје чисти и уредни, али у старој и изношеној одећи. Покисли. Пред њима порције чорбасте хране, сок испред дечака узраста 8 до 10 година и чаша воде испред жене од око 30 година. Једу док киша сипи, сиромашни и достојанствени.

Друга. Киша. Тротоаром иду мајка и дечак између 5 и 6 година. Застао је држећи у руци бурек који се пуши, са обе руке га ставља у уста. Гледам је. Мајка испред њега чека га и пожурује. Промрзла је и покисла. Гледам их и нешто ми се стеже у грлу. Пада киша.

Размишљам о могућности да почнем да записујем своја рана сећања. Ситне мале слике свог малог живота!

‘92.

(*maga se ovo desило Џрошлијодине*)

Постоји једна прича која би исто требало бити записана онде. Прича о могућности настанка, постојања. Некада давно, нека друга цивилизација се

на ову планету склонила или једноставно хтела зачети нови живот. Отуда помисао да човек једини није порекла са земље, да је његово порекло „одавде“. Отуда и његова вечита потреба да природу прилагоди себи и вечита потреба природе да се томе одупре. Елем, поново сам гледао филм „ОДИСЕЈА У СВЕМИРУ“ и помислио да једино квадрат (црни обелиск) који је симбол нове цивилизације није пореклом са земље. У филму је све кружно, свемирски брод, планете, све. И стварно, на земљи не постоји ништа што је природног порекла а садржи у себи угао, прав угао. И даље мислим да су нам показали што нисмо могли схватити сами.

Бадње вече

Кажу да се на данашњи дан окупљају око ватре они који се воле, греју се око бадњака, а ватра их штити. Ја ћу покушати да на нашу ватру бацим орева. Размишљам стално зашто се она почела гасити. Ја то нисам желео. Напротив. Желео сам да је распирам. Јесам ли способан за то? Питања, стално питања. Безброј. Допустио сам ти да радиш оно што хоћеш не би ли се осећала својом и слободном. Мислио сам да самим тим што сам ту и помажем ти чиним оно право. Нисам имао потребу да од тебе правим своју илузију, да те моделирам према себи. Пуштао сам и веровао да све знаш. А ти си се чини ми се и превише заиграла. Сигурна да ће малој девојчици бити све опроштено и да она не треба ништа да учини, осим да се понекад надури и заинати. Помишљам како сам слушао све твоје недоумице штитећи те заправо од њих, не желећи да те ишта заболи. Била си и „неталентована“, „глупа“ и „лоша женска“ и „татина ћеркица“ и „уплакана принцеза“ да би та принцеза одједном постала женка која забада жаоку свом мужјаку и од њега тражи да и даље слуша како је љубавник разуме, како јој се чини да је он потпуно исти, како још не зна да ли је то љубав или то није како више ништа не зна, како јој се опет чини да све зна, како њу нико не разуме, како је опет у „фази“ и гледам ја то а видим како бежиш. Не зnam желиш ли ти мене подсвесно да одбијеш, како би ти савест била чиста и тако ме натераш да ја одем, не би ли се, ето, ипак потврдило да си „ти сама“ и „да те нико не разуме“. И бежиш од онога чему све време тежиш не препознајући да је то што желиш ту и да нема никаквог разлога за страх.

А уз све то доводиш мене до тога да се ја теби правдам и да ја од тебе изнуђујем потврду ваљаности и истинитости осећања. Моја осећања су ту. Ја то знам. Ти си та која треба да пожели, да се потруди и одлучи. Мислим да је крајње време да поставиш себи питање: хоћеш ли да будеш довека усамљена љубавница случајних пролазника, рецка у њиховим животима за наизглед малу цену која собом вуче енормне камате или хоћеш да упознаш себе, прихватиш и носиш то као најскупље руно по мало већој цени али са миром и топлином која само спознаја може пружити. Мислим да је крајње време да почнеш препознавати вредности. А ја сам ти подарио истину и могућност да од себе направиш нешто, да зарадиш свест и знање упознајући и препознајући разлике, надајући се да знаш да управо то није стереотип као што све једноставне и просте ствари то нису. Јер су суштина. И увек су ту, близу. Ја то знам. Као што знам да твоји проблеми у овом тренутку јесу проблеми. Посао, живот, егзистенција. Али мораш схватити да ће се све то решити ако то решење потражиш, не у тим проблемима него у себи. Они ти и јесу проблеми због тога што из себе каква си сада гледаш на њих. Престани силовати ствари и покушај бар на трен веровати себи. Опости се, учврсти поглед, узми ваздух. И крени. Крећући се, срешћеш све оно за чим жудиш. А ја ћу ти за почетак рећи да сам у теби препознао другу битангу за овај воз. И то желим да знаш. Најгоре је путовати сам. Немати с ким поделити чари тог пута. А пут је огроман. Као живот. Мало певушења, много аритметике и мало људи. Ето.

„Човеку који самог себе измисли потребан је неко ко ће да верује у њега, да потврди да му је то пошло за руком.“ Сањао сам зграду као из бајке, чудних ходника, са дрвеним елементима и старинским плочицама на вратима, прозорима од брушеног стакла. Изашао сам из једног од становова на улицу обасјану сунцем, сеоску улицу. Вратио сам се, ушао у ходник и хтео да уђем у стан из кога сам изашао, али у ходнику је био мрак. Покушавао сам да упалим светло, али ми један шалтер није радио, а било их је много. Редом сам притискао, али се светло није палило. Зашао сам у ходник до овога, не бих ли упалио светло и тако успео препознати врата која сам тражио. Исто. Вратио сам се, а светло у оном ходнику је сада било упаљено. Помислио сам

да је заправо било потребно да прође време од тренутка када притиснеш прекидач до тренутка паљења светла и да сам заправо упалио то светло али раније. Ушао сам на врата која сам сада под осветљењем препознао. Нашао сам се поново у оном истом стану. И тада сам, сањајући још увек, потпуно свесно помислио да сањам, заправо нешто што није истина. Паралелно сам сањао и био свестан да је то сан и да није истинит. И замерио сам себи што сањам нешто што није истина, а у исто време се правдао себи да је ово сан и да сан и јесте зато што не мора да буде истина, да ја могу да сањам шта ми је воља и шта ми дође у сан.

САН

Представа *Руже већрова*. Одвија се на конструкцијама изгледа као скакаоница. Постављена је у неком дворишту, а на сцени излази Рале чије је то двориште. Крећем на сцену. Сачекује ме човек у огромним црним чизмама. Хоће да ми нанесе зло. Ја му изувам чизме, неким чудним покретом и бацам их далеко иза конструкције, он ме повија али ја излазим на сцену. На врху сам конструкције. Прилази ми жена – мајка и предаје ми кратак бамбусов штап. Из мог длана, вире танке, као рибље кости. Изгледају као канџе, али то је нормално. Чак намештам једну од костију која се померила. Не осећам никакву бол, напротив. Хватам понуђен бамбус као канџом. Стојимо иза сцене и слушамо монолог, коме је Саша из своје луцидности додала део који га сада чини онолико јаким, колико је то и потребно. Смејемо се!

Ово је, заправо изазвана мисао једном важнијом мисли. Три мајмуна – мала фигурица прављена од слоноваче – који не желе а чују, виде и кажу, по мени су заправо симбол природе која је одлучила да занеми и ослепи пред оним што човек чини, или што се спремао да учини неко некада давно у оном времену за које ни Дарвин није имао тумачење, а које представља онај тренутак када је човек почeo постојати на овој планети. Та три мајмуна, најсличнија човеку, одбијају било коју врсту комуникације управо из протesta пред страхотама које се могу десити и које су се очигледно

и додогдиле и догађају. Природа на себи својствен начин одбија да комуницира са оним који је уништава, не разуме и не воли, а то може само неко ко је преварен, глуп и заведен или није са ове планете.

Не могу да поверијем. Бол. Бол која ме раздире. Је ли оно стварност. Мислио сам све ће stati. Где сам погрешио? Питам, јер мора бити да ја грешим, пошто изнова и изнова губим. Самоћа. И потреба. А немоћ да било шта више учиним. Ове мисли су неповезане и конфузне. Ја патим. Питам се. Безброј питања. Твоја искреност. Сумња у себе. Да ли је ово недостатак самопоуздања, бескрајна љубав или немогућност подношења губитка. Осећање да ти нисам потребан поред тог осећања, мада. Нада у шта? Све је јасно. Пожелим да све прекинем, али ја за то немам снаге. Ја не могу теби рећи да те не требам више јер то није истина. Плачем. Ја немам снаге да верујем у све што се догађа. Како да ти објасним да си ти мој живот. Или ја све грешим. Толика несигурност.... Јако патим. Јако. Јако. Јако.

О оргазму као тренутку!

Саставни део живота, чинилац без кога би вероватно било немогуће постојати и по многим теоретичарима извор смисла живота али и разних фрустрација, сублимирани тренутак живота и смрти – оргазам – има ту снагу због тога што јесте тренутак који претходи стварању живота, божанственом чину. Дакако могла би се отворити филозофска расправа са низом тема, али остајем код тог величанственог тренутка поистовећења са неким или нечим што ствара, код доживљаја који уводи у настанак, прасак који је претходио стварању првог човека.

Не желим препустити забораву доживљај који сам имао гледајући Питера О`Тула у филму *КРЕАТОР*. То је човек који је спознао, који собом зрачи уметност, који својим гестом и речју оплемењује и бодри, даје наду и тера на мисао. Дубоко емотивно поимање смисла, доживљај вредан постојања, сама есенција глумачког заната и животног набоја. Могућност за радост живљења.

Овако гласи персијска прича о *КОШУЉИ СРЕЋНОГ ЧОВЕКА*:

Живео је некакав краљ, али није био срећан. Позвао је мудраце и саветнике и затражио савет. После дугог већања, рекоше му мудре главе овако: „Мораш пронаћи потпуно срећног човека и обући његову кошуљу и тада ће све бити добро“. Кренуше гласници по земљи тражећи таквог човека или боље рећи његову кошуљу. Није то био лак посао. Нашли би они срећног човека, али ни један од њих није био потпуно срећан. И уморише се они тражећи. Кренули су кући необављена посла и кад већ изгубише сваку наду, наиђу поред реке на човека који је певајући на сав глас пеџао. Упитали су га је ли срећан и он рече да јесте. Али да ли је баш потпуно срећан. Он опет рече да јесте. И ништа му не треба. Ништа, рече. И тада затражише кошуљу. И знаете шта им је одговорио. Да он уопште нема кошуљу.

Кренуо сам да покиснем. Прави летњи плјусак. Као некада када сам био дете. Сећам се како сам тада доживљавао тренутке у којима бих се потпуно препустио летњим капима. Био сам слаб и нејак и доживљавао сам кишу као нешто што је велико, јако и може бити опасно, мада сам ипак уживао. Пријала ми је та летња вода која је долазила ниоткуда и сливаласа ми се преко главе из тела. Сада, са истом жељом и потребом киснем, корачам али остаје један део недосегнутог. Не осећам се онолико испуњен доживљајем колико је јак тај доживљај од раније. Корачао сам исто тако полако и са страхопоштовањем али узалуд. Мада не могу рећи да ми није било лепо.

Помислих како би једно од могућих тумачења могло гласити и овако: људска потреба за продужетком и опстанком је заправо записана наредба, а у функцији стварања надчовека који би био способан да настави врсту, али не на земљи и не нашу, него неку давно угрожену, која се овде само склонила и којој је једина могућност била да се преко неког већ постојећег живота регенерише и настави. Наиме, једна од безброј комбинација током низа година поновиће оне особине и карактеристике које ће одговарати онима које је поседовало биће које је дошло однекуд и на овој планети нашло једино погодно уточиште у овом делу свемира. Клима и остale

особине и састав су у потпуности задовољавале потребе. Ово личи на једно од могућих тајни смисла живота за којим се трага. Мислим да се много више о овоме треба писати, уз помоћ маште...

САН

Први пут на овом листу пишем жуто-плавим пером. Врло је пријатно, добро лежи у руци. Понекад ме нека оваква ситница чини врло задовољним. Али хтео сам записати сан. Одсањан је као један у ноћи у којој их је било много, у једној, од мени тако драгих ноћи када имам „ОНАЈ“ осећај, мешавину јаве и сна праћену оргазмичном језом и повременим свесним тренуцима. А сањао сам три локомотиве, велике парњаче, али очуване и одржаване. Као да су требале да обаве неки врло важан задатак. Две су биле у погону, а трећа је чекала, уколико се и за њу укаже потреба. Све се догађало у некаквој хали која је подсећала на ону кружну окретницу за локомотиве. И одједном су те три парњаче сломиле неки велики рам, заправо огроман довратак. Све је било влажно, пуно паре, буке али уједно и некакве бистрине и јасноће. Уследила је затим свађа због тога што се догодило са једним човеком до чијег мишљења ми је стало, али све се добро завршило јер се испоставило да је дошло до неспоразума. Моје осећање се кретало од равнодушности, преко беса и среће због добrog исхода. Врло снажан и чудан сан.

Немали број пута сам наишао на човекову запитаност над археолошким ископинама и нејасним налазима прастановника и нејасним налазима прастановника земље, било да се ради о ситним предметима или огромним и данас веома познатим објектима и светским чудима. Уз мало маште помислих како уопште то не морају бити дела људских рук. Замислимо да су неке од животињских врста прошле степен свести на коме се данас налази човек, а да су све те пронађене предмете и грађевине правила и користиле када су биле у стадијуму у коме је сада човек за потребе које су тада имале. Човек можда тек сада пролази кроз неку фазу кроз коју су рецимо делфини или птице прошли: давно, а сада су на много већем ступњу

развоја. Па зар човек, показујући своје поступке, није примитивније биће од неких животињских врста.

Гледајући овогодишње олимпијске игре, тачније гимнастичаре који фантастичном спретношћу савлађују најтеже елементе помислих како је спорт уопште, заправо, човеково подсећање и поновно подражавање природности и начина некадашњег живота човековог. Он се у свим спортома понаша онако како се некада давно понашао када је живео са природом и када се морао сукобљавати са њеним законитостима да би опстао. Користи све своје могућности и способности. Труди се да буде брз, мудар, тачан, да користи фер плеј, да никада не одустаје. А све то гледа публика са трибина подсвесно знајући да гледа себе заправо, онаквог какав је био некада давно.

Новац је само боља (можда и не) варијанта оружја. Онај ко има више новца, јачи је и продорнији, а тиме и могућност да своје потребе прецени и крене у разна освајања се повећава. Тада се води борба на живот и смрт са правим жртвама. Новац постаје буквално средство да се постигне циљ који би се у другим околностима постизао ватреним оружјем. Најсликовитији пример је управо успостављање новог светског поретка и доминантне улоге Америке која је успела доларом да дезинтегрише свог најжешћег непријатеља, сада већ бивши СССР, не употребивши ни један једини метак.

Напад је заправо одбрана. Наиме, када се одлучујеш да нападнеш, већ си инициран нечим. Већ реагујеш на нешто што чини онај кога одлучујеш да нападнеш. То је већ реакција, а реакција је одбрана.

Занимљиво, Адаму је одмах много тога забрањено и проглашено за грех. На основу тог критеријума је окарактерисан грех када људи није постојало, па самим тим није могло постојати ни греха, јер није имао ко да га чини? Ваљало би размислити о овоме!

„Пустио сам једну сузу, мушку, најтежу.“

Већ неколико месеци желим да запишем следеће: доживео сам, чини ми се, нешто што може бити највеће и најсадржајније признање које један глумац може доживети. Наиме, на једној проби Чуда у Шардану, на крају монолога који изговарам пред крај представе, зачуо се аплауз једног глумца, окренуо сам се, а поред њега је стајала мени једна драга глумица и плакала је. Не знам да ли је плакала само због тог монолога, али знам да ми је тиме одала признање. Када глумац глумцу на сцени ода такву врсту признања, то сигурно није за заборављање.

САН

Држим у рукама поклон, запаковану кутију у шарени папир. Ти стојиш пар метара од мене. Гледамо се. Тражим од тебе воде. Не желиш да ми даш. Ножем просеџам страницу кутије, забадам нож, извлачим га, а на њему је јабука. Замахнем ниско према теби, јабука склизне са оштрице и откотрља ти се пред ноге. Све време се гледамо.

ЈАВА

Недостајеш ми!

Управо пробуђен записујем:

Сањам како те гоним и тучем, бесомучно тучем, шамарам. Ти чак ни не бежиш. У једном тренутку те љубим, а ти се чак и смејеш. Немоћан сам исто толико колико и ти.

Колико год понекад јесмо сигурни да учимо од живота и да стичући искуства не можемо бити поносно затечени, толико ми је исто тако јасно да су ме околности завеле, поново учиниле немоћним, слабим и повређеним. Мој рацио чак жели да мрзи, што ми се никада није догодило, жели да заборави, зна да не заслужује ни једну једину реч. Зна да то што чини та жена јесте одвратно и лицемерно, да глупост њених поступака који ме

толико повређују, не заслужују никакву пажњу. Толико немати осећања отрежњује моје мисли и објашњава многе ствари. Али ја поново не могу обуздати своје емоције. Изгубио сам. А ко зна да ли сам ишта имао. Налазим се изнова у ситуацији да до бесвести преиспитујем себе. Јако сам веровао, а изневерен сам. Да ли могуће да осећања стварно нису била онаква каквим сам их ја примао. Јесам ли ја заиста емотивна празнина? Па, ко зна који пут постављам питање: како је ово могуће, и због чега ме овотико слама. Да ли се може волети неко ко те тако и толико повређује или ја волим себе и свој его. Ја не знам. Не знам да се одредим према ономе што ми се догађа. Знам да желим да се нешто оконча. Знам да желим истину. Знам исто тако да не желим да видим ту жену. Да ли је заиста могуће да нисам заслужио квалитетан однос и да се није додгило оно у шта сам толико веровао. Јесам ли стварно толико наиван, глуп да конструиши свој однос са неким толико, да не препознајем истинске вредности. Немам више поверења ни у шта. Немам више речи, а толико тога се гомила у мени. Осећам само немоћ и несигурност. Шта ја то заправо желим. Нисам ли ја заправо толико безвредан да и не треба да ми се додги то за шта сам дубоко веровао да ми се догађа.

То никако није требало. Тад прстен. Али тад прстен сам ја поклонио теби. Да га имаш на руци само ти, нико други. У њему је садржано нешто што ти, на жалост, ниси схватила. Боже...

Што ти човека боље познајеш, то му више добра можеш учинити – ја тако мислим, тако бих желео и тако замишљам животи.

Требало би (можда) размислити о људима међу којима, углавном, живим, о глумцима. Сви ми до једнога, више или мање, имамо потребу да докажемо свима око себе како смо одлични, како увек доносимо исправне одлуке, како све и свакога имамо право критиковати и анализирати. А положе се заправо да смо они који су спремни чинити и врло лоше и смишљене работе, крајње саможиво како би се показали у добром светлу. Уз ово, треба размислити и о оним људима, другачијим, здравим, који немају потребу да

показују било коме своје врлине, а имају их, зраче њима и људи то примају, а они то показују на свој начин, својим постојањем и живљењем. Недостају ми такви људи. Некако их је, на жалост, премало.

На основу чега би човек могао да одреди да ли исправно и часно живи? Мислим, на основу онога што му се дододило и догађа у животу. Ваљало би размислiti о томе. Кад се осврнем, нису ми се догађале трагедије најцрње врсте, био сам поштеђен у том смислу, али сам увек доживљавао и подносио бол сваке врсте. Од понижења, физичке боли до губитка вољених људи. Кад бих могао ставити на леви и десни тас бол и патњу и радост и срећу, бојим се да би се један од њих далеко, далеко више спустио. Помислим да живот, ипак нуди равнотежу и да ће овај мој тас почети да се подиже, али некако, опет погледавши уназад, сумњам у то. Углавном сам губио или нисам добијао онолико колико ми је било потребно. Могу ли ја онда рећи да исправно и часно живим?

О жељама и могућностима – ако неко има жеља, ако их може смислiti, значи ли то и да су му могућност такве, и толике. Или не....

Ко заправо може да влада оним што мислим и осећам? А увек има ко!

Научи да ти буде жао оних људи који јесу за жаљење. Научи то. И иди даље.

Желим некоме да се дам на дар и никако ми то не полази за руком. Да ли сам заиста толико лош дар?

Питам се да ли бих ја убио да бих јео. Питам се...

Преда мном је једно велико питање које ми је поставио живот, а одговор ће уследити од истог господина: видим ли и процењујем ли добро стварност. Време ће показати. Као и увек. Али када ће то време почети да показује? Ако сам и овога пута погрешио мој живот није имао смисла. До сада наравно. А изгледа да сам погрешио. Бар по ономе што сам доживео и што сада доживљавам изгледа да сам јако, јако погрешио. Нажалост. Само моју.

Сањао сам себе ноћас онако како већ вековима замишљају и описују ђавола. Негде од струка, па наниже обрастао сам густом чекињастом длаком. Та длакавост је нарочито била изражена на задњици и бутинама, да би се полако проређивала како се иде ка стопалима. И било је задовољство посматрати себе у сну онаквог. Говори ли овај сан нешто?

Какав бих ја то био човек да сам доживљавао онолико победа колико и пораза и шта су то за мене, заправо победе, како их доживљавам, а шта порази, и препознајем ли исправно и потоње и прве.

Желео бих, најискреније, једном сазнати да ли си отишla зато што не можеш бити са неким ко те не воли и не пружа довољно љубави, или због тога што не можеш бити са неким кога ти не волиш и не осећаш као свога. Ако је у питању оно прво, ако ја тебе нисам волео онако како је то теби било потребно, замолићу те да ти мени опростиш ако можеш. Мада ти морам рећи оно што сам себи говорим из дана у дан: осећам те, волим и поштујем, бар је тако било док ме ниси повредила и дубоко сам веровао да је постојао начин.

Допадам ли се ја себи и како се могу допадати некоме ако се себи не допадам.

* * *

Био сам дечак од седам-осам година. Пришао сам оцу, који је читao новине, утчен, жељан утехе и разумевања. Пуно снаге ми је требало да тачно искажем оно што сам заправо осећao. А све је било садржано у тужној и трпкој реченици: „Мене заиста нико не воли“. Толико дубоко сам осећao те речи. Мислим да бих данас, после двадесет и пет година могao исто учинити и са истом тескобом исте речи изрећи.

Судбина ми је ускратила могућност да будем срећан са женом коју волим.

Шта ја све проживљавам и шта ме све дотиче и дубоко ме повређује.

Ти си особа која обожава да брине о некоме, а да тог неког воли. И ја сам особа која исто тако обожава да брине о некоме и при томе ужива да га тај неко ко брине о њему истовремено и воли.

Не бих никако волео да ову годину запамтим. А могу ли је заборавити. У њој ми се дододило све оно што сам најмање желео. Напротив. Али не желим сада о томе. Пролази полако. Све. Идем даље сам. Тако је изгледа писано. Мада је било шансе и могућности. Видимо се сутра.

‘93.

Требало би изгледа коначно почети прихватати свој живот оваквим какав он заиста јесте. Престати наиме, желети.

Ова земља је постала позориште без публике. Зашто су онда „глумци“ остали на сцени. Да ли зато да би покрали декор и кулисе, комад по комад.

– О томе како неког доживљавамо, како ја неког доживљавам, како мислим да мене неко доживљава
– О сретању личног доживљаја неког са његовим личним доживљајем себе
– Доживљај као чуло а не као стечена или уређена човекова способност.
Доживљај би био чуло духа.

Еротика је по мени, највиши облик комуникације, а осећај задовољства је заправо, смисао те комуникације. Дозволити да неко упозна моју сексуалност је, за мене, допуштање да ме упозна какав заправо јесам и да тако има могућност да са мном комуницира најтачније могуће.

Желим отргнути од заборава овај трен. Трен блаженства. Путујемо из Сарајева. Прати нас киша. Излазимо вијугавим мрким путем на узвисину окупану сунцем. Возим полако, препуштам се твојим речима. Причаш о себи. Чини ми се да све разумеш. Мене, овај пут, Сунце, кишу иза нас. Топло

је. Слушамо Азру. Све време враћаш касету на ону малу песму... о, о, о био је то атомски удар јаки... То је то. Заправо то је било то.

Шта ћу ја у свему овоме?

* * *

Учини ми се, понекад да сам ја пропустио своју шансу. Да већ постаје касно. А онда ме живот наводи да помислим да сваки сусрет и догађај може бити нова шанса и ја покушавам да сваки и најмањи догађај, тако и прихватим. Хватам се за сваку сламку. Питам се је ли то слабост или снага?

Засмета ми, с времена на време моја невероватна потреба да изразим оно што ме толико мучи и што заправо осећам. Разумем, чини ми се, када људи кажу да су речи превише слабо средство да би се изрекла осећања. И тако даље лежим на леђима опхрван и притиснут немогућношћу да објасним речима стање у коме сам, не померајући ни један свој виталан део, препуштајући се сопственом доживљају својих осећања.

У шта ли се претварају изгубљене и преварене наде? Треба ли се престати надати када наде престану да се остварују? Шта је то, заправо нада? Постоји ли она у нама или је ми стварамо од случаја до случаја? Шта урадити у тренутку када си немоћан било шта урадити и када изгледа да наде нема. Стварају ли се тада лажне наде и може ли нада бити лажна? Чекати? Бити миран? Како?

* * *

Помислим, није важно, барем сам пробао. Је ли то била лажна нада?

Од безброј могућности да се убије човек, кажи збогом и нека те прогута ноћ.

Гледао сам филм о нади. Нади да се неће остати на бескрајној пучини препуштен немилосрдном пространству и безнађу. А ипак, како сам био срећан и како сам заплакао када се зачула та бродска сирена. Њен звук, заиста јесте био звук наде. Тако, мени звучи и гласа се та неприкосновена

овоземаљска појава, као бродска сирена, као морска сирена. Тужна и отегнута носи у себи олакшање, бесконачну радост али и пролазност.

САН

Високи планински врхови. Mrке и оштре стене, понегде клизаве и обрасле маховином, а читав предео је избраздан, како оним ниским тако и широким и тешко савладивим пукотинама, без дна и спаса ако се којим случајем запне и упадне у њих. Ја сам један од 4-5 момака потпуно исто обучених, заправо истоветних људи ликом или различитих по старости, висини, тежини који творе један, могло би се рећи организам. Као да је неко на једном месту сакупио, из различитих времена, једног истог човека. Савлађујемо литице, повремено се држећи се за руке, затрчавамо и прескачамо бразготине на тлу, затим вијугамо узвисинама или све време савлађујемо препреке пред нама. У једном тренутку затрчавамо се према једном доста широком кањону. Ја, који сањам, сам крајњи у ланцу који чинимо. Сви морамо бити тачни, брзи, јер ако један погреши, може повући и остале. А у дну се налази предивна зелена вода, крај обрастао растињем, обасјан Сунцем и попрскан шареним цвећем. Отиснули смо се. У ваздуху у пола лета, постaje ми јасно да никако нећу моћи доспети до литице са друге стране. Гледам у провалију испод себе. Сви остали успевају да прескоче, а ја се препуштам паду. Осећам олакшање. Као да је део моје личности ослобођен и одлази у чисту зелену воду на заслужен одмор. Није то било одустајање, него свесна потреба да једно моје ЈА, да део мене нестане заувек, али радујући се пролазности и са миром. Будим се трен пре пада.

Могло би се то испричати овако. Када си хтела да упалиш цигарету, засметао ти је пламен упаљача, његова ватра. Тада сам покушао да ти својим рукама заштитим очи и тако ти помогнем. Касније сам схватио да постоји други бољи начин. Треба да само јако, јако зажмуриш и снажно повучеш, а ја ћу се већ побринути да пламен буде тамо где треба да буде. А овако би се иста прича могла наставити: у првом трену нећеш знати да ли увлачиш дим или само ваздух. Али када будеш осетила топлоту, засигурно

ћеш знати да она потиче од ватре коју сам ја упалио и да цигарета неумитно почиње да гори. Остало долази само по себи. То је то.

Како ли је оним људима који нису осетили блаженство и благостање среће чинећи добро него чинећи зло.

* * *

Важна је посада, а не брод. И важно је море. А брод је само једно од могућих средстава да се та веза успостави.

* * *

Зашто ли су људи зли и лоши, хоћу ли икада сазнати. И да ли су заиста, такви или ја ништа не разумем.

Није ли, за име Бога, наша једина могућност да покушамо ублажити бол себи и људима око себе.

* * *

Ја сам пасионирани љубитељ свега доброг. Ха...

* * *

Јесам ли, заиста крив за то што немам много пријатеља, а желео бих да их имам. Зашто онда то толико желим?

* * *

Да нисам ја, управо за она два месеца промашио своју звезду и родио се под туђом? Како и зашто се то дододило?

* * *

Ухватићеш ти своју „велику рибу“. Ти си старац. Погледај колико је море! Вратите га његовој води.

* * *

Нека се деца на мени уче!

* * *

Свако од нас је заправо производ једног тимског рада. Требало би се те чињенице увек подсећати.

* * *

Ових дана ја сам болестан од људи. Сасвим сам.

* * *

„Како је до непрепознавања доведена суштина преваре.“

„Мртви фазани још увек лете“ мој Џони Б.

„Још увек сањам

Топле усне жене

Како ме љубе, како ме љубе.“

* * *

Храброст је сачувати себе од других. Чојство је сачувати друге од себе. Како бити чојствен у ова шугава времена.

* * *

Успећете ви да направите протезу за све, осим за душу! Шта ћете онда?

Необично сам био ту и помогао јој да пронађе себе, да сазна и одреди шта жели, а шта не и да смогне снаге и слободе да заборави. А за мене, за мене помоћи ниоткуд.

Или сам због ова два месеца старији од свог времена, па самим тим испред њега?

* * *

Волим да доживим то осећање када пронађем нешто ново у већ наизглед, познатом, када поставим следеће питање у тренутку када изгледа да су већ сви одговори дати. Једино је чекање на одговор понекад страшно мучно, тешко и дуго.

* * *

Увек сам више уживао у стварима и дешавањима око којих сам се потрудио, али су и патње биле веће за оним и око онога у шта је уложен труд.

* * *

Човек не одлучује о томе да ли ће се и када и где родити и умрети, а опет читавог тог и таквог живота мора а почесто и има потребу да одлучује.

Ништа се не зна. И покретач свега је управо то незнაње. Чак ни оно што називамо прошлост не можемо означити као нешто познато човеку, с обзиром да време неумитно чини своје, а камоли да тако нешто можемо рећи за будућност. Садашњост свако од нас опет, доживљава на свој начин

и од ње прави само своју садашњост. Питам се да ли се човеку икада указује истина о томе да јесте знао и о томе шта је знао онда када је мислио да ништа не зна и када је себи постављао то питање и да ли му се указује сазнање о томе да постоји коначна истина и сагледавање толико потребног трагања за смислом.

Увек сам се у животу радовао сусрету са људима који познају, владају неком материјом и не либе се да људе око себе науче нечemu од свега онога што су сазнали. Ретко упознајем и дружим се са таквим људима, нажалост. Питам се није ли то стога што ја таквим људима немам чиме да узвратим па сам им самим тим незанимљив.

* * *

Је ли човек одувек оволико био забринут над собом, над својом судбином, пореклом и страхом од смрти. Није ли технолошка револуција подстакла и непрестано увећава ту запитаност, гурајући свет ка свом коначном крају и није ли се та иста технолошка револуција наивно и зачела у потрази за одговорима на човекову запитаност. Интересантна паралела са дрветом сазнања и милости или немилости створитеља.

Какав би свет изгледао, или какав је био када се то дешавало, ако јесте да је Бог обучен у биће женског рода.

* * *

Замислимо, рецимо, да је људска душа саздана од космичке енергије планета, да та енергија борави привремено у нашем телу и да је свако од нас испуњен једним од планетарних тела, његовим особинама. Тако космос обитава у нама и тако смо ми део тог космоса. Шта би све то могло значити и какве неслучјене могућности за путовања светом маште ово размишљање пружа.

Недавно сам размишљао о чину исповести у Божијим храмовима. Ако занемаримо могућност да се помоћу исповести има увид у стање и расположење свог стада и тим путем утиче, у зависности од потреба, на његов развој, била је то и својеврсна психијатријска помоћ, могућност да

се људи којима је заиста тешко изјадају, да олакшају себи и својој околини живот и да своје муке и болове учине, ипак, подношљивијим. У данашње време, пошто црква више нема толики и такав утицај на државничке, политичке и послове власти, као да јој се опет указује могућност да се поново посвети својој духовној улози и поврати своју заборављену вредност.

У мој вођњак нико не залази. Или је мимо свих путева или су плодови у њему неукусни и од лоше врсте. И ових неколико намерника не насладише се онолико и онако како се то могло и колико је родило и одоше даље са изгледа лошим и бљутавим укусом у устима, неокренувши се. А све је зрело и време је берби. Увело и необрано тек нико неће пожелети.

Свака борба, коју човек води на било ком плану, праведно и чиста срца је тешка, задобијене ране дуго и тешко зацельују и ожиљци су дубоки, али ја знам да ову борбу нећу и не могу изгубити. Не знам потпуно тачно зашто тако осећам и шта ми даје снаге да у то верујем, али знам да је тако. А ако се, ипак, варам, то ће бити коначан и страшан пораз свега доброг у мени.

И када ми се учини да сам схватио и када успем себи да објасним зашто ми се и шта значи то што ми се догађа, неминовно ми се поставља питање да ли је тачно то што мислим и то до чега сам дошао. А то питање долази и настаје у емотивном делу моје свести. Тако су моје емоције у сукобу са мојим искуством и бивају понекад јаче и немилосрдније у том супротстављању, на моју штету. Осећања ме тако учине слабим и ништавним, а рацио јаким и вреднијим. На шта се тада ослонити и како кренути даље?

Увек ме дубоко потреса када гледам људе који, притиснути неком стварном муком, траже толико, толико потребну помоћ од људи који им неће, а и не могу помоћи. Њихова немоћ, унезверен поглед и растрзан, али дубоко искрен говор, подсете ме на истоветне ситуације у којима сам се и сам налазио и остајао без помоћи и утхе.

* * *

Учити до краја живота, на прави и тачан начин, изрећи себи и другима оно што мислимо и осећамо, је ли то узалудно и погрешно учење? У односу на шта погрешно, питаће неко. У односу на несумњиву људску потребу да читавог свог живота човек скрива своја права осећања.

Надам се да нећу погрешити (а ако грешим, та грешка није свесно начињена него је само покушај да на било који начин успем да сагледам себе), ако кажем да нисам глуп, незанимљив, груб, ружан и уопште човек са којим се не би добро могло живети, како у најинтимнијим тренуцима узајамног предавања, тако и у било ком тренутку времена и поред свих мана које поседујем. Па ипак знам да ће, и да јесте, однос са женом за мене остати недокучив и једним својим делом, обавијен тајном коју бих желео и морам сазнати. Због непознавања те тајне, неке жене, не проводе време и не остају уз мене, иако бих ја то желео. И тек када будем знаю да ми је живот подарио то сазнање, а не новац, славу, моћ, признања..., моћи ћу се одважити и рећи да сам срећан човек. И нећу имати осећај да ми нешто недостаје.

Је ли ово заправо затишје пред „буру“, или су, још увек, у питању последице пређашњег бродолома? Ако је прво, добро се припреми, провери залихе и уздај се у судбину и благонаклоност неба. Јер каква би то пловидба била, када се не би надали да она, ипак, није сачињена од самих бродолома!
„Нико од Вас не зна моје бродоломе.“

Последња реченица у филму *Балада о свирећом*: „Боље и да те лажу и да те бију, само да ниси сам“.

* * *

Добар гест, позоришним језиком речено, је онај када на сцени прстом показујеш метафору.

* * *

Када успеш да тугу и плач душе преточиш у песму и као такву је чујеш, можеш рећи да поседујеш унутрашњу вредност и да можеш подносити живот.

* * *

„Кратка, а истовремено несташна, тужна а истовремено раздрагана, весела, дошла је до мене и рекла: „Ја сам Лила. Волела бих да нам родим будућност. Воли ме“.

* * *

Данас нисам имао осећај да сам сâm. А био сам.

Овако ми је то Фишер давно причао о сновима:

Прво, наравно, покушаваш да своје снове памтиш и да о њима размишљаш. Затим пробаш да прекинуте настављаш па да себи задајеш шта ћеш и кога сањати. После покушаваш да некоме кога у сну сртнеш, поставиш неко обично питање, а потом неко теже и да запамтиш одговоре. На крају се трудиш да сањаш себе и да себи постављаш разна лакша и тежа питања. А ја додајем: Затим покушаваш да сањаш да си птица, камен, вода, светлост...

Једна од најнепријатнијих ситуација у свакодневном животу, за мене је свакако она када стицајем околности и углавном не својом вољом нађен на концерту, превозу и сличном месту где је гужва и будем буквально притиснут масом људских тела и свим оним што та маса носи са собом.

* * *

Проблем није тамо где га видиш, већ тамо одакле га посматраш.

* * *

„Загрли живот и ништа не очекуј!“

* * *

Кад имаш осећај да си сам, просто немаш осећај да си жив, а живиш!

Сећај се тога као добре књиге, правог филма, дивног дана, трена. Трена блаженства. Опроштај је опроштај. Окренеш се. Одеш. Предаш се тишини самоће уз буку своје усамљености.

Научи да помажеш себи. То је мукотрпан и тежак посао. Тај занат његове вештине и законитости се увек изнова морају учити и обављати, сваки пут је материјал и технологија, време и обим послана другачији. Али је, зато,

крајњи производ, уникат, есенција квалитета облика и боје. На значењу тих вредности се може бескрајно одмарати и уједно схватити савршенство пролазности и то је награда. А већ у следећем тренутку догодиће се нешто због чега ће се врло брзо морати прионути на нов посао.

Наш однос према ономе што је прошло (пролазност) зависи од нашег односа према нашем доживљају истинитости или неистинитости онога што је прошло.

* * *

Једино што знам, то је да од онога што имам, на најбољи, а мени својствен начин, покушавам начинити нешто за шта бих имао осећај и могао рећи да је боље. И као да сам помало невешт у том покушају.

Понекад, само понекад, помислим да могу бити срећан само ако откријем неке и нечије кривице за које, опет, мислим да су ме учиниле несрећним. Заправо, кад могу окривити некога, а не себе, за то што сам несрећан. Чињеница, ипак јесте да су ме неки поступци појединих људи повредили. Да ли је то заправо њихова кривица и због чега ми је то важно? Утврдити истину и пронаћи одговор, то је питање бити или не бити. То је Хамлетово питање.

Негде мора да постоји време у коме се догађа срећа на овом свету. Зар би, уопште, било икаквог смисла да је другачије?

Шта је смисао? Шта под том речју подразумевамо? Истину? Осећање чега? Смисао, као низ осећања истинитости и њихова непрекидна провера до kraja, до смрти?

Туга и срећа имају толико тога заједничког да ме то сазнање понекад уплаши али и учини срећним. Као срећа и туга. Уплаши, јер ми говори да (не постоји) нема онога о чему радо мислим и маштам, а усрећи јер ми говори да ипак нечега има, само је другачије него што ја то мислим, али не значи да није исто толико добро као оно о чему ја маштам. (Ово се зове затворен круг).

Понекад у животу два пута патимо због исте ствари. Први пут, пре него што се она деси, слутећи је, али и прижељкујући је. Други пут, када се све већ дододи, жалећи за њом, знајући шта се дододило, или бар мислећи да знамо шта је и како било и верујући да је могло и другачије.

Када у некога немаш поверења, нећеш му веровати ни онда када ти говори потпуну истину о некоме или нечему.

Могао бих (или могао сам) да ти будем све, чини ми се. Дадиља и лекар, вitez и романтик, отац и мајка, мушкарац, силник и роб, али ти хоћеш само једно од овога. Да би знала на чему си. Или ја грешим, када тако мислим. И нисам и не могу бити оно што би желела да будем. Мучи ме то што нисам сазнао какав сам то требао бити, а ти ми то ниси рекла, нити тражила од мене. Можда сам то и могао. Морам једном сазнати јесам ли то могао бити и да ли си ти знала или си мислила да ја то не могу.

Ако ти се не догађа оно што би желео, немој бар допуштати да ти се догађа оно што не желиш. А на оно што мора да се деси ти, засигурно, не можеш утицати.

* * *

Апсурдно је да понекад, када сам страховито сам, не осећам се усамљен, и обрнуто, наравно. Али тај апсурд се догађа само понекад. Нећу рећи на срећу, а ни на жалост.

1. Биће занимљиво прочитати ове редове за 10 година.
2. Неће бити занимљиво прочитати ово за 10 година.
3. Нећеш ово прочитати за 10 година.

Ово последње заокружиће неко ко сада ово чита.

Због чега човек има толику потребу да за собом остави ма какав траг. Из незнања, глупости или мудrosti.

* * *

Ужасава ме када схватим колико ме неки врло блиски и драги људи не познају и плаше својим неразумевањем.

* * *

Зашто и уплашене људе средина одбацује и неретко проглашава и лудима.
Шта то они чине да им није место међу људима и ко се кога ту боји.

* * *

Одговоре, заправо, треба смишљати.

Када видим лепу жену, добrog човека, помислим – биће све у реду.

Због чега, половином овог века, синови нису наставили славу и част својих очева, ако су се борили за исту правду и гинули због истоветног достојанства. И како ја, син тих синова, да одредим ко је био на правом путу, моји очеви или дедови?

У једном дугу периоду човекове историје сматрало се да је земља центар свега постојећег. Време нам је дало нов одговор и поставило сунце у тај центар. Шта ли ћемо следеће схватити и који ће нам се одговор показати? Где журиш? Свакако ћеш стићи тамо где свако од нас стиже, додуше својим и само теби знаним путем и стазама. Само је питање шта можеш учинити да то путовање буде што лакше и пријатније, па онда и када забасаш по беспућима.

Када хоћеш нешто добро да кажеш, не треба да искашљеш грло, него душу.

* * *

А сада на пут повратка самоме себи. Можда на том путу сртнем некога коме ћу бити добар и овакав какав сам. Можда.

ПИСМО

25. фебруар '93.

Не зnam јesi ли заista radosna i srećna. Ako јesi, neka tako i ostanе. Ja ti to zaista želim. Ali ponekad ti u очима видим немир i briгу. Voleo bих da je to samo plod moje povrеđene sujete i da mi se samo chinи. Ne bих voleo da saznash da si svoju razdraganoст naставila na pokidanom izdanку koji takо nasilno zaustavlјen u svom razvoju postade moj nemir i moja patњa. I ne bих želeo da te plashim, ali bojim se da iz te prekinute stabљike može izrasti samo trn. Slomila si јe, kao шto deca lome travе igrajuћi se u šumi, usput. I oprosti mi што ostadoх жељан бојe mirisa i oblika, грањa i цветова i плодова. A ako tvoje novo семe izrasta na чистом zdravom i плодном тлу i raste својом пуном i правом снагом i пуним сјајем i обећава добро дрво, neka својом величином заклони sunce i отме i kишу i rosу oној сломљеној vлати koja ostadeiza i neka јe препусти прашини i забораву i neka њен корен заувек прекријe земљa, влага i вечити mрак. A ako koјim случајem, tako заборављена ipak једном свом правом светлу i величини i осврнувши сe, угледаш јe у својој раскоши, nemoj se bojati. Neћu dозволити да осетиш ни мојe трњe али ni мојe цвет. Ko јe mogao da претпостavi da сe чудa догaђaj, ti ne zасигurno.

Срећan ti rođendan.

H.

Ovo ситно записивањe отргнутih самоћa mi умногоме помажe да сe не осећam усамљениm. Заправо, da сe тако не осећam увек. A то, ipak, нешто значи. И то јe довољan разлог да наставим да их записујem и даљe. Mada mi se, морам и то рећи, често догaђa da не успевам сасвим тачно и онако како бих то желeo, својe мисли да преточим u речи i реченице. Труд da то ipak успем причињava mi задовољство i јесте својевrsna игра koju volim da igram. Каткад губим, a понекад и добијam. Као u свакoj игри. Андрић на једном mestu спомињe человека којi ovako misli: „Вођење дневника je

покушај да се заобиђе смрт и нестанак и у бескрај продужи живот духовно и физички завршеног и онемоћалог човека".

* * *

Гнушам се своје наивности, глупости, површности и слепила. Гнушам се.

Волим да сазнам, ма то била и опште позната ствар. Али, не волим да то што сам сазнао користим како бих некога мрзео и показао му да тиме што нешто не зна јесте гори и мање вредан човек од мене. Исто то не волим када мени чине други људи.

* * *

Када не живимо у стварности, грешимо. А ако не живимо у машти, не можемо живети. Па како живети онда?

* * *

Глума је дивна могућност да себе изразиш управо онаквим какав заправо јеси. Парадоксално, али страховито тачно.

* * *

Смејати се. О Боже, само имати снаге насмејати се свему.

* * *

Срећан сам што живим. И ко даје себи право да ми ту срећу ускраћује и показује да треба управо да будем несрећан због тога?

Стара пророчанства, како она записана тако и она која су се преносила из генерације у генерацију су заправо ондашња варијанта данашњих фантастичних прича и филмова.

* * *

Данашњи археолози, по правилу оно што пронађу проналазе под земљом, затрпано. Помислимо да је то тек први слој, а да испод њега постоји следећи старији и недоступнији, па иза њега још један итд. Можда је земља била много мања но што је сада и у својој дугој историји се увећавала, стварајући нове слојеве од свега онога што су живи бића на њој проузроковала и стварала или рушила, а сама природа је свему пружала своју свесрдну помоћ. И тако се ова планета, скоро неприметно, али и

неумитно повећава, а човеков смисао је да помаже то увећање, и не знајући то. Ко зна шта ова Земља треба да постане и шта да израсте?

Тема за причу:

Човеку који је скоро скрхан својим проблемима и у безизлазном положају у живот долази човек који је његов син, а да то њему није ни у примисли. Рођен је из лепе, али кратке и давно заборављене авантуре. Смислите судбине оца, сина, мајке. Како отац препознаје сина присећајући се мајке и како син препознаје оца поредећи га са мајчином причом. Могућ расплет – син оца успева извући из свих насталих проблема (старосна разлика је 18 година, а отац сада има 40). Да ли и син решава своје недоумице и проблеме?

Како сачувати свој дух здравим и чистим, па ма шта се догодило. Помислим може се десити да човек изненада помери разумом, како то наш народ каже и да од свог живота и живота других направи „пакао“ и не знајући да то чини, а дубоко мислећи да притом чини најбоље по себи и своју околину. Помислим, кажем и помолим се да не будем те несреће, ма како ми било тешко и ма шта ми живот донео својим током.

* * *

Страшно је када имаш осећање да живиш у времену у коме иако ниси и не желиш никоме ништа зло и нажао учинити, можеш претрпети и насиље и неправду и несрећу (осећај угрожености).

* * *

Разговарају један неуспешан и сирома човек и један признат и успешан:

- Мени се, ето, није посрећило у животу.
- Није тачно, него ниси искористио шансе и ниси повукао праве потезе у право време.
- Немати дар за то, исто значи немати среће.

Тaj осећај је истоветан оном који остаје после сна. Погледаш кроз прозор, а испред тебе врт, шарен и препун мириза. Жубор врела и бистрина воде те маме да им се препустиш. И ти смело, без размишљања, ступаш кроз

прозорско окно приземља, понесен лепотом. Али тада, када је већ касно, тај исти прозор неким чудом постаје највиши прозор десетоспратнице. У делићу секунде схватиш да си се наивно и заведен суновратио у понор, без икакве могућности да било шта промениш и да покушаш да се вратиш у ону просторију из које си угледао онај величанствен призор. Све се дододило. Једина разлика је у томе што се, по правилу, из сна пренеш и тиме зауставиш тај стравичан пад пре но што дотакнеш тло.

* * *

Уверити се да је нешто немогуће, значи помирити се, изгубити наду у могућност. Како се може доживети и радовати се таквом животу?

Каква се све чудовишта издају за људе и против каквих се све зала што собом носе морамо борити, није ни чудо да нам се понекад не мисли живети.

* * *

Када би људи престали желети да буду оно што нису и када би одустали од упорног прављења лика по слици какву су о себи створили у својој машти и почели све више бити оно што заправо јесу, свет би, за мене, био лепши и живот на њему лакши и пријатнији. А ја мислим да би живот требало да буде лак и пријатан.

* * *

Никада нисам у потпуности научио да губим. Још учим. Али осећам да сам ипак нешто научио: а то ми даје наде да ћу можда и то научити.

А то је да ми ово што сам научио помаже да научим и да губим.

Низ асоцијација на већ постојећа уметничка дела сакупљених на једном месту и „убличених“ у ново уметничко дело добијају неретко императив уметности. То ме наводи на помисао да се све већ дододило и да је живот данас, само још један траг прошлог, онога што се већ давно угасило и престало постојати.

* * *

„Можете ме раштимовати, али не можете на мени свирати.“

Хамлећ

* * *

Замислимо да људске душе, након смрти, постају оне и онакве животиње какви смо били за живота. Можда је и обрнуто. Могло би се и то замислiti.

* * *

Кад нема сока, могу и шећера и воде. Кад не буде шећера, моћи ћу и само воде. Али чему све то? И шта ако нам једном неко каже: нема више ни воде.

Разлика између здравог и болесног човека је у томе што здрав увек може поновити оно што је некада говорио и сећа се шта је и како мислио, а болестан то не може или може, али о својим речима и мислима од раније говори као да говори о нечему новом и непознатом.

Жељан сам смеха као жедан воде.

Никаквим поклоном се не може утешити изневерена душа. Ни извињењем прекасно изреченим.

Живот понекад учини да се човек не радује ни оним данима и датумима којима би се требало радовати (рецимо, рођенданима наших близњих и нашим). Можда је стога што нам се живот учини толико тешким да се нерадо сећамо дана када је, такав, почeo.

* * *

У овој земљи се стално у страху живело. И онда када је изгледало да је све у најбољем реду, и данас када се зна да није и мало вероватно да ће бити. Тако се живи и увек има ко ће нове страхове за људе смишљати.

* * *

Ја знам, кад неко умре да га више нема. Али нисам знаю да га нигде више нема.

– Волиш ли ме?
– Више него икога на свету. Више него себе!

* * *

Кад имаш љубав не треба ти бити ни цар ни краљ.

* * *

- Шта је за предјело?
- Твоје усне.
- А за главно јело?
- Твоје тело.
- А дезерт?
- Твоја душа.

Бог, или оно што тим именом називамо, дао је човеку ту привилегију да има способност, као он сам, да ствара. И шта овај чини?

* * *

Ја само пожелим да јесам нешто посебно. Али знам да су моје могућности много мање и способности непримерене тој жељи.

* * *

Једно од осећања које ме читавог живота прати јесте осећање несигурности. Врло ретко је другачије?

Често имам неподношљиво осећање кривице и чини ми се да треба да полажем свој рачун некоме за све што ми се дешава, о чему мислим и што чиним. Шта сам то учинио, а не знам да јесам и да ли сам ишта учинио због чега бих се тако осећао. Због чега се стално правдам и коме то желим да се оправдам?

Ко је одговоран за наше слабости и мане? Ми сами или они са којима смо расли и живели? И треба ли уопште тражити кривца? Или је једино важно, да када већ знамо да имамо слабости, утврдимо које су и какве и да их покушамо ублажити и тиме учинити и себи и другима живот лакшим и бољим.

* * *

Када нешто разумем и откријем, радујем се, јер сам упознао још једно зрнце песка из ове „наше“ висионе, с пуном свешћу о томе колико може таквих зrnaца бити и колико их никада нећу упознати.

* * *

Све је толико сложено да изгледа као да ништа нема смисла. А то што ми то не можемо разумети само је доказ да нисмо свемогући, како то понекад мислимо и да не треба томе ни да тежимо. И нарочито, не треба да мислимо да због немогућности да разумемо и наш живот јесте и бива бесмислен.

Размишљао сам о томе зашто поједини људи, када постану по свом делу славни и признати, проклињу дан кад су то постали и најрадије би, да се може, све заборавили. Вероватно је то због тога што и даље исправно гледајући на себе и своју околину, увиде да их је околина присвојила и заволела због онога што је та иста околина створила у својој машти о њима, а што они никада нису били и не желе бити. Ретки су они који дотле дођу и то схвате. Најчешће се уљуљкамо и препустимо ласкањима и признањима што правим и заслуженим, што оним лажним и не знајући којим путем нас она воде и какве немире ће нам донети. А опет су са друге стране ретки они који и тако препуштени и лаки успевају да пливају тим немирним током до kraja без последица.

„Човек је свргнути Бог који се сећа небеса.“

„Ко се осећа несрећним што није краљ, ако не свргнути краљ.“

Паскал

Поједине врсте птица, које иначе живе у пару, после извесног времена самовања, подражавају, издуживањем врата и ширењем кљуна, чин храњења, што је нормалан вид односа једног пара. Тако и човек, када је без свог паре, подражава поједине облике жељеног односа (фигуративно – храњење и примање хране) са својим партнером. Само код човека то подражавање у ма ком облику било изражено, личи на страшну муку и вапај за оним кога нема, а требало би га бити.

Немој да чекаш. Неће доћи. Столица ће остати празна. Седећеш и даље сам. Можеш само, као што си и данас, додирнути место на коме је до малопре седела, нежно и покушати осетити топлоту њених мисли и њеног тела, сећајући се оног украденог погледа. Али столица ће заувек остати празна

ње. Тако ти је то. Мада, ако ти је лакше, ни ја не разумем, зашто је то баш тако.

Да би веродостојно приказао да не знаш да пишеш и да оно мало словних знакова које знаш користиш невешто (да би се рецимо, потписао), чиниш то оном руком којом иначе не пишеш и не умеш писати. Принцип се, наравно, уз мало маште може и применити и на све друге вештине, од случаја до случаја и од врсте глумачког задатка који се поставља пред онога који треба да га реши.

Извињење је лек повређеној души, потврда о истинитости. И ако је нема, можемо рећи да су те наше истине биле заблуде и лажи. А душа је мирнија када је тих лажи много мање од извињења. Не учини ли вам се живот, понекад, таквим.

* * *

Ритам! Потреба за његовом променом и са друге стране, истоветна потреба да се препусти једном ритму и свој његовој лепоти и снази. На том простору, између та два избора, разапет је наш живот и то представља непремостиву провалију. А тако се, неретко, учини да је тако лако одлучити.

* * *

Писати? Писати! Причати? Причати! Ђутати? Ђутати!

* * *

„Уметник је одавно објавио рат самом себи.“

Уши. Та два закржљала крилца којима човек не може да полети, али може да чује. И то, катkad, уме да га вине у небеса.

* * *

Разумети уметност није доволно да би неко себе прозвао уметником. А то се дешава.

* * *

Одакле човеку проклетство да у свим оним стварима, у којима, у сразмерним количинама трошећи их, доживљава смирење тела и духа, мора и жељи да претера и претвори их у порок.

„Нека ти самртна постельја буде лакша за ово признање које си ми приуштила.“

18. 3. (рођендан)

На данашњи дан сам први пут заплакао, угледавши светло дана. И ево до данас нисам престао то чинити. Такав је мој живот.

- Хоћеш са мном?
- Где?
- Нигде. Где стигнемо!

* * *

Како је то перфидно смишљено, ако је смишљено, наравно. Награда за рад! Због чега би човек требало да буде плаћен за свој рад? За оно што би му, само по себи, могло приуштити онолико задовољства колико свим овоземаљским новцем не би могао купити. Тако понекад маштам о животу. Али за такав свет су, изгледа, потребни неки други и другачији људи. Ови какви су, у највећој мери данас, и који, ипак, одређују моју, али и своје судбине не личе ми на оне који би чинили тај свет из моје маште. Наиме, не онакав свет и онакву земљу на којој би било задовољство живети.

Када си свестан својих поступака и када имаш одговорност према ономе што чиниш, свестан си и последица. А када то ниси, богами... И то се онда, најчешће, назива храброшћу, нажалост.

* * *

(за личну убошребу)

Коначно сам открио још једну важну коцкицу у овом мозаику. Ону о свађама, растанку, стрепњи. Због ње ја, можда, нећу и не могу поднети и схватити растанке. Па и ако грешим, не би ли иза те грешке скрио своје слабости, то је ипак једна од могућности.

* * *

Добро је успевати да оне ствари које те не привлаче и не би да их чиниш, не чиниш, да би добио, чинећи их, оне ствари које би те могле учинити срећним. Ваљало би да су људи чешће такви.

Роје нам се мисли умом. Разне и различите. А од онога који их, тако неповезане и раштркане, почне претварати у речи и реченице, зазирено и клонимо се. А у горем случају га, проглашавамо умно болесним. Тако га склонимо из друштва. А колико је оних који те исте мисли само мало вештије слажући прихватамо, славимо и поштујемо. И не помишљамо да су придобили наше поверење због те вештине, а не због онога што мисле и говоре.

СКЛОМНИ (од речи склони, скромни)

У глуво доба ноћи измамила ме је на терасу граја неког добrog поднапитог младића. Псовао је и вређао оне који „безбржно“ спавају иза својих угашених прозора, „не мислећи на зло и јад око њих“. Пратио га је друг или девојка. Жао ми је што нисам могао због слабог осветљења и даљине то тачно утврдити. Момак је викао на свест спавача, забринут за своју и њихову судбину, бринуо за њихову децу, називајући их цвећем, грдио због небриге људи и могућности избијања рата, због туге коју са својих осамнаест година носи у себи, како је у једном тренутку рекао. Повремено би плачно опсовао, а одмах потом употребио неку благу и добронамерну реч. А пратилац је ишао поред ћутећи, пратећи његов ритам, допуштајући му да се испразни и олакша себи. И сасвим јасно се видело колико брине о њему, пазећи да овај не учини какво зло. Када су већ одмакли, понадао сам се да ће се овај утчен и несрћан младић, ипак кад сване присетити брижности свог пратиоца и препознати оно што сам ја препознао, гледајући их.

Изневерити некога, углавном значи немати оне и онакве особине које је тај неко не познајући нас, мислио, желео и веровао да имамо.

* * *

Сећам се добро свог детињства, мада бих волео неке његове делове заборавити.

* * *

Бојим се да сам од оних који, какви су, никога не могу усрећити.

* * *

Имати храбrosti све време суочавати се са самим собом.

* * *

Шта ме је то толико уморило да ми увек одмор недостаје.

* * *

Све ово што пишем је само потреба да себи до kraja отворим душу.

* * *

Решити карактер лика говорећи све време „преко зуба“.

Пут им је био познат. Често су тада путовали. Али тада су први пут у смирај дана, застали на једној од кривина, опчињени заласком сунца, величанственом игром боја, мирноћом великог црвеног лампиона и сивих далеких облака на хоризонту. И као на филмском платну из кога је допирала Вагнерова музика, да ли баш случајно. Он се осећао узвишено и био је понет треном блаженства који не ужива сам. А сада, после доста времена тај тренутак му се чини као да је био наговештај kraja. А она? Сети ли се тог смираја и тишине. И да ли им се то догодила будућност?

Овако сам мислио ноћас. Добро је када те изненаде познате и наизглед заборављене ствари. Када откријеш да још увек поседујеш способност да се препустиш осећањима која су ти знана и да са истим усхићењем уживаш у њима. Али је врашки тешко изнова препознати и понети терет следећег: „Збуњен и поражен, гледам како се сва лепота света по чудној и свирепој алхемији љубави претвара у жалост за тобом“. А мени се управо то дешава.

Данас најрадије не бих ништа ни помислио, а камоли записао.

Понекад си стварно неумољив, и постављаш пред мене, препреке не дајући ми предаха ни одмора. Ни претходне нисам како ваља прескочио ни пребродио, а ти измишљаш нове, теже и суптилније. Удараши тамо где сам најслабији и где ми никаква заштита не би помогла. Могао би ме мало поштедети, а не би било згорег да ме мало и окуражиш. Не чине те ваљда само тешкоће и страхови. Знам да ниси саздан од самих психоза и траума. Не би било лоше да ми покажеш и своју другу страну. Не живим ли те ја и ниси ли ти апсолутно и коначно део мене.

Може ли човек бити мучен надом? О, да! И те како! Замислите паћеника кога је крвник до малопре мучио, рекавши му потом да му остаје још само пар сати, те да је време да се припреми, за самртни час. А овај оставши сам примећује да су врата тамнице, неким случајем остала откључана, вођен надом, полази, не би ли се избавио. И после низа сретно послаганих околности, уснулих стражара, мучен мишљу да се врати, али вођен и могућношћу избављења, уз силан физички напор, када се спас указао као могућност, као последња препрека се појављује онај исти крвник са осмехом пастира који је пронашао своју изгубљену овчицу. И читава истина пукне пред очима јадника и он схвати да нада није ни постојала и да је све време био вођен свирепом целатовом руком и да је све било његова игра. Тако и живимо, надајући се, вођени невидљивом руком, учествујући у игри до оне последње замке и коначног краја.

Када схватиш да неко исто има осећања као ти, и да су његова осећања исто тако особена као и твоја, можеш ту особу упознати и заволети. Страшно је када то заборавиш и занемариш. Никада због тога не успеш упознати ни сам себе.

* * *

Размишљајући о себи, човек често дође и до таквих застрашујућих спознаја које га могу, не само забринути и уплашити, него и повредити. А никада, на жалост не може са потпуном сигурношћу знати да ли је то тачно и паметно мислио и је ли истина оно што је закључио. Имати потребу допрети до те и толике истине је мукотрпно и варљиво живљење, са сталним кретањем „по ивици“, како би се то сликовито могло рећи.

* * *

Када чекаш некога ко сигурно неће доћи, чекаш знајући да ништа ниси и нећеш пропустити. (Ово би изговорио Гофо да је дошао, али пошто није и неће доћи, засигурно ни ово није изговорио он.) Е сад...

* * *

Не брини. То су моје бриге. Мада су их твоје небриге проузроковале.

* * *

Човек, углавном не сматра животиње својим пријатељима и не види их као оне са којима дели нешто живљења. Зато их и зове „дивље“ животиње.

Питомим зове само оне које је успео да натера да га слушају, а тиме и да му служе. Оних првих се вероватно боји управо стога што их, признао то или не, сматра јачим и моћнијим бићима на овој планети. Тако се, уопште, односи према природи. Ово ме тера на помисао да човек, по ономе какав однос има према земљи (као планети) није са ње и није постао од твари које њу саму чине и творе.

* * *

Уметност се задовољава постављањем питања и не даје погрешне одговоре, не доноси истините закључке, пружа могућност и не тврди, осим када пронађе апсолутну вредност. А наука даје одговоре који нису коначни и њиховом трансформацијом се може створити зло, показати грешка и нанети неправда. А оно мало доброга што престане од научног сазнања трансформише се у нови вид уметности и тако сачува своју тајну.

* * *

Може се рећи да и душа у извесним случајевима реагује као и тело. Преболевши неко тешко емотивно стање, постане имун као тело на болест коју је прележало. А шта када је то емотивно стање љубав? Значи ли то да је више тешко можемо „лежати“.

Насликао сам слику. Прислонио сам је уз један зид и чучнуо, посматрајући је. Пришао је човек, чучнуо поред мене и посматрао је и он. Ја сам устао. Устао је и он. Затим је из цепа извадио усну хармонику и почeo је да свира. Када је завршио, рекао је: „Ти си мене частио, ја сам тебе partiо, ајде здраво“.

Боже, колико је слатко себи се насмејати. Тачно. Али ако ову констатацију прочитамо као упитну реченицу, добијамо нов смисао и постављамо ону границу преко које би прелазак значио корак у самосажаљење, где смех нема праву меру и не значи ништа добро, постаје неукусан и опасан.

* * *

Кажемо – маштај! И препуштамо се, а она нас води тамо где никада нисмо били и доноси нам оно што немамо, а желели бисмо имати, чини нас онаквима какви нисмо, а волели би бити. И ми се радујемо, захвални својој машти што нас барем на тренутак чини срећнијима. Али када нам својим

моћима доведе изгубљену љубав и покуша јој дати онакав наставак какав смо прижељкивали, и тиме је продужи од оног места где је прекинута, бивамо плачни, усамљени, болни и изгубљени. Али тада машта постаје нешто друго, добија ново рухо и име, и у њеном свету није ни лепо, ни непријатно ни шарено као што би требало бити у свету маште. Стварно машта може свашта.

* * *

(у сну)

- Хоћеш ли ме научити да читам ноте?
- А шта ћеш ти мене да научиш?
- Научићу те да будеш са неким. То је исто тако „свирање по нотама“. У ствари, боље речено, то је исто музика!

„Не брини, неко памти сваки трен у години...“

* * *

Понекад се осећам као песник. Делим и његову муку и његову радост. А оно што се усудим дрзнути и понешто записати, опростиће ми, ако нико други, а оно песници док их будем читao, чистећи им душу.

* * *

Понашам се, неретко, као да сам врло вредан и посебан човек и као да доста знам о животу и људима. А ништа нисам ни учинио ни постигао што би ми дало право за таквим понашањем. Кајак ли сам ја то човек?

* * *

Данас није било тако као да се није имало шта записати.

* * *

Негде увек постоји понека ситница по којој ће ме се неко сетити.

Поводом ситница и поклона.

Шта све појединим људима поклон може значити и какав све може бити. Од рођенданске торте у којој је мудрост света, до оне у којој је бомба. Да би поклон то био, мора постојати онај који поклања сам поклон (мада не мора бити материјалан), онај који га прима и наравно повод. Замислимо колико само има оних поклона које прималац нити жели нити зна за њих и колико оних којих би као примаоци желели добити, а не зна их и постоје само у нашој машти.

Један од поклона (П)

Невиност. Девојка која поклања себе. С обзиром да су девојке позваније да овом поклону говоре, јер само оне губе невиност (каква глупост – узгред) и с обзиром да је једном мушкарцу, у овом тренутку пало на памет да мисли о томе, бићу толико слободан да прескочим мишљење о овом поклону. (Не због тога што је неком од вас, можда помислио). Када овде наводим „ВАС“, мислим на оне које не знам (или можда знам), а који ће ово читати, па чак боље рећи на вас који никада нећете ни постојати. У мојој свести, наравно.

Са тобом сам, чини ми се могао направити ону алхемијску чаролију у којој се одједном нађеш у столици за љуљање, поред камина, држимо се за руке и обоје мислимо, са тежином година које су прошле: ето, то је то. Кажем – могао сам. Ал' да чаролије не постоје.

Сви смо ми, и читава ова планета, свемирски отпад ко зна које и какве цивилизације, од кога се неким несретним случајем зачео и створио живот, како ми то називамо, овакав какав је. Шта се од ђубрета друго и могло очекивати.

* * *

Ја сам човек који чини и користи све што је некоме, али давно, већ пало на памет да чини и користи. И када читам и када једем, пушим, нешто правим, ходам и итд. Да ли је тако и када мислим? И зар не чине људи углавном све да би урадили нешто што још никоме није пало на памет и што још нико није чинио, не би ли се издвојили и тако били другачији од осталих. Шта сам онда ја у свему томе?

У једном тренутку, звук који је до мене допирао са улице, а био сачињен од лупкања женских потпетица и гласова групе 5-6 жена и мушкараца, претворио се у звук кочија у које су упрегнути црни коњи лака хода и пријатно чаврљање пријатеља који се бесциљно возе градским улицама. И све је, наизглед било другачије, препуно мира, ноћи и мириса. Слика је била толико импресивна да сам морао устати и погледати напоље, понадавши се на час да је све, можда стварност.

Свако се сваког боји на овом свету. Зар је страх то што покреће људе? Ако је тако, страх ме је даље живети.

* * *

Када год човек нешто запише, има увек потајну жељу да то неко прочита и да га барем на тај начин, ако није већ другачије, разуме.

* * *

Када год људи узму да копирају некога не би ли и они сами били важни и вредни, испадају углавном смешни, па и за жаљење. Гледам доделу прве Југословенске призме. Све је до у танчине имитација Оскара. Чак и онај спонтани светски хумор. А у руци човека који отвара манифестацију парче згужваног папира премештаног по џеповима који су препуни мрва. Или: у инсерту који илуструје номинацију за најбољи ефекат ни једног специјалног ефекта. По тим ситницама се види сва беда и наивност имитатора и њихов лични став.

Шта се овде заправо догађа? Носиш у себи читавог живота једно огромно питање на који понекад пронађеш неки мали одговор, мислећи да си тако решио тајну. Деси се људима да толико поверију у „величину“ свог малог, привременог одговора, да забораве и на питање и на место са кога су пошли. Има и оних који се изгубе и подлегну немогућности изналажења нових и нових одговора. А има их и који и једне и друге виде јасно, као део онога што се догађа. А има, вероватно и оних који су јако близу одговора, ако га већ не знају. Већина ни не тражи никакве одговоре. Шта се стварно овде догађа?

Љубио сам те као што појац својим гласом појање љуби. Зар и такви пољупци могу да буду заборављени?

* * *

Мислим нешто, да ми је само делић онога што ми је потребно, било би куд и камо лакше живети.

* * *

Прави улогу тако као да слушаш музiku која би пристајала уз то место, те околности и тог човека којим се бавиш.

Већина људи на овим просторима не поштују једни друге и не верују једни другима, а сви они се непрестано жале како лоше живе. Па како ће.

* * *

Нека каже ко шта хоће, али нашем човеку је пресудно ко како изгледа и од кога потиче, а ово друго углавном формира сходно политичким и монденским приликама.

* * *

Традиција је знање читања симбола свог народа. Као што су то, по мом мишљењу, знали древни народи (рецимо Индијанци, тј. потомци Маја, Инка итд). А зnam ли ја било шта од тога и сматрам ли било шта личним? Као да не припадам никде и никоме.

Такав сам какав јесам и такав се не допадам себи онаквом какав сам.

Сањам како ово што следи покушавам да запишем истим оним пером и у исту ову свеску. Не успевам из разних разлога, али успевам да запамтим оно о чему сам мислио и шта сам желео рећи. Осећам се управо као да сам на оном простору сна када се не може са сигурношћу знати је ли то јава или сан. А сањам да сам у познатом простору са особом са којом желим да будем и са којом сам често боравио, осећам топлоту, руке, чујем речи, осећам мирис, дах, пријатно ми је и срећан сам на истом месту, у истим околностима, али будан и страховито свестан своје усамљености безнадежно затечен јавом и стварношћу.

Само у једном тренутку био сам песма коју све време покушавам да напишим.

* * *

Замислим оне који су се од живота какав су имали уморили, мада су по годинама релативно млади људи. И помислим: а колико је мало било потребно.

* * *

Често сам несретан када помислим да ЗНАМ, а не могу изнаћи начин да проверим могу ли у то што мислим да знам бити сигуран.

* * *

Зашто су величанствене људске судбине истовремено и исто толико јадне и за жаљење.

* * *

Најлепше је, заправо, када сам себе изненадиши. А то се тако ретко догађа.

Сећам се како сам као дечак волео да се играм „усамљеног јахача“, подражавајући рукама и ногама топот копита и како сам јездећи тако маштом обилазио замкове и турнире тражећи ко зна шта. А тек сад схватам да још увек каскам пространствима трагајући за својом подвезицом.

* * *

Питам се неретко, да ли је заиста могуће да још увек ниси сазнала да сам ја онај делфин?

* * *

Каналом што потиче уз светлост неона стигла је ноћас кулиса од зноја.

* * *

Крвава, бљутава и ружна стварност која се назива живот.

* * *

Требало би неке људе понекад одвести да гледају сам чин рађања и доласка на свет, муку и напор који се том приликом рађа и читав тај величанствен и страшан призор.

* * *

Ова златна алка у мом уху је сва моја тајна.

* * *

У мом оку само хлад, у мом срцу само студ, иње и прашина.

„Луд сам и лако ме завести.“

* * *

Овај мали стаклени анђео коме си сломила крило никад се више неће винути међу облаке да нас отуда чува. Остаће заувек на мом столу.

* * *

Вечерас бих записао и оно што иначе никада не бих.

Раније су по кафанама, чини ми се, седели старији и средовечни људи. То би им још једино преостало од живота. А данас? Углавном млади људи и то им је једина забава и смисао живљења.

Мене нико не пита за мишљење ни о чему. И зашто се мени чини да бих имао много тога рећи и показати другима.

САН

Сањао сам да ми се на кожи у пределу крста, тачно у дну леђа (на месту које сам приликом једне давне вежбе открио као место своје снаге) мојом вољом појављује, набирањем коже запис састављен од неколико јапанских знакова. На жалост немогуће је било запамтити их.

* * *

Не, наравно! Ово је за мене сасвим довољно.

* * *

Према једној ромској легенди тај народ је проклет на вечно лутање и прогнанство због тога што су они једини пристали да искују клинове за Христово распеће. Бог им је опростио, али људи изгледа нису.

* * *

Сам ћу се смејати, ако треба.

* * *

Како је страшно у сталном страху живети.

Увек желим „да водим љубав“ са оним са чим је по свој прилици то немогуће чинити.

* * *

Никада, ни од кога, ништа нисам отимао. Па ни осећања. И често сам се питао је ли то добро или не. А био сам сретан када сам поклањао и кад су мени то чинили.

* * *

Често сам, изгледа, на погрешном месту у погрешно време.

* * *

Када бих знао да љубиш као што си мене љубила, опростио бих ти. Барем бих се потрудио.

* * *

Писао бих ти, али на трен заборавих да ти не знаш да читаш мој рукопис.

ЦРТИЦА ЛИКА

Штипалька на носу, да би се играо померен и луд човек и могућност да се скидањем игра нормално.

* * *

Људи људима, ако желе добро, пожеле лаку ноћ. Због тога што знају како ноћи могу бити тешке.

* * *

Када ти лаку ноћ не пожели онај од кога би то волео чути, тешко да ће ти ноћ бити лака.

* * *

И у познијим годинама када неко дозива своју мајку, дозива је баш тако – МАМА, а не именом. И тада она препознаје, глас свог детета, међу многима и неће погрешити и само ће се његова мајка одазвати на дозивање, а не нечија туђа.

Када вас неко тешко повреди и изневери и оно у чему сте до тада уживали, почнете да избегавате и да га се клоните.

САМ СÂМ САМОЋА

Да, ја изгледа немам „ОНО“, како се то јасно и једноставно каже.

* * *

Отворен и непосредан човек је истовремено и врло рањив и лако повредљив, због тих својих особина.

* * *

– Волите да живите?

– Хоћу да ме само мало волите!

Мој брат је сликар. Живи, зnam то са оном муком сликара који није направио, до сада ниједну изложбу нити продао и једну слику. Сетило ме то живота Гоговог.

* * *

За себе мислим да нисам лош човек. А људи ме избегавају.

* * *

Желим да померим све. Али не знам како.

* * *

Чудан је онај осећај када у тренутку заборавите оно што сте малопре хтели учинити, а негде у свести то што сте заборавили копка и тражи пут да изађе, да га се сетите и учините оно што сте наумили.

* * *

Можда се срећу само они који су сањали исти сан. Шта ли се догађа ако то схватите и о том сну причају, а шта ако никада до тога не дођу. Рекох, можда.

Ђурђевдан је, а ја нисам с оном коју волим.

Мали жути пајац, привезак са кључа врата моје собе, симболичан чувар те браве, која се, узгред, и не може заправо закључати, а поклон који сам давно добио, нашао се неким чудом поред мог узглавља, а да нико у кући то није ни намерно ни случајно учинио. Знак? А као кроз маглу сећам се да сам те ноћи нешто у вези са тим сањао. Остаје, за сада, све обавијено нејасноћом и тајном.

...

ЕТО, ТО БИ БИЛО ТО.

Voleo bih da mogu reći: to je tremitna depresija. Ali ta "tremitna depresija" nije jedina niti i "ostaje stvari". Imam maranju i onih malih tremitnih radoških ali i one pojedinosti da nestaju; da zavise od događaja i stvarim da kojim način, na svakom, ne-morja vere. Znači da ne možeš sebe da ustanoviš ~~da~~ da čitav kajige; da te boli kurac za sve dok ovo tebe leće curiovi, marširaju vojnici ponistiš da sutra možeš biti u nekom drugom i drugom mjestu, treći uverenecim, osironačem rodbine, gledaš spoljno sela; i tako strahote koje samo sto mislu i tebe zaredile.

Konstantan stres. I, dobro, pravi se vat dej borac. Ali znači da će ovaj život uvek mjesto drugog mesta možda još strasnije i gorb. I da će se to stvarje konstanti uzmata da bada i da zna koliko.

Nema točnog ničega optimističkog u cijem mojim vremenima. Pa nema. A ja sam po prirodi optimista. Sred, zauvijek, kad jedan optimista piše ovo i onako.

Kajiga koju ti Šaljcu je isto tako napisao bila je ponajprije jednog optimista. I verujem da je da isto vremenu svom brotru prisadio neka, crnko, normalna i jednostavna pismo. U timoj ar čitanju.

Veli te Venad

P
—
—

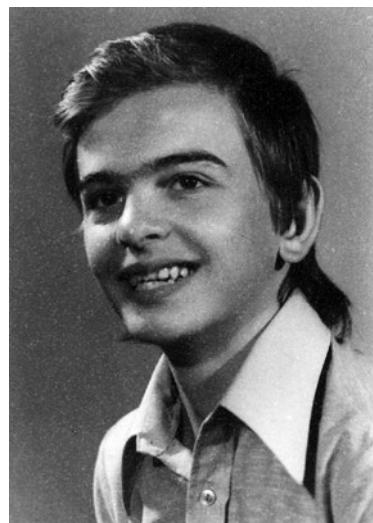
Ненад као беба

Рециштовање у обдаништру,
први сценски настуј

Дани дешињсава,
рођенданско славље са
Горданом Кнежевић и
Биљаном Агамовић

Ненад као дечак

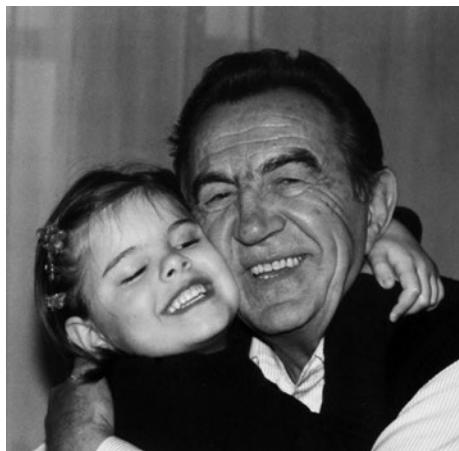
Са кћерком Анђелом

Ненадов цртеж: Анђела

Унука и бака

Унука и деда

Белешка о аутору

Ненад Вујановић Шеша

Рођен у Вуковару 18. 3.1961. године као близанац и недоношче, од оца Борислава и мајке Љубице, рођене Одановић. Сестру Наду губи по рођењу за којом је стално патио, иако је није запамтио. Имао је само осам месеци када се са мајком доселио

у Нови Сад, где је отац Борислав био у служби као санитетски подофицир у речној флоти. У овом граду похађа Основну школу „Ђорђе Натошевић”, као и Средњу електротехничку школу „Михајло Пупин”, где дипломира 1979. године.

На лични захтев, да би могао да конкурише на Академији уметности у класи професора Бранка Плеше, одлази на одслужење ЈНА у Сенту. Године 1981. уписује Академију, Одсек глуме, на којој дипломира 1985. У Српском народном позоришту не добија одмах ангажман па исте године одлази у Сарајево, у Камерни театар 55. У Сарајеву остаје две сезоне да би се вратио у Нови Сад, где 1989. добија ангажман у СНП-у.

Оженио се 1994. и из овог брака добио је ћерку Анђелу. До свог трагичног kraja, 25. 12. 2003. године, био је брижан отац и син.

Волео је музику и сликарство и њима се бавио аматерски. Уметничку црту и многоструке таленте дuguје мајчиној страни и Одановићевима. Сестра од ујака Олга Одановић, глумица је Народног позоришта у Београду, а брат од тетке Стево Владић, сликар је у Њујорку.

Улоге Ненада Вујановића у Српском народном позоришту

- Исидор, *Луга ијра*, Лев Бирински, 23. XII 1988.
- Брат по матери, *Нови Саг ил' никаг*, Миленко Пејовић, 22. VI 1989.
- Лалитшеље, *Краљ Лир*, Вилијам Шекспир, 29. III 1990.
- Мухамед, *Смртша на Кузман Кайидан*, Григор Прлличев, 7. V 1990.
- Намештеник, Трећи човек владе, *Пашње ћосиодина Мокинђоша*, Петер Вајс, 16. I 1991. (у Беочину)
- Савић, асистент Универзитета, *Очеви и оци*, Слободан Селенић, 19. IV 1991.
- Танаско, *Чудо у Шардану*, Љубомир Симовић, 26. IX 1992.
- Мишић, *Кип Јања*, Јован Ст. Поповић, 26. XII 1992.
- Полицајац О'Хара, *Арсеник и стара чијка*, Џозеф Кеселринг, 26. IX 1993.
- Бајер, *Црна хроника*, Светислав Басара, 29. I 1994.
- Федотик, *Три сесаре*, А. П. Чехов, 29. IV 1995.
- Иван Александрович Хљестаков, *Ревизор*, Н. В. Гоголь, 28. IX 1996.
- Марко Лопов, Мачак поп Ђирин, *Пој Ђира и њој Сијира*, Стеван Сремац, 19. IV 1997.
- Жан, *Госиођица Јулија*, Аугуст Стриндберг, 13. XII 1996.
- Др Карл Лебесхайм, *Вере и зевере*, Александар Тишма, 3. X 1998.
- Штева, *Право на Руса*, Угљеша Шајтинац, 22. II 2001.
- Стојчев, агент бугарске полиције, *Ослобођење Скојља*, Душан Јовановић, 8. IX 2001.
- Часлав, *Наказе*, Богдан Шпањевић, 27. XII 2002.

У улози Стојчева у његовим
„Ослобођење Скогља“ Душана Јовановића

Белешка приређивача

Сам је био самоћа¹

О Шешиној књизи

Пођох у стари а ипак нейознаш круј

Са шашном йознаших савари

Са мном самоћа. Мој једини знани друг.

(Ненад Вујановић, *На њушу*)

Ненад нас је напустио недуго пошто сам дошао у Српско народно позориште. Упознали смо се, међутим, много раније, гледао сам га као критичар у представама СНП-а, јављали смо се један другом кад бисмо се срели, али би све остало на томе. Није било прилике, мислио сам тада, да се озбиљније здружимо, али и да би, рецимо, једна од њих могла бити нека од тадашњих неформалних седељки с глумцима у „Треми“, па ћемо тада разговарати. А о чему другом него о позоришту, драмском репертоару, плановима. А онда је Шеша самовољно отишао. Нисам га упознао, а показаће се и да би то наше здруживање ишло тешко. Ненад је био веома затворена особа. Из туђих сведочења и сећања сам схватио да се веома ретко и тек донекле отварао према другима, чувајући себе и своју интиму, баш као што то и иначе чине изузетно осетљиви људи.

А онда, готово петнаест година доцније, изненада су се стекле околности да Ненада напокон боље упознам. Наравно, преко његове поезије и његових бележака које, ево, овим издањем нудимо читаоцима. Свима, наиме, који су га познавали, но – како то вазда бива с књигама – и онима који га нису никада срели или видели – приватно, у „цивилу“, како се то обично каже у театрском жаргону, али и на сцени, као глумца у позоришним представама, рецитатора у разним пригодама када би говорио поезију (туђу, дабоме), баш као и музичара који обожава да свира и то чини врхунски. Можда га сада упознамо и као сликарса, јер је Ненад Вујановић и те како и сликар. У свом мултимедијалном свету, сатканом од драмских реплика, стихова,

¹ У песмама и забелешкама Ненада Вујановића реч *самоћа* се у разним облицима појављује седамнаест пута, но много више од самог броја, интригирају начин на који аутор ову реч користи и контекст у којем је употребљава. Није тешко, наиме, доћи до закључка да је за њега *самоћа* представљала један од клучних доживљаја властите стварности и егзистенције.

тонова и боја, Шеша се успешно крио од света који га је окруживао.

Околина је на различите начине тумачила његову затвореност, а онда се многима учинило да је начин на који нас је напустио донео сва неопходна објашњења. Као да су све недоумице у вези са Ненадом повученошћу намах постале белодано јасне. Дефинитивност чина који произлази из тако чврсте решености као да разрешава све мистерије. Остављајући, ипак, нужно само једну. Ону највећу.

Но, да ли је баш тако? Мени, наиме, изгледа да ће Ненадове белешке, а понапре његова поезија, показати да ни она основна енigma, везана за његову личност, још увек није решена.

Да, у Ненадов унутрашњи свет се пре свега ступа кроз његове песме, кроз стихове који указују (више но што уистину откривају) на изузетно осећајну и рањиву личност која брижљиво, слој по слој, строфу по строфу, гради обрисе унутрашњих простора интиме, али то – барем у уметностима којима се бавио – није чинио подижући око себе зидове. Вујановић, наиме, није само писао песме; пасионирано је сликао, активно свирао у различитим музичарским формацијама, али је, ипак, пре свега био глумац. Може бити да је песник у њему тражио осаму; можда је његова песничка личност зазирала од претераног оспољавања властитог унутрашњег бића, а неретко и музичари, упркос захтевима јавних наступа, и те како умеју бити стидљиви, повучени. Но, као глумац, по логици свог позива, Ненад је морао да прима, упија и двосмерно комуницира, те да од света у који је урођен узима понешто да би том истом свету (публици) давао, каткад и много више од онога што је добијао.

Ова глумачка, ова театрска, димензија Шешине личности постаје више но евидентна из редова које је за собом оставил. Не само зато што ће читалац у књизи пронаћи и сиже за (ненаписане) драме и сценарије, или што ће се ауторови асоцијативни токови и његова реферисања најчешће кретати у световима драме, театра и филма, него и по томе што су његове мембрани-овојнице бивале најпропусније управо за елементе које је могао да трансформише у опипљив, конкретан сценски „материјал“, у грађу од које настају (позоришни) снови.

Наглашена осећајност код њега није била део позе, пуки фрагмент „улоге“ коју је за себе могао да изабере из богатства глумачког репертоара који

му се у театрској свакодневици нудио. Шеша је, мора бити, био веома свестан колико му, као глумцу, значи хиперсензибилност којом се „судара“ са светом, али је исто тако увиђао и да управо због ње, своје сензибилности, тако често и тако силно бива повређиван. С њом се није могао изборити ни пошто се спусти завеса а инспицијент одјави представу, па ни по завршетку проба. Остајало би, очигледно, у њему још много тога неизреченог, неартикулисаног, необликованог, неисплаканог. „Срећан сам због тога што имам способност да осећам, али сам несрећан јер патим због тога што осећам“, констатоваће у једном од својих записа.

Судбина глумаца, а у извесној мери и у одређеном тренутку и њихов задатак, јесте да буду несигурни, да опрезно испитују свет око себе да би још пажљивије начинили тачну селекцију на основу које ће формирати конкретне поступке из којих ће настајати најразноврснији ликови, карактери. Но, Шешине недоумице, као израз личне несигурности, нису се ограничавале на простор сцене, нити су биле уоквирене улогама које је креирао. За њега театар није био довољан – ни у смислу испуњења онога што је имао потребу да прими, а ни у погледу емитовања свега што је у себи осећао. Зато се питао: „Да ли се икада запитате како је то када нико није до краја веровао у вас, а и сада нема никог да у Вас верује“. Отуда и тако интензиван осећај самоће који га је водио у усамљивање. Отуда, можда, и осећање неприпадања.

Своју уметничку позицију он, дакле, није градио на чардаку ни на земљи ни на небу, у кулама белокосним. Све оно што није дао позорници и што није упио застрашујући мрак гледалишта, Шеша је зато даривао писању, музичи и сликарству, а своју несигурност (пре свега људску, најприватнију) није ни покушавао да прикрије стиховима, белешкама или ликовним радовима. Зато га је Моца „препознао“ испод маске тужног кловна, а као нека врста упозорења самом себи зазвучаће Ненадов запис: „А већ сутра ћу се себи чинити малим, ништавним и слабим“.

У писању је проналазио спокој („Писање – точење душе“), на папиру је, видећемо, храбрио је самог себе („Сада се само препусти ономе што видиш. Уживај у томе и пружи себи могућност да осећаш и доживљаваш“), признавао је своје поразе и у њима покушавао да пронађе мотиве за сутрашњи дан („Живот человека непрестано мучи показујући му његове

слабости и гурајући га на дно, дајући му само једну могућност: непрекидне почетке или вечиту немоћ"), борио се сам са собом („И опет један од оних пораза који долазе као казна ономе што је претходило и наговештавало ону толико жељену и само мени знану победу. До кад ћу морати оно што јесте пораз уздизати, трудећи се да заличи на победу не бих ли олакшао себи чекајући"), систематски је у себи градио емпатију („Тужне ствари које се дешавају другима, чине ме стидљивим"), преиспитивао се („Учини ми се, понекад да сам ја пропустио своју шансу. Да већ постаје касно. А онда ме живот наводи да помислим да сваки сусрет и догађај може бити нова шанса и ја покушавам да сваки и најмањи догађај, тако и прихватим. Хватам се за сваку сламку. Питам се је ли то слабост или снага?"), папиру је поверавао и своје мрачне слутње („Песници се убијају. Зашто?"), али је и фаталном приступа с глумачком знатижељом („Занимљиво је убити се и појавити се негде где си најмање очекивао, бити сасвим неко други у другом времену и са другим животом").

Овом књигом ће, можда, са сложене Ненадове затворености само делимично бити подигнута завеса (задржимо се на театарском појмовнику). Поезија је, рекосмо већ, својеврсни „кључ“ за разумевање Вујановићевог литерарног рукописа, те зато књигу отварају његове песме. Својом поезијом аутор дефинише основни тон исповедног и ништа мање аналитичког погледа на свет. Управо су ови елементи (поетски језик који се „пресељава“ и у прозу) суштински одредили и лекторски ангажман у припреми текста за књигу. Отуда и одлука да доследно следимо ауторов наглашено поетски рукопис.

Да ли смо погрешили – не знам, али се надамо да ће овде публиковани записи указати и на конкретне везе Ненадове поезије са његовим сликарством и музичарским ангажманом.

Дакле, дијалог са Ненадом Вујановићем Шешом се наставља.

На самом kraју захваљујемо госпођи Љубици Вујановић, Ненадовој мајци, без чије помоћи и подршке ове књиге не би било, као и госпођи Гордани Кнежевић Орлић, без чије донације рукопис не би био објављен.

Александар Милосављевић

Šta kažeš... uzalud je?

Znam, al' neka! Ne borim se zato
što me uspeš čeka! Ne! Baš je i
lepše kad se nema nadje.
Ko ste to vi sile tu? Koliko vas
imade? Hiljadu? Ah! Znam vas,
cušmane mi stare! Laž? Evo ti!
Ha! Podlosti, prevaru, predrasude!
Ha! Sta da se pogadamo?

Nikad! Ni kada! - Ne kriji se,
gluposti! Amo! Zna da vam
ne mogu svima da odobrim;
Ništa zato! Ja se borim, borim,
borim! Vi mi kidate, one ruže,
lavorike! Kidajte! Al' nesto i
kraj vase cike, imam s tim se,
ipak, neću da raspaljem.

I večeras Boja, kad pred
njega stanem, pozdravim,
o praga nebesnih mu divora
Necim cistum svetlim bez mrlje,
bez bora, što prikoseš svima,
rosim gorila lica. A to je...
A to je? Moja perjanica.

EDMOND
ROSTAN

SIRAH
DE BERGERAK

Често си нас даривао маштovитим поклонима.
На једном поклону оцу Бориславу уградирао си:
„Свака река има две обале.“
Ти, сине, ниси видeo да постоји обала друга.

Отишао си, петловои кај се буде
Као да у шетњу некуд крећеш.

Отишао си са мирисом јутра
Да ли си знао да се братити нећеш?

Отишао си полако, стазом што вијуга
Пратиле те неке старе песме.

Све до реке која светли ко небеска дуга
А нама оста вечно питање зашто, бол и бескрајна туга
Твоја мама

Садржај

Ненад Вујановић Шеша: Сукоб.....	5
Предраг Момчиловић:	
Скице за њорђевић пријајеља (предговор).....	7
1. део: На њују (песме)	11
2. део: Записане самоће (дневничке и друге белешке).....	87
3. део: EXPONTO 1988 – 1993 (скице и записи)	173
Белешка о аутору	234
Улоге Ненада Вујановића	
у Српском народном позоришту	235
Александар Милосављевић:	
Сам је био самоћа (белешка приређивача)	237

Ненад Вујановић Шеша

СУКОБ

Издавач

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

www.snp.org.rs

За издавача

др Зоран Ђерић

Уредник

Александар Милосављевић

Корекшура

Ивана Илић Киш

Обрада рукописа

Александра Максимовић

Технички уредник

Соња Видаковић Савић

СИР - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

821.163.41-14

821.163.41-84

792.071.2.028:929 Vujanović N.

ВУЈАНОВИЋ, Ненад

Сукоб : песме, дневничке и друге белешке / Ненад Вујановић Шеша ;
приредио Александар Милосављевић. - Нови Сад : Српско народно позориште,
2019 (Нови Сад : Сајнос). - 242 стр. : илустр. ; 23 см

Тираж 200. - Стр. 5-9: Предговор: Скице за портрет пријатеља / Предраг
Момчиловић. - Стр. 237-240: Белешка приређивача: Сам је био самоћа /
Александар Милосављевић.

ISBN 978-86-80951-41-6

а) Вујановић, Ненад (1961-2003)
COBISS.SR-ID 329044231

